

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันการไข้หวัดคือนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

พุทธิพร พงศ์นันท์กุลกิจ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

มกราคม 2561

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ พุทธิพร พงศ์นันท์กุลกิจ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช
ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จันทนา ชัยเสนา คาลาส)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภรภัทร เสงอุดมทรัพย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.รุ่งรัตน์ ศรีสุริยเวชน์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จันทนา ชัยเสนา คาลาส)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภรภัทร เสงอุดมทรัพย์)

..... กรรมการ
(นายแพทย์เวทิส ประทุมศรี)

คณะพยาบาลศาสตรบัณฑิตให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช ของมหาวิทยาลัย
บูรพา

..... คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.นุจรี ไชยมงคล)

วันที่ 23 เดือน มกราคม พ.ศ. 2561

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ความกรุณาจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิณห์จุฑา ชัยเสนา คาลลาส ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ที่ได้เสียสละเวลาอันมีค่า ให้คำปรึกษาแนะนำ แนวทางที่ถูกต้องทั้งในและนอกเวลาราชการ ให้ข้อเสนอแนะ ข้อคิดเห็นในการปรับปรุงแก้ไข ข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดี ผู้ศึกษารู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาที่ท่านมอบให้เป็น อย่างดี จึงขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภรภัทร เสงอุดมทรัพย์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่ช่วยกรุณาให้คำปรึกษาและคำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง เพื่อให้การศึกษานี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น รวมทั้งผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบ และให้คำแนะนำแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาให้มีคุณภาพ นอกจากนี้ ยังได้รับความอนุเคราะห์ จากผู้อำนวยการ โรงเรียนทั้งสามโรงเรียน คือ โรงเรียนท่าใหม่ พุทธสวัสดิ์ราชานุกุล โรงเรียนศรีรัตน ราชานุเคราะห์ และ โรงเรียนมัธยมวัดเขาสุกิม อ.ท่าใหม่ จ.จันทบุรี เป็นอย่างมากที่ให้ความร่วมมือ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี

สุดท้ายนี้ขอขอบพระคุณแต่ผู้มีอุปการะทุกท่าน โดยเฉพาะคุณแม่แม่ฤทัย คุณพ่อสมชัย และครอบครัววงศ์นันท์ทุกุลกิจ กลุ่มตัวอย่าง และเพื่อน ๆ พี่ ๆ ทุกคน ที่คอยช่วยเหลือ และให้กำลังใจ ด้วยการสนับสนุน ช่วยเหลือจนทำให้การศึกษานี้สำเร็จลงด้วยดี ผู้ศึกษารู้สึกซาบซึ้ง ในความกรุณาที่ได้รับจากทุกท่านที่กล่าวมา จึงขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้เป็นอย่างสูง

พุทธิพร วงศ์นันท์ทุกุลกิจ

57920204: สาขาวิชา: การพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช; พย.ม. (การพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช)

คำสำคัญ: พฤติกรรมการป้องกันการใช้ยาเสพติด/ นักเรียน

พุทธิพร นาโนบุญ: ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันการใช้ยาเสพติดในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย (FACTORS INFLUENCING DRUG PREVENTIVE BEHAVIORS IN HIGH SCHOOL STUDENTS) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: จินห์จู้ทาชัยเสนา คาลลาส, Ph.D., ภรภัทร เสงอุดมทรัพย์, Ph.D. 82 หน้า. ปี พ.ศ. 2561.

พฤติกรรมการป้องกันการใช้ยาเสพติด เป็นสิ่งที่สำคัญเพราะช่วยปกป้องบุคคลไม่ให้เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันการใช้ยาเสพติดในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียน จำนวน 108 คน เก็บข้อมูลระหว่างเดือนพฤษภาคม ถึงเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2560 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม จำนวน 8 ชุด คือ แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคล แบบสอบถามทัศนคติต่อการใช้ยาเสพติด อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน ความผูกพันในครอบครัว พฤติกรรมการเปิดรับสื่อด้วยปัญญา การมองโลกในแง่ดี ความแข็งแกร่งในชีวิต และพฤติกรรมการป้องกันการใช้ยาเสพติด วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสัมประสิทธิ์แบบสหสัมพันธ์เพียร์สันและการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการป้องกันการใช้ยาเสพติดภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90, SD = 8.5$) ตัวแปรที่สามารถทำนายพฤติกรรมการป้องกันการใช้ยาเสพติด ได้แก่ ความแข็งแกร่งในชีวิต พฤติกรรมการเปิดรับสื่อด้วยปัญญา และทัศนคติต่อการใช้ยาเสพติด ($\beta = .81, p < .001$; $\beta = .23, p < .05$; $\beta = -.29, p < .05$ ตามลำดับ) ซึ่งตัวแปรทั้งสามสามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการป้องกันการใช้ยาเสพติดได้ร้อยละ 61.5 ($R^2 = .615, Adjust R^2 = .604, F = 4.840, p < .001$)

ผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่า บุคลากรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับวัยรุ่นและพยาบาล โดยเฉพาะพยาบาลด้านสุขภาพจิตและจิตเวช ควรให้ความสำคัญในการส่งเสริมความแข็งแกร่งในชีวิต พฤติกรรมการบริโภคสื่อด้วยปัญญา และทัศนคติต่อการใช้ยาเสพติดเพื่อป้องกันการใช้ยาเสพติดในนักเรียนต่อไป

57920204: MAJOR: MENTAL HEALTH AND PSYCHIATRIC NURSING; M.N.S.

(MENTAL HEALTH AND PSYCHIATRIC NURSING)

KEY WORD: DRUG PREVENTION BEHAVIOR/ STUDENTS

PUTTIPORN NANAIBUN: FACTORS INFLUENCING DRUG PREVENTIVE BEHAVIORS IN HIGH SCHOOL STUDENTS. ADVISORY COMMITTEE: JINJUTHA CHAISENA DALLAS, Ph.D., PORNPAT HENGUDOMSUB, Ph.D. 82 P. 2018.

Drug preventive behavior is a significant factor to protect people from involving drugs. The purpose of this study was to determine factors influencing drug preventive behavior among high school students. Research participants were 108 high school students in Tha Mai district, Chantaburi province. Data were collected from May to July 2017. Instruments used for data collection included Personal Information Questionnaire, Attitude Toward Drug use Questionnaire, Peer Group Influencing Questionnaire, Family Engagement Questionnaire, Media Exposure Behavior with Critical Thinking Questionnaire, Revise Life Orientation Scale, Resilience Questionnaire, and Drug Preventive Behavior Questionnaire. Data were analyzed by descriptive statistic, Pearson's product moment correlation coefficient, and Stepwise multiple regression.

Result revealed that drug preventive behavior was at a high level ($\bar{X} = 3.90, SD = 8.5$). The significant predicting factors were resilience, media exposure behavior with critical thinking, and attitude toward drug use ($\beta = .81, p < .001$; $\beta = .23, p < .05$; $\beta = -.29, p < .05$ respectively). The percentage of total variance explained by these factors among students was 61.5 ($R^2 = .615$, Adjust $R^2 = .604, F = 4.840, p < .001$)

The finding suggested that personnel who works with adolescents, nurses, especially, mental health and psychiatric nurses, should concern about promoting resilience, media exposure behavior with critical thinking, and attitude toward drug use in order to prevent substance use among students.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ฌ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	6
สมมติฐานงานวิจัย.....	6
กรอบแนวคิดในการศึกษา.....	6
ขอบเขตการวิจัย.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
2 การทบทวนวรรณกรรม.....	9
แนวคิดเกี่ยวกับยาเสพติดในวัยรุ่น	9
พฤติกรรมการป้องกันการใช้ยาเสพติด	15
ทฤษฎีระบบนิเวศวิทยาเชิงสังคม.....	17
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันการใช้ยาเสพติด	19
3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	27
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	27
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	29
การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ.....	35
การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง	36
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	36
การวิเคราะห์ข้อมูล	37
4 ผลการวิจัย	39
ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง	39

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ตอนที่ 2 คำเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทศนคติต่อการใช้ยาเสพติด การมองโลกในแง่ดี ความแข็งแกร่งในชีวิต พฤติกรรมการเปิดรับสื่อด้วยปัญญา อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน ความผูกพันในครอบครัว และพฤติกรรมการป้องกัน การใช้ยาเสพติด	41
ตอนที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่าง ตัวแปรที่ศึกษา กับพฤติกรรมการป้องกันการใช้ ยาเสพติดในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย.....	45
ตอนที่ 4 วิเคราะห์ตัวแปรในการทำนายพฤติกรรมการป้องกันการใช้ยาเสพติดใน นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย	46
5 สรุปและอภิปรายผล	48
สรุปผลการวิจัย	48
อภิปรายผลการวิจัย	49
ข้อเสนอแนะ	54
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป	54
บรรณานุกรม	55
ภาคผนวก	64
ภาคผนวก ก.....	65
ภาคผนวก ข.....	75
ภาคผนวก ค.....	77
ประวัติย่อของผู้ศึกษา	82

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามกลุ่มประชากร	28
2	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลส่วนบุคคล	39
3	คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของตัวแปรที่ศึกษา คะแนนรายด้าน	41
4	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของกลุ่มตัวอย่างพฤติกรรม การป้องกันการใช้ยาเสพติด ในภาพรวม	42
5	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการป้องกันการใช้ยาเสพติดกับตัวแปร ที่ศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง	45
6	ผลการวิเคราะห์ด้วยสถิติถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis) เพื่อหาปัจจัยทำนายที่ดีที่สุดของพฤติกรรมการป้องกันการใช้ยาเสพติด ของกลุ่มตัวอย่าง	47

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	กรอบแนวคิด	7
2	ทฤษฎีระบบนิเวศวิทยาเชิงสังคม	17

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การใช้ยาเสพติดในนักเรียนที่กำลังอยู่ในช่วงวัยรุ่น เป็นสิ่งสำคัญและต้องตระหนัก เพราะส่งผลกระทบต่อตัววัยรุ่น ครอบครัว และสังคมอย่างมาก จากสถิติการใช้ยาเสพติด ในปี ค.ศ. 2016 ขององค์การสหประชาชาติ พบว่าวัยรุ่นที่มีอายุระหว่าง 15-16 ปี ที่ใช้ยาเสพติดถึง 243 ล้านคน คิดเป็น ร้อยละ 5 ของประชากรทั่วโลก (UN Office on Drugs and Crime, 2016) และจากสถิติการใช้ยาเสพติดของวัยรุ่นทั่วโลกในปี พ.ศ. 2554 พบว่า วัยรุ่นใช้ยาเสพติดประเภทต่าง ๆ ไม่นับรวมเห็ดและบุหรี่ยังมีจำนวน 1,715,447 คน เมื่อจำแนกออกเป็นประเภทต่าง ๆ พบว่า เสพกัญชามากที่สุดคือ 894,483 คน โดยอายุเฉลี่ยผู้ที่เสพอยู่ที่ 17 ปี รองลงมาคือ ยาบ้า จำนวน 649,419 คน โดยมีอายุเฉลี่ยผู้ที่เสพอยู่ที่ 17 ปี อันดับที่สามคือ ยาไอซ์ มีจำนวน 563,647 คน มีอายุเฉลี่ยผู้ที่เสพอยู่ที่ 16 ปี (สถาบันบำบัดและรักษาฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดแห่งชาติบรมราชชนนี, 2559) จากการศึกษาถึงสถานการณ์ยาเสพติดกับเยาวชนในประเทศไทยของกรมพินิจและคุ้มครองเด็ก และเยาวชน ปี พ.ศ. 2557-2559 พบว่า มีเยาวชนกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ คิดเป็น ร้อยละ 43.1, 42.24 และ 39.63 ของคดีทั้งหมดตามลำดับ ซึ่งเป็นจำนวนที่สูง (กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน, 2559) และจากสถิติการบำบัดรักษาของสถาบันธัญญารักษ์ ปี พ.ศ. 2558 พบผู้ป่วยทั้งหมดที่เสพยาบ้าและเสพร่วมกับยาอื่น ๆ มีจำนวนทั้งหมด 2,317 คน พบอยู่ในช่วงอายุ 19-24 ปี เป็นจำนวนมากที่สุด คือ 812 คน คิดเป็นร้อยละ 35 ส่วนใหญ่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษา อายุเฉลี่ย 15-29 (สถาบันบำบัดและรักษาฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดแห่งชาติบรมราชชนนี, 2559) จากข้อมูลข้างต้นสะท้อนถึงปัญหาการใช้ยาเสพติดกับวัยรุ่น ที่สังคมควรให้ความสำคัญ เพราะผลกระทบนั้นส่งผลต่อการเรียนรู้ การขัดเกลาทางสังคม รวมถึงการพัฒนาด้านสติปัญญาของเยาวชนของชาติด้วย เนื่องจากการใช้ยาเสพติดนั้นทำลายทั้งร่างกาย จิตใจ และสังคมของเด็กวัยรุ่น

การใช้ยาเสพติดของวัยรุ่นส่งผลกระทบต่อหลาย ๆ ด้าน ด้านร่างกาย พบว่ายาเสพติดทำให้สมองส่วนหน้าของวัยรุ่น (Prefrontal cortex) ซึ่งกำลังเจริญเติบโตถูกทำลาย สมองส่วนฮิปโปแคมปัส (Hippocampus) ซึ่งทำหน้าที่ด้านความจำมีขนาดเล็กลง ส่งผลให้การทำงานเกี่ยวกับประสิทธิภาพของความทรงจำสูญเสียไป ทำให้ความตั้งใจ และสมาธิในการเรียนลดลง ขาดความรับผิดชอบต่อการเรียน นอกจากนี้ การใช้ยาเสพติดอย่างต่อเนื่อง ทำให้สมองส่วนลิมบิก (Limbic) ถูกทำลาย ซึ่งส่งผลต่อการควบคุมอารมณ์ ทำให้มีพฤติกรรมก้าวร้าวมาก (Kuhn, 2015) จากผลต่อสมองดังกล่าว จึงส่งผลกระทบต่อความบกพร่องในการทำหน้าที่ทางสังคมของวัยรุ่น ดังเช่น จากงานวิจัย

ในเด็กวัยรุ่นอเมริกาจำนวน 1,080 คน พบว่า การใช้สารเสพติดส่งผลให้เด็กขาดเรียน (Robbins, Ersche, & Everitt, 2008) และไม่สำเร็จการศึกษา (King, Meehan, Trim, & Chassin, 2007) ตามมาด้วยปัญหาสุขภาพจิต เช่น ทำให้เกิดบุคลิกภาพผิดปกติ ก้าวร้าว หรือซึมเศร้า นอกจากนี้ ผลกระทบต่อตัวบุคคลแล้ว ยังส่งผลกระทบต่อครอบครัว เพราะวัยรุ่นที่ติดยาเสพติดจะเป็นภาระของครอบครัว และขาดความรับผิดชอบต่อการทำหน้าที่ของครอบครัว (Kuhn, 2015) ผลกระทบต่อสังคมและประเทศชาติ ผู้ติดยาเสพติดอาจกลายเป็นโจร หรืออาชญากรซึ่งเป็นภัยอันตรายต่อผู้อื่นและชุมชน รัฐบาลต้องเพิ่มงบประมาณของประเทศในการบำบัดรักษา ส่งผลกระทบต่อบุคคล ครอบครัว ชุมชน เศรษฐกิจและสังคมของประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2552) จากผลกระทบดังกล่าว การสร้างค่านิยม และเข้าใจถึงพฤติกรรมเพื่อป้องกันตนเองของวัยรุ่นไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดจึงเป็นสิ่งจำเป็น และมีความสำคัญ

การศึกษาถึงพฤติกรรมป้องกันการใช้อายาเสพติดของวัยรุ่น จะทำให้ทราบถึงปัจจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมดังกล่าว ทำให้บริบทของการทำความเข้าใจถึงแนวทางการพัฒนาพฤติกรรมป้องกันการใช้อายาเสพติดในวัยรุ่นชัดเจนขึ้น

พฤติกรรมป้องกันการใช้อายาเสพติด คือ การปฏิบัติตัวของบุคคลในการมีพฤติกรรมเพื่อป้องกันตนเองให้พ้นจากสถานการณ์เสี่ยงต่อการเกี่ยวข้องกับยาเสพติด เช่น การหลีกเลี่ยงจากยาเสพติด การปฏิเสธเมื่อถูกชักชวนจากผู้อื่นให้เสพยาเสพติด และรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์แทนที่จะหมกมุ่นกับยาเสพติด ตามแนวคิดทฤษฎีระบบนิเวศวิทยาเชิงสังคม (Ecological system theory) ของ Bronfenbrenner and Morris (2006) สามารถอธิบายว่า พฤติกรรมของมนุษย์เกิดจากปัจจัยหลายๆอย่าง ซึ่งปัจจัยเหล่านั้นจะมีความสัมพันธ์กันแบบซับซ้อน ระหว่างปัจจัยภายในตัวบุคคล และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม โดยที่วัยรุ่นจะมีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบตัวมากที่สุดที่เรียกว่าระดับ จุลภาค (Microsystem) ที่ประกอบด้วยปัจจัยด้านชีวภาพ การเรียนรู้ ความเชื่อ และทัศนคติ ซึ่งเกิดจากการที่วัยรุ่นมีปฏิสัมพันธ์กับครอบครัว เพื่อน และโรงเรียน และหล่อหลอมจนส่งผลกระทบต่อพัฒนาการและพฤติกรรมของวัยรุ่น นอกจากนี้ ระดับภายนอก (Exosystem) เช่น ชุมชน หรือสื่อสังคมออนไลน์ ก็นับว่ามีอิทธิพลอย่างมากต่อการเกิดพฤติกรรมของเด็กวัยรุ่น การศึกษาถึงพฤติกรรมป้องกันการใช้อายาเสพติดในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายนี้ จึงควรศึกษาถึงปัจจัยทั้งภายในตัวบุคคล คือ ทัศนคติต่อการใช้อายาเสพติด การมองโลกในแง่ดี ความแข็งแกร่งในชีวิต และพฤติกรรมเปิดรับสื่อด้วยปัญญา ส่วนปัจจัยภายนอก หรือปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ศึกษาได้จากอิทธิพลของกลุ่มเพื่อน และความผูกพันในครอบครัว

จากการทบทวนวรรณกรรมถึงปัจจัยภายในที่มีผลต่อพฤติกรรมป้องกันการใช้อายาเสพติดในวัยรุ่น พบว่า ทัศนคติต่อการใช้อายาเสพติดเป็นปัจจัยที่เป็นความสัมพันธ์ระหว่างวัยรุ่น

กับสิ่งแวดล้อม ที่เกิดการเรียนรู้ และสะท้อนออกมาเป็น ความเชื่อและทัศนคติ การศึกษาใน นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพในจังหวัดหนองคาย พบว่า เจตคติต่อยาเสพติดด้านพฤติกรรม มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงด้านยาเสพติดมากที่สุด รองลงมา คือ เจตคติต่อยาเสพติด ด้านความคิด และเจตคติต่อยาเสพติดด้านความรู้สึกรู้สึก ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 (กัลยาณี ปุณจันทร์, วัลภา สบายยิ่ง และนิรนาท แสนสา, 2555) จากการศึกษาข้างเคียงของ ศรีบังอร สุวรรณ ภาณี, ศิริ สุวรรณพานิช และสุนา เพชรเครือ (2553) พบว่า นักศึกษาที่ได้รับข้อมูลข่าวสาร จากแหล่งที่ต่างกัันมีพฤติกรรมสุขภาพในการป้องกันการใช้สารเสพติดด้านความรู้และเจตคติ ไม่แตกต่างกันแต่ส่งผลต่อการปฏิบัติแตกต่างกัน และจากผลการศึกษาของ สุกร ชินเกตุ (2553) พบว่า การรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติด สามารถทำนายพฤติกรรมป้องกันการยาเสพติดในเด็กเรียน อาชีวศึกษา

การมองโลกในแง่ดี (Optimism) เป็นปัจจัยภายในบุคคลที่มีความสำคัญ เพราะเป็น ความสามารถของบุคคลที่จะวางความคาดหวังต่ออนาคตในเชิงบวก โดยบุคคลเชื่อและมีความหวัง ว่าตนสามารถไปถึงเป้าหมายที่ตั้งไว้และใช้ความพยายามที่จะถึงเป้าหมายนั้น บุคคลที่มองโลก ทางบวก จะเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง มีความหวัง และมองความเป็นไปในอนาคต และคาดหวังในเชิงบวกมากกว่าเชิงลบ (Scheier & Carver, 1992) การมองโลกในแง่ดี จึงเป็น ตัวแปรหนึ่งที่น่าสนใจ ว่าเป็นปัจจัยหนึ่งที่เป็นเกราะป้องกันไม่ให้เด็กเรียนที่อยู่ในช่วงวัยรุ่น หันไปใช้ยาเสพติด เพราะการมองโลกในแง่ดี จะทำให้นักเรียนที่อยู่ในช่วงวัยรุ่น 1) มีความคาดหวัง และความรู้สึกรู้สึกที่มองถึงชีวิตในอนาคต 2) มีทิศทางในอนาคต และมีเป้าหมาย 3) มีมุมมองที่คงไว้ซึ่ง เชิงบวก 4) มีความสามารถที่จะแก้ปัญหา 5) มีความศรัทธา และ 6) มีความเข้มแข็งของการมองโลก ในแง่ดี สามารถทำนายชีวิตของตนได้ (Benard, 1991) มีการศึกษาพบว่า การมองโลกในแง่ดี เป็นปัจจัยปกป้อง (Protective factors) ที่ทำให้บุคคลลดความถี่ของการใช้แอลกอฮอล์ และการดื่ม แอลกอฮอล์อย่างหนัก (Rawana & Ames, 2012) และจากการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่าง การมองโลกในแง่ดี กับสมรรถนะในตนที่สามารถหยุดการใช้ยาเสพติด (Abstinence self-efficacy) และการมุ่งมั่นเพื่อเอาชนะใจตนเอง (Self-mastery) ในผู้ใช้ยาเสพติดในระยะฟื้นฟู พบว่า ผู้ใช้ ยาเสพติดที่มีการมองโลกทางบวกสูง มีสมรรถนะในตนเองที่สามารถหยุดการใช้ยาเสพติด และการมุ่งมั่นเพื่อเอาชนะใจตนเองสูงขึ้นด้วย (Majer, Jason, & Olson, 2004)

ความแข็งแกร่งในชีวิต (Resilience) เป็นปัจจัยภายในบุคคลอีกปัจจัยที่น่าสนใจ ในการศึกษาในกลุ่มวัยรุ่น เพราะเป็นที่ปัจจัยปกป้องที่มีความสำคัญต่อการเผชิญปัญหาของบุคคล เป็นความสามารถของบุคคลในการเผชิญสภาวะการณ์อันเลวร้ายในชีวิต (Adversity of life) หรือเหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดความเครียดในชีวิต (Stressful life event) (Grotberg, 1995) จากการ

ทบทวนวรรณกรรมถึงปัจจัยภายในที่มีผลต่อความแข็งแกร่งในชีวิตและพฤติกรรมเสี่ยงของวัยรุ่น พบว่า วัยรุ่นที่มีความแข็งแกร่งในชีวิตสูงจะมีพฤติกรรมเสี่ยงต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาที่พบว่า วัยรุ่นที่มีความแข็งแกร่งในชีวิตสูงมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมเสี่ยงต่ำ (Aronowitz & Morrison-Beedy, 2004; Kittivongvisut, 2001; Lhimsoonthon, 2000; พัชรินทร์ นินทจันทร์, ศรีสุดา วนาลีสิน, ลัดดา แสนสีหา, ขวัญพนมพร ธรรมไทย และพิศสมัย อรทัย (2555) มีการศึกษา พบว่า ความแข็งแกร่งในชีวิตเป็นปัจจัยปกป้อง (Protective factors) ที่มีผลช่วยป้องกันการใช้ยาเสพติดในวัยรุ่น (Oetting, Edwards, Kelly, & Beauvais, 1997)

พฤติกรรมการเปิดรับสื่อด้วยปัญญา เป็นปัจจัยภายในตัวบุคคลอีกปัจจัยหนึ่งที่สำคัญ เพราะจะทำให้วัยรุ่นใช้ความคิดวิจารณ์ญาณในการวิเคราะห์ในสิ่งที่สื่อนำเสนอ สามารถถ่วงถ่วง แยกแยะถึงสิ่งที่ดีและไม่ดีที่แฝงมากับสื่ออย่างมีเหตุผลด้วยความรู้และประสบการณ์ของตนเอง (จินตนา ดันสุวรรณนนท์, ปิ่นกนก วงศ์ปิ่นเพ็ชร และชญญา ลีศัตร์พ่าย, 2553) ซึ่งจากทฤษฎีระบบนิเวศวิทยาเชิงสังคม เทคโนโลยีและสื่อ เป็นความสัมพันธ์ระดับภายนอก ไม่ได้ส่งผลกระทบต่อโดยตรงต่อบุคคล แต่ส่งผลกระทบต่อทางอ้อม และมีผลต่อการเกิดพฤติกรรมโดยเกิดเป็นค่านิยมทางสังคมที่คนในสังคมให้การยอมรับ มีความต้องการใช้ และบริโภค (Bronfenbrenner & Morris, 2006) อิทธิพลจากสื่อ และการบริโภคสื่อด้วยการคิดวิเคราะห์แยกแยะจึงคาดว่า มีผลต่อพฤติกรรมป้องกันการใช้ยาเสพติดในวัยรุ่นเช่นกัน ดังเช่น การศึกษาของ Epstein and Botvin (2008) พบว่า วัยรุ่นที่ไม่เห็นด้วยกับสื่อโฆษณาในเรื่องแอลกอฮอล์ มีผลโดยตรงต่อการไม่ดื่มแอลกอฮอล์ ในสองปีต่อมา โดยการมีทักษะการปฏิเสธเป็นตัวแปรกลางของความสัมพันธ์นี้ การศึกษาสะท้อนถึงการบริโภคสื่อด้วยการคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณ์ญาณมีผลต่อการแสดงพฤติกรรมที่จะไม่เสพยาเสพติด

ปัจจัยภายนอก หรือปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม เป็นสิ่งที่มีผลต่อพฤติกรรมป้องกันการใช้ยาเสพติดของวัยรุ่นเช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีระบบนิเวศวิทยาเชิงสังคมของ Bronfenbrenner and Morris (2006) ที่เชื่อว่าอิทธิพลของสิ่งแวดล้อม มีผลต่อพัฒนาการและพฤติกรรมของวัยรุ่น ตั้งแต่หน่วยเล็กที่สุด เช่น บุคคล ครอบครัว จนถึงหน่วยใหญ่ขึ้นของสังคม เช่น สื่อและเทคโนโลยี อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน เป็นอิทธิพลด้านสิ่งแวดล้อมหนึ่งที่สำคัญ เพราะวัยรุ่นครอบครัวจะมีความสำคัญน้อยลง แต่วัยรุ่นจะให้ความสำคัญกับการอยู่ในกลุ่มเพื่อนมากขึ้น (Borns, 2007) ดังนั้น อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนจึงมีอิทธิพลทั้งต่อการใช้ยาเสพติด และการป้องกันการใช้ยาเสพติด ขึ้นกับว่าวัยรุ่นจะเข้าไปอยู่ในกลุ่มเพื่อนแบบใด จากการศึกษาของสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย หรือทีดีอาร์ไอ (สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2559) พบว่า เพื่อนเป็นตัวแปรที่สำคัญที่สุดในการชักชวนให้ใช้ยาเสพติด และมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการใช้ยาเสพติด

ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาระดับอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า กลุ่มเพื่อนมีผลต่อการใช้ยาเสพติด (จินตนา ต้นสุวรรณนนท์ และคณะ, 2553) ในขณะเดียวกัน ก็พบว่า อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนที่ดี ก็เป็นปัจจัยปกป้องหนึ่งเช่นกันที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้ยาเสพติด ดังเช่น การศึกษาของ สุกร ชินเกตุ (2553) พบว่า การคบเพื่อนในวัยรุ่น มีผลต่อพฤติกรรมป้องกันการใช้ยาเสพติด

ความผูกพันในครอบครัว เป็นปัจจัยปกป้องอีกตัวหนึ่งที่สำคัญต่อวัยรุ่น เพราะเป็นสิ่งแวดล้อมที่อยู่ใกล้ตัวของเด็กวัยรุ่น ครอบครัวสามารถที่จะกำหนดให้สมาชิกในครอบครัวเป็นไปในทางที่ดี และไม่ดี ถ้าเด็กวัยรุ่นมีความผูกพันกับคนในครอบครัวดี จะทำให้เด็กได้รับการสนับสนุน การช่วยเหลือ และได้รับความรักความอบอุ่น (Minuchin, 1998) ครอบครัวเปรียบเสมือนกับเกราะป้องกันจากภายนอก ที่ทำให้พัฒนาการทางด้านต่าง ๆ และการปรับตัวของเด็กดีขึ้น จึงเป็นปัจจัยหนึ่งส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมในการป้องกันการใช้ยาเสพติดในเด็กนักเรียนที่อยู่ในช่วงวัยรุ่นได้ จากการศึกษาปัจจัยป้องกันการใช้ยาเสพติดในวัยรุ่นของประศมาเลเชีย พบว่าครอบครัวเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้วัยรุ่นไม่ไปใช้ยาเสพติด (Mohd & Kliever, 2015) และจากผลการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพของ (Dallas & Paupan, 2011) ที่ศึกษาเพื่อทำความเข้าใจวัยรุ่นชายไทย ที่พยายามเลิกยาเสพติดและป้องกันตนเองในการกลับไปใช้ยาเสพติด พบว่า วัยรุ่นตระหนักถึง ความรักความผูกพันของครอบครัว จึงพยายามหาวิธีการที่จะไม่กลับไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด

การศึกษาถึงพฤติกรรมป้องกันการใช้ยาเสพติดในวัยรุ่นที่ผ่านมา จะเห็นได้ว่าปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมป้องกันการใช้ยาเสพติดในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย มีทั้งในระดับบุคคล ครอบครัว เพื่อน โรงเรียน และสังคมภายนอก เช่น สื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีระบบนิเวศวิทยาเชิงสังคม (Bronfenbrenner' ecological system theory) ของ Bronfenbrenner and Morris (2006) ดังนั้น ในการศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้นำแนวคิดทฤษฎีระบบนิเวศวิทยาเชิงสังคมมาเป็นกรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมป้องกันการใช้ยาเสพติดในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งจากการศึกษาที่ผ่านมา พบการศึกษาส่วนมากที่มุ่งเน้นปัจจัยเสี่ยงต่อการใช้ยาเสพติด แต่มีการศึกษาปัจจัยในเชิงบวกหรือปัจจัยปกป้อง (Protective factors) น้อยมาก ซึ่งตัวแปรเหล่านี้มีความสำคัญในการนำมาพัฒนาในวัยรุ่นได้ เช่น การมองโลกในแง่ดี ความแข็งแรงในชีวิต พฤติกรรมการบริโภคสื่อด้วยปัญญา เป็นต้น ผลการศึกษาครั้งนี้ สามารถนำผลการวิจัยไปเป็นข้อมูลพื้นฐาน เพื่อการพัฒนาวัยรุ่นให้มีภูมิคุ้มกันในตนเอง ในการไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด เพื่อเติบโตเป็นเยาวชนและพลเมืองที่มีคุณภาพของประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการป้องกันการใช้ยาเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการใช้ยาเสพติด ซึ่งประกอบไปด้วย ปัจจัยภายในตัวบุคคล ซึ่งได้แก่ ทักษะคิดต่อการใช้ยาเสพติด การมองโลกในแง่ดี และความแข็งแกร่งในชีวิต และพฤติกรรมการเปิดรับสื่อด้วยปัญญา ปัจจัยภายนอกด้านสิ่งแวดล้อม คือ อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน และความผูกพันในครอบครัว กับพฤติกรรมการป้องกันการใช้ยาเสพติดในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี

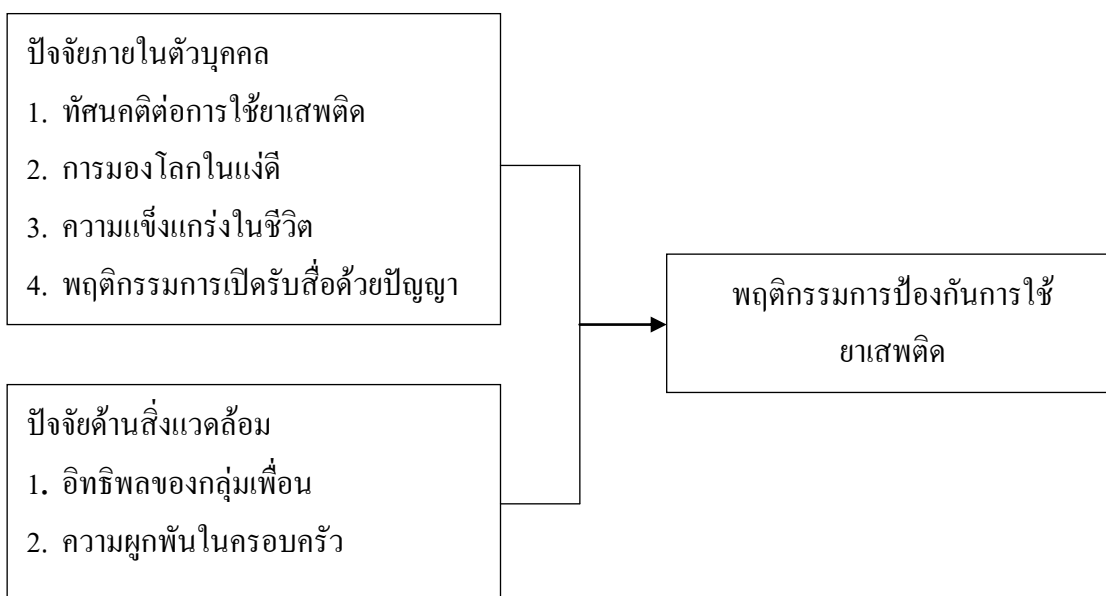
สมมติฐานงานวิจัย

ทักษะคิดต่อการใช้ยาเสพติด การมองโลกในแง่ดี ความแข็งแกร่งในชีวิต อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน ความผูกพันในครอบครัว และพฤติกรรมการเปิดรับสื่อด้วยปัญญา สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการป้องกันการใช้ยาเสพติดในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

กรอบแนวคิดในการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แนวคิดทฤษฎีระบบนิเวศวิทยาเชิงสังคม (Bronfenbrenner' ecological system theory) ของ Bronfenbrenner and Morris (2006) เป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาถึงพฤติกรรมการป้องกันการใช้ยาเสพติดในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งทฤษฎีนี้เชื่อว่าการเกิดพฤติกรรมของบุคคล สามารถเกิดได้ทั้งภายในตัวบุคคล และจากสิ่งแวดล้อมภายนอก ซึ่งมีความเกี่ยวโยงและสัมพันธ์กันอย่างเป็นระดับชั้นแบบเชิงซ้อนกัน โดยที่วัยรุ่นจะมีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมที่อยู่ใกล้ ๆ ตัวก่อน และขยายออกไปรอบ ๆ ตัวของเด็ก จนถึงโครงสร้างทางสังคมที่ใหญ่ขึ้น เช่น บ้าน โรงเรียน และชุมชน เนื่องจากนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายจัดอยู่ในช่วงของวัยรุ่นที่เป็นวัยที่มีพัฒนาการอย่างต่อเนื่องมาจากวัยเด็ก เป็นช่วงชีวิตที่มีการเปลี่ยนแปลงด้านพัฒนาการหลายอย่าง ทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม ซึ่งการเปลี่ยนแปลงและการปรับตัวดังกล่าว เป็นการเปลี่ยนแปลงในระดับจุลภาค (Microsystem) และระดับภายนอก (Exosystem) อาจส่งผลให้เกิดพัฒนาการทางสังคม และการเรียนรู้ที่ดี หรืออาจส่งผลในทางลบ เกิดพฤติกรรมไม่เหมาะสมด้านต่าง ๆ เช่นการมีพฤติกรรมเสี่ยงและการใช้ยาเสพติด พฤติกรรมการป้องกันการใช้ยาเสพติดของนักเรียนที่อยู่ในช่วงวัยรุ่น ตามแนวคิดของ Bronfenbrenner and Morris (2006) เชื่อว่ามาจากปัจจัยภายในตัวบุคคล ในการศึกษานี้ จึงสนใจที่จะศึกษาตัวแปร ทักษะคิดต่อการใช้ยาเสพติด การมองโลกในแง่ดี ความแข็งแกร่งในชีวิต และพฤติกรรมการเปิดรับสื่อด้วยปัญญา

ปัจจัยจากสิ่งแวดล้อมในการศึกษานี้ สนใจศึกษาตัวแปร อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน ความผูกพันในครอบครัว กรอบแนวคิดของการศึกษา แสดงดังแผนภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิด

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันการใช้ยาเสพติดในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรีที่กำลังศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในเขตพื้นที่ อ.ท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี ในช่วงเดือนพฤษภาคม ถึงเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2560 โดยมีตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ดังนี้

1. ตัวแปรต้น คือ ทศนคติต่อการใช้ยาเสพติด การมองโลกในแง่ดี ความแข็งแกร่งในชีวิต อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน ความผูกพันในครอบครัว และพฤติกรรมการเปิดรับสื่อด้วยปัญญา
2. ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมการป้องกันการใช้ยาเสพติด

นิยามศัพท์เฉพาะ

ทศนคติต่อการใช้ยาเสพติด หมายถึง ความรู้สึกนึกคิด และความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อยาเสพติดทั้งเชิงบวกและเชิงลบ มีผลต่อภูมิคุ้มกันในการป้องกันตนเองจากการใช้ยาเสพติด ประเมินได้จาก แบบประเมินทศนคติต่อการใช้ยาเสพติด ของ รอชิตี ศรีรัตน์, อัญชลี เจาะเต,

ชัยยุทธณ์ อุปมัยรัตน์ และสุดาพันธ์ จุลเอียด (2554)

อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน หมายถึง การรับรู้ของนักเรียน ถึงความผูกพันกันในกลุ่มเพื่อน การกระทำพฤติกรรมต่าง ๆ เช่น กิจกรรมการใช้เวลาว่างที่ทำร่วมกัน การแนะนำ และการชักจูง ในการทำกิจกรรม การเป็นที่ปรึกษา และรวมถึงการชักชวนเพื่อการหลีกเลี่ยงต่อการใช้ยาเสพติด ประเมินได้จาก แบบวัดอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนของ พรพรรณ มากบุญ และสมทรัพย์ สุขอนันต์ (2556) ความผูกพันในครอบครัว หมายถึง การรับรู้ของนักเรียนถึงความรักความผูกพันภายใน ครอบครัว ความใกล้ชิด การเอาใจใส่ ความพึงพอใจในสัมพันธภาพของครอบครัว และความรู้สึก ถึงการต้องการ และการเป็นที่รักของครอบครัว ประเมินได้จากแบบประเมินความผูกพันใน ครอบครัวของ วัชรินทร์ กระแสศักดิ์ (2554) ซึ่งแปลมาจาก Resnick and Burt (1996)

พฤติกรรมการเปิดรับสื่อด้วยปัญญา หมายถึง การกระทำของนักเรียนหลังจากใช้ความคิด วิเคราะห์ในการวิเคราะห์ในสิ่งที่สื่อนำเสนอ โดยสามารถถกเถียงกรองแยกแยะถึงสิ่งที่ดี และไม่ดีที่แฝงมากับสื่ออย่างมีเหตุผลด้วยความรู้และประสบการณ์ของตนเอง ประเมินได้จาก แบบสอบถามของ จินตนา ต้นสุวรรณนนท์ และคณะ (2553)

การมองโลกในแง่ดี หมายถึง การรับรู้ของนักเรียนถึงการให้คุณค่า ความคาดหวัง ต่ออนาคตเชิงบวก ความเชื่อมั่นในสมรรถนะตน และความหวัง ซึ่งจะประเมินได้จาก แบบประเมิน การมองโลกทางบวกของ สุมาลีณี มธุรพจน์พงศ์ (2555) ซึ่งแปลมาจากแบบวัดของ Scheier and Carver (1992)

ความแข็งแกร่งในชีวิต หมายถึง การรับรู้ของนักเรียน ถึงการมีแหล่งสนับสนุนภายนอก ที่ส่งเสริมให้เกิดความแข็งแกร่งในชีวิต เช่น การมีแรงสนับสนุนจากครอบครัว การเป็นคนที่มีความภาคภูมิใจในตนเองรับผิดชอบในสิ่งที่ตนเองกระทำ และสามารถที่จะจัดการกับปัญหา และสัมพันธภาพระหว่างบุคคลได้ ซึ่งประเมินได้จาก แบบประเมินความแข็งแกร่งในชีวิต (Resilience) ของ พัชรินทร์ นินทจันทร์ และคณะ (2555) ที่พัฒนาตามแนวคิดของ Grotberg (1995)

พฤติกรรมการป้องกันการใช้ยาเสพติด หมายถึง การกระทำ หรือการปฏิบัติของนักเรียน ที่จะป้องกันตนเองไม่ให้ไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด เช่น การหลีกเลี่ยงจากยาเสพติด การปฏิเสธ เมื่อถูกชักชวนจากผู้อื่น การเลิกคบเพื่อน การไม่ลองใช้ยาเสพติด โดยวัดจากแบบสอบถาม พฤติกรรมการป้องกันการใช้ยาเสพติดของ เจริญ แจกพิมาย และปนัดดา ศรีธนะสาร (2555)

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันการใช้ยาเสพติด ในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับยาเสพติดในวัยรุ่น
2. พฤติกรรมการป้องกันการใช้ยาเสพติด
3. ทฤษฎีระบบนิเวศวิทยาเชิงสังคม
4. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันการใช้ยาเสพติด
 - 4.1 ทักษะการต่อต้านการใช้ยาเสพติด
 - 4.2 การมองโลกในแง่ดี
 - 4.3 ความแข็งแกร่งในชีวิต
 - 4.4 พฤติกรรมการเปิดรับสื่อด้วยปัญญา
 - 4.5 ความผูกพันในครอบครัว
 - 4.6 อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน

แนวคิดเกี่ยวกับยาเสพติดในวัยรุ่น

1. ยาเสพติด

องค์การอนามัยโลก (World Health Organization [WHO]) ให้ความหมายของ ยาเสพติด หมายถึง สิ่งที่เสพเข้าไปแล้วจะเกิดความต้องการทั้งทางร่างกายและจิตใจ โดยไม่สามารถหยุดเสพได้ และมีความต้องการในการเสพปริมาณเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ จนทำให้เกิดโรคร้ายไข้เจ็บต่อร่างกายและจิตใจขึ้น (World Health Organization [WHO], 2015)

พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พุทธศักราช 2522 ให้ความหมายของสิ่งเสพติดให้โทษ หมายถึง สารเคมีหรือวัตถุ ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายโดยการรับประทาน ดม สูบ นิด หรือทางอื่น ๆ แล้วทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจ เช่น มีความต้องการเสพยาเพิ่มขึ้น และจะมีอาการแสดงถึงการขาดยาเมื่อไม่ได้เสพ เช่นมีความต้องการเสพยา และอาการจะออกทางร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรง รวมไปถึงการทำให้สุขภาพร่างกายเกิดอาการทรุดโทรมลง

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546) ยาเสพติด หมายถึง ยา หรือ สารเคมีที่เมื่อเสพ หรือ นิด เข้าสู่ร่างกายติดต่อกันชั่วระยะเวลาหนึ่ง ก็จะก่อให้เกิดการติดยาเสพติด ซึ่งยาเสพติดมีพิษเรื้อรังที่สามารถลดการทำงานของร่างกาย ส่งผลให้การทำงาน

ของร่างกาย และจิตใจเสื่อมโทรมลง อาทิเช่น ยานอนหลับ สุรา ฝิ่น กัญชา เฮโรอีน

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า ยาเสพติด หมายถึง สิ่งที่เสพเข้าไปแล้วจะเกิดความต้องการทั้งทางร่างกายและจิตใจ โดยไม่สามารถหยุดเสพได้ และมีความต้องการในการเสพปริมาณเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ส่งผลให้การทำงานของร่างกาย และจิตใจเสื่อมโทรมลง

ประเภทของยาเสพติด

นักวิชาการทางด้านยาเสพติด ได้แบ่งประเภทของยาเสพติด (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2553) ดังนี้

1. แบ่งตามแหล่งที่เกิด คือ ยาเสพติดที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ (Natural drugs) คือ ยาเสพติดที่ผลิตมาจากพืช เช่น กัญชา ฝิ่น กระบอง และยาเสพติดที่เกิดจากการสังเคราะห์ (Synthetic drugs) คือ ยาเสพติดที่เกิดขึ้นจากการสังเคราะห์ทางด้านเคมี เช่น แอมเฟตามีน หรือ เฮโรอีน

2. แบ่งตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2552 ซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 5 ประเภท ดังนี้

2.1 ยาเสพติดประเภทให้โทษชนิดร้ายแรง ไม่สามารถนำมาเป็นประโยชน์ต่อทางการแพทย์ได้ เช่น แอมเฟตามีน (Amphetamine), เฮโรอีน (Heroin), แอลเอสดี (LSD), เอ็กซ์ตาซี (Ecstasy) หรือ MDMA

2.2 ยาเสพติดประเภทให้โทษทั่วไป เช่น มอร์ฟีน (Morphine), ฝิ่น (Opium), โคเคอีน (Codeine), โคลเคนหรือโคคาอีน (Cocaine) และเมทาโดน (Methadone)

2.3 ยาเสพติดให้โทษประเภทที่มียาเสพติดให้โทษ ประเภทให้โทษทั่วไปผสมอยู่ เช่น ยาแก้ไอ ซึ่งทางการแพทย์จะใช้โคลเคนหรือโคคาอีนผสมอยู่ในตัวยา

2.4 สารเคมีประเภทที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษประเภทให้โทษร้ายแรง และประเภทให้โทษทั่วไป เช่น อะเซทิลคลอไรด์ (Acetylchloride), อะเซติกแอนไฮไดรด์ (Acetic anhydride), ไลเซอร์จิก อาซิก (Lysergic acid) และเอทิลิดีนไดอะเตต (Ethylidine diacetate)

2.5 ยาเสพติดให้โทษประเภทที่ไม่เข้าอยู่ในประเภทให้โทษชนิดร้ายแรง และประเภทให้โทษทั่วไป เช่น กัญชา กระบอง ฝิ่น และรวมถึง เมล็ดของฝิ่น พันธุ์ต้นฝิ่น ฟางฝิ่น กล้าฝิ่น และพืชเห็ดจิ๋วควาย

3. แบ่งตามการออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท ดังนี้

3.1 ประเภทกดประสาท ได้แก่ ยานอนหลับ ยาระงับประสาท ยากล่อมประสาท ฝิ่น มอร์ฟีน เฮโรอีน บาร์บิทูเรต และเครื่องดื่มนเมาทุกชนิด รวมถึงพวกสารระเหย เช่น แอลกอฮอล์ ทินเนอร์ น้ำมันเบนซิน และกาว ผู้ที่เสพติดมักมีร่างกายที่ชubbผอม ซีด เหลือง อ่อนเพลีย ฟุ้งซ่าน อารมณ์เปลี่ยนแปลงง่าย

3.2 ประเภทกระตุ้นประสาท ได้แก่ ยาอี ยาไอซ์ ยาบ้า กระท่อม โทเคน และพวกเครื่องดื่มที่มีคาเฟอีน และพบว่าผู้ที่เสพยาติจะมีอาการ กระวนกระวาย หงุดหงิด จิตใจ มีความสับสน หวาดระแวง มีอาการคลุ้มคลั่ง และทำในสิ่งที่คนปกติไม่กล้าทำ เช่น การทำร้ายตนเอง หรือการฆ่าผู้อื่นได้

3.3 ประเภทหลอนประสาท ได้แก่ เห็ดขี้ควาย ดี.เอ็ม.ที. แอลเอสดี และยาเค ผู้ที่เสพยาติจะมีอาการทางประสาท คือ หูแว่ว หลอน ผันเพื่อง ได้ยินเสียงประหลาด หรือเกิดภาวะที่เห็นภาพหลอน เช่นภาพที่น่าเกลียดน่ากลัว และผู้ที่เสพยาจะไม่สามารถที่จะควบคุมตนเอง และป่วยเป็นโรคจิต

3.4 ประเภทออกฤทธิ์แบบผสมผสาน คือ กค กระตุ้น และประสาทหลอนร่วมกัน ผู้ที่เสพยาติจะมีอาการหวาดระแวง มีความคิดที่สับสน หูแว่ว ควบคุมตนเองไม่ได้ และพบร่วมกับการเห็นภาพลวงตา ตามด้วยการป่วยเป็นโรคจิต ได้แก่ กัญชา

4. แบ่งประเภทตามองค์การอนามัยโลก และได้แบ่งประเภทยาเสพติดออกเป็น 9 ประเภท ได้แก่

4.1 ประเภทมอร์ฟิน หรือฝิ่น ซึ่งรวมถึงยาเสพติดที่มีฤทธิ์คล้ายมอร์ฟิน เช่น มอร์ฟิน เฮโรอีน ฝิ่น และเพรดิโน

4.2 ประเภทบาบิบูเรต ซึ่งรวมถึงยาเสพติดที่มีฤทธิ์คล้ายกัน เช่น อโอมบาร์บิทัล เซโคบาร์บิทัล เมโพรบาเบท พาราดีไฮด์ ไดอาซีแพม และคลอไดอาซีพอกไซค์

4.3 ประเภทแอลกอฮอล์ เช่น วิสกี้ เหล้า และเบียร์

4.4 ประเภทแอมเฟตามีน เช่น เดกซ์แอมเฟตามีน แอมเฟตามีน

4.5 ประเภทโคเคน เช่น โบโคคา และโคเคน

4.6 ประเภทกัญชา เช่น ยางกัญชา และใบกัญชา

4.7 ประเภทกัท เช่น ใบกระท่อม และใบคัท

4.8 ประเภทหลอนประสาท เช่น ดีเอ็มที แอลเอสดี เมล็ด มอร์นิง เมสคาลิน โกลดี ดันลาโพง และเห็ดเมาบางชนิด

4.9 ประเภทอื่น ๆ เป็นยาเสพติดที่ไม่สามารถเข้าพวกได้ เช่น เบนซิน ทินเนอร์ ยาแก้ปวด บุหรี่ และน้ำยาล้างเล็บ

2. แนวคิดเกี่ยวกับวัยรุ่น

ความหมายของวัยรุ่น

วัยรุ่น (Adolescence) หมายถึง วัยที่เชื่อมระหว่างการเป็นเด็กกับการเป็นผู้ใหญ่ เป็นระยะที่ต้องปรับพฤติกรรม วัยเด็กไปสู่พฤติกรรมแบบวัยผู้ใหญ่ที่สังคมยอมรับ เด็กวัยรุ่น

จึงไม่ใช่เป็นเพียงการเจริญเติบโตทางด้านร่างกาย แต่หมายถึงการเจริญเติบโตทางสังคม ซึ่งอยู่ในกรอบของวัฒนธรรมของแต่ละที่ (วิทยากร เชียงกุล, 2552)

องค์การอนามัยโลก (World Health Organization) ให้ความหมายวัยรุ่นว่า คือ เป็นวัยที่อยู่ในช่วง 10-19 ปี ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจากวัยเด็กเป็นวัยผู้ใหญ่ การแบ่งช่วงของวัยรุ่น โดยส่วนใหญ่จะแบ่งเป็น 3 ช่วง คือ วัยรุ่นตอนต้น วัยรุ่นตอนกลาง และวัยรุ่นตอนปลาย วัยรุ่นตอนต้นอยู่ในช่วงอายุ 10-16 ปี เด็กวัยรุ่นช่วงนี้จะมีความคิดเพื่อฝัน หลงตัวเอง รักความอิสระ สนใจในเพศเดียวกัน และยังต้องพึ่งพาพ่อแม่ วัยรุ่นตอนกลาง อยู่ในช่วงอายุ 14-20 ปี เด็กวัยรุ่นช่วงนี้มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านฮอร์โมนสูง จะมีความดีใจ โมโหง่าย มักจะขัดแย้งกับพ่อแม่ เริ่มมีความสมบูรณ์ทางเพศ เริ่มมองเพศตรงข้าม คิดเพื่อน นำไปสู่อบายมุขต่างๆ ได้ง่าย และพบปัญหาในเด็กวัยรุ่นระยะนี้มากที่สุด และวัยรุ่นตอนปลาย อยู่ในช่วงอายุ 18-22 ปี เป็นระยะที่ก้าวเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ รู้หน้าที่ที่มีความคิดเป็นอิสระ (WHO, 2011)

ชมรมจิตแพทย์เด็กและวัยรุ่นแห่งประเทศไทย (2559) ให้ความหมายของวัยรุ่น คือ เป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้าน ร่างกาย จิตใจ เป็นวัยที่เปลี่ยนแปลงจากวัยเด็ก เข้าสู่วัยผู้ใหญ่ มีการเปลี่ยนแปลงด้านร่างกาย และเพศอย่างชัดเจน จากฮอร์โมนทางเพศที่สูงขึ้นและส่งผลต่ออารมณ์ พฤติกรรม ตลอดจนความคิด

อรุณี โสถถินวิชยวงศ์ (2551) กล่าวว่า วัยรุ่นเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงพัฒนาทางร่างกายและจิตใจที่เป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงของสมองและระดับฮอร์โมน เป็นวัยที่กำลังก้าวออกจากความเป็นเด็ก และออกห่างอุ้มกอดของพ่อแม่ ไปเป็นผู้ใหญ่ที่พึ่งตนเองได้ วัยรุ่นจึงเป็นวัยแห่งการเตรียมความพร้อมในการค้นหาและพัฒนาตนเอง แต่ในบางสังคมมักจะมองว่าเป็นวัยแห่งปัญหา วัยที่มีอารมณ์ฉุนเฉียว รุนแรง และอารมณ์เปลี่ยนแปลงง่ายเหมือนพายุঝঝ

การแบ่งช่วงอายุของวัยรุ่น

การแบ่งช่วงของวัยรุ่น สามารถแบ่ง ได้ดังนี้

วัยแรกเริ่ม อยู่ในช่วงอายุ 10-14 ปี ช่วงนี้จะมีการเปลี่ยนแปลงของร่างกายเกือบทุกระบบ และเริ่มมีความคิดหมกมุ่น กังวลกับการเปลี่ยนแปลง ซึ่งทำให้มีผลกระทบต่ออารมณ์ และจิตใจ ทำให้เกิดอารมณ์แปรปรวนได้ง่าย

วัยรุ่นตอนกลาง อยู่ในช่วงอายุ 14-16 ปี เป็นช่วงวัยรุ่นสามารถยอมรับสภาพร่างกายที่มีการเปลี่ยนแปลงเป็นหนุ่มเป็นสาวได้ และมุ่งพัฒนาในเรื่องของความเป็นตัวของตัวเอง และพยายามที่จะเปลี่ยนความรู้สึกแบบเด็ก ๆ เช่น ความผูกพันและการพึ่งพาพ่อแม่

วัยรุ่นตอนปลาย อยู่ในช่วงอายุ 16-19 ปี เป็นช่วงที่ร่างกายมีการเปลี่ยนแปลงอย่างเต็มที่ สามารถกล้าที่จะตัดสินใจในเรื่องอนาคตตัวเอง และสามารถที่จะมองเห็นความสามารถที่จะพัฒนา

ต่อเพื่อสร้างอาชีพที่เหมาะสม และบรรณุนิติภาวะในเชิงกฎหมาย

จากที่ได้กล่าวมา สรุปได้ว่าวัยรุ่นเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงตนเองเพื่อก้าวจากวัยเด็ก เข้าสู่ผู้ใหญ่ โดยเริ่มการพึ่งพาค้นหาและพัฒนาตนเอง และมีการเปลี่ยนแปลงของระบบ โครงสร้างทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา และจริยธรรม วัยรุ่นสามารถแบ่งได้เป็น 3 ช่วง คือ วัยรุ่นตอนต้น วัยรุ่นตอนกลาง และวัยรุ่นตอนปลาย จากการศึกษาพฤติกรรมการป้องกัน ยาเสพติดในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายนี้ เป็นวัยรุ่นที่อยู่ในช่วงวัยรุ่นตอนปลาย ซึ่งจะมีอายุ ในช่วง 16-19 ปี

3. วัยรุ่นกับปัญหาเสพติด

วัยรุ่นเป็นวัยที่อยู่ในช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อที่จะก้าวผ่านจากวัยเด็กไปสู่ผู้ใหญ่ ทำให้ ความคิดเห็นที่เกิดขึ้นกับวัยรุ่นแตกต่างออกไปจากผู้ใหญ่ที่มีความรับผิดชอบ เนื่องจากเด็กวัยนี้ สติปัญญาจะพัฒนาสูงขึ้น มีความคิดเป็นแบบรูปธรรม (Jean Piaget อธิบายได้ว่า Formal operation ซึ่งหมายถึงความสามารถเรียนรู้ เข้าใจเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้ลึกซึ้งขึ้นแบบ abstract thinking) และสามารถที่จะคิด วิเคราะห์ และสังเคราะห์ ได้มากขึ้น แต่ในขณะเดียวกันช่วงชีวิตของวัยรุ่น ยังอาจขาดความยั้งคิด มีความคิดหุนหันพลันแล่น ขาดการไตร่ตรองให้รอบคอบ จากสภาพ เศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบันที่แข่งขันกันสูง ผู้ปกครองไม่มีเวลาอบรมและใกล้ชิดบุตรหลาน จนวัยรุ่นเกิดความรู้สึกลึกลับซ่อน ค้ำวัยที่ค้อยคุณวุฒิ และอ่อนประสบการณ์ ทำให้หาทางออกด้วย วิธีการที่ผิด จึงทำให้ยาเสพติดเข้ามามีอิทธิพลกับวัยรุ่นเป็นอย่างมาก ยาเสพติดที่เข้ามาอาจมาจาก คำชักชวนของเพื่อน วัยรุ่นที่มีปัญหาในการหาทางออกมักจะมีเพื่อนให้คำปรึกษามากกว่า พ่อ แม่ ทำให้คำแนะนำที่ได้ไม่ได้ช่วยในการแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม ซึ่งนำไปสู่การชักจูงเพื่อให้ หลีกเลี่ยงปัญหาโดยการหันหน้าเข้าหาการใช้ยาเสพติด โดยเริ่มจากบุหรี เหล้า และนำไปสู่ยาเสพติด ชนิดอื่น ๆ ที่ร้ายแรงขึ้น (พนม เกตุมาน, 2555) วัยรุ่นจะเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดโดยเริ่มจาก การเป็นผู้เสพ ต่อมาเข้าไปสู่การเป็นผู้จำหน่าย เมื่อโตขึ้นก็จะเข้าไปเกี่ยวข้องกับขบวนการผลิต ต่อไป ทำให้ในปัจจุบันมีหน่วยงานให้ความสนใจในการแก้ปัญหาวัยรุ่นกับยาเสพติดมากขึ้น เพราะนอกจากยาเสพติดจะเป็นตัวทำลายอนาคตของชาติ และความมั่นคงของชาติ ยังเป็นปัจจัย ที่นำไปสู่การเกิดโรคติดต่อ และโรคไม่ติดต่อ ซึ่งเป็นการทำลายอัตราแรงงานของวัยทำงานของชาติ เช่นกัน (ชมรมจิตแพทย์เด็กและวัยรุ่นแห่งประเทศไทย, 2559)

สถานการณ์ปัญหาเสพติดประเทศไทย นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 เริ่มมีแนวโน้ม ขยายตัว เพิ่มมากขึ้น เครือข่ายวิชาการสารเสพติดได้ประมาณการผู้เสพยาเสพติดเมื่อปี พ.ศ. 2546 ไว้จำนวน 460,000 คน ต่อมาในปี พ.ศ. 2550 มีผู้เสพยาเสพติดเพิ่มขึ้นเป็น 570,000 คน และใน ปี พ.ศ. 2551 เพิ่มขึ้นเป็น 605,000 คน และพบว่ากลุ่มประชากรที่เกี่ยวข้องกับปัญหาเสพติด คือ กลุ่มเยาวชนที่

มีความเสี่ยงสูง ในการเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดมากขึ้นเรื่อยๆ จากสถิติการบำบัดรักษาของสถาบัน
 รัชฎญารักษ์ปี พ.ศ. 2558 พบผู้ป่วยทั้งหมดที่เสพยาบ้าและเสพร่วมกับยาอื่น ๆ มีจำนวนทั้งหมด
 2,317 คน พบอยู่ในช่วงอายุ 19-24 ปี เป็นจำนวนมากที่สุด คือ 812 คน คิดเป็นร้อยละ 35 ส่วนใหญ่
 กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษา อายุเฉลี่ย 15-29 ปี สาเหตุของการใช้ยาส่วนใหญ่มาจาก
 เพื่อนชวน ส่งผลต่อพฤติกรรมเสี่ยง การกระทำความผิด จนเกิดเป็นปัญหาต่อความมั่นคงของชาติ
 ดังนั้น การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดจึงควรมุ่งเน้นที่ เยาวชนเป็นกลุ่มเป้าหมายสำคัญ
 จากแผนนโยบายและกรอบยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดที่ผ่านมา ได้กำหนด
 การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นหนึ่งในกลุ่มเป้าหมายหลักของการดำเนินงาน โดยมี
 มาตรการป้องกันกลุ่มเสี่ยง ไม่ให้มีโอกาสเกี่ยวข้องกับ ยาเสพติด (Potential demand) เป็นแนวทาง
 หลักในการกำหนดยุทธศาสตร์ ซึ่งประกอบไปด้วย 3 กลยุทธ์ คือ “3 ลด 3 เพิ่ม 3 เน้น” โดยการลด
 เยาวชนกลุ่มเสี่ยง/ ปัจจัยเสี่ยง ซึ่งเป็นหนึ่งในกลยุทธ์ที่สำคัญในการดำเนินงานปฏิบัติการ ตามคำสั่ง
 นายกรัฐมนตรี ที่ 82/ 2552 ที่ว่าด้วยเรื่อง ยุทธศาสตร์และกลไก การป้องกันและแก้ไขปัญหายา
 เสพติดตามนโยบายของรัฐบาล และได้กำหนดให้เยาวชน ซึ่งเป็นเป้าหมายหลักของการพัฒนา
 เพื่อให้มีภูมิคุ้มกันต่อยาเสพติดและปัจจัยจากสิ่งยั่วยุต่าง ๆ ฉะนั้น การป้องกันในกลุ่มเยาวชนเพื่อ
 มิให้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับปัญหายาเสพติด จึงเป็นเจตจำนงและแผนนโยบายที่สำคัญของชาติ
 (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2552)

จากผลการวิจัย สารณี เปรมปรีดี (2555) เรื่อง สถานการณ์ปัญหายาเสพติดในกลุ่มเด็ก
 และเยาวชนที่อยู่ในความดูแลของสำนักงานคุมความประพฤติจังหวัดชัยภูมิ ปี พ.ศ. 2555 พบว่า
 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุ 18-25 ปี อยู่ในจังหวัดชัยภูมิ ร้อยละ 84.40 ออกจากโรงเรียน
 ก่อนถูกจับ ร้อยละ 91.62 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 62.18 อยู่ในชุมชนที่มี
 ผู้เสพยาบ้า ร้อยละ 90.2 มีประสบการณ์เสพยาบ้า ร้อยละ 87.55 เสพยาเสพติด 2 ชนิดขึ้นไป ร้อยละ
 50.68 ใช้ยาเสพติดร่วมกับเพื่อน ร้อยละ 75.44 เริ่มใช้สารเสพติดอายุ 13-15 ปี ร้อยละ 36.06
 เมื่อประสบปัญหาพฤติกรรมที่สมาชิกในครอบครัวปฏิบัติเป็นประจำคือดื่มสุรา ร้อยละ 47.2 บิดา
 มีพฤติกรรมการดื่มสุรา ร้อยละ 59.65 บิดา และญาติยังถูกจำคุกคดียาเสพติด ร้อยละ 32.74 ปัญหา
 ที่พบมากที่สุดก่อนถูกจับกุมคือด้านการเงิน ร้อยละ 83.63 สารเสพติดที่พบมากในชุมชนคือยาบ้า
 จากผลการวิจัยทำให้เห็นสภาพปัญหาของวัยรุ่นที่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดตั้งแต่อายุยังน้อย
 การมีปัญหามาตรึงพฤติกรรมเนื่องจากสภาพครอบครัว และการแพร่ระบาดของยาบ้า

พฤติกรรมกำบังการไข้ยาเสพติด

พฤติกรรมของมนุษย์

พฤติกรรมของมนุษย์ (Behavior) คือ กริยาอาการที่แสดงออกเป็นปฏิกิริยาโต้ตอบเมื่อเผชิญกับสิ่งเร้า (Stimulus) เป็นการแสดงออกในสถานการณ์ ซึ่งอาจเป็นการเคลื่อนไหวที่สามารถวัด หรือสังเกตได้ เช่น การเดิน การพูด การเขียน การคิด การเต้นของหัวใจ สิ่งเร้าที่มากกระทบแล้วก่อให้เกิดพฤติกรรมก็อาจจะเป็นสิ่งเร้าภายใน (Internal stimulus) หรือสิ่งเร้าภายนอก (External stimulus) สิ่งเร้าภายใน เป็นสิ่งเร้าที่เกิดจากความต้องการทางกายภาพ เช่น ความกระหาย ความหิว เนื่องจากสิ่งเร้าภายในจะมีอิทธิพลสูงสุดในการกระตุ้นให้แสดงพฤติกรรม และเมื่อเติบโตขึ้นในสังคม สิ่งเร้าที่อยู่ภายในจะลดความสำคัญลง สิ่งเร้าภายนอกทางสังคมที่บุคคลได้สัมผัส จะมีอิทธิพลในการกำหนดความสำคัญว่าควรแสดงพฤติกรรมอย่างไรต่อผู้อื่น สิ่งเร้าภายนอก คือ สิ่งที่มากระตุ้น เช่น สิ่งแวดล้อมในสังคมที่สามารถสัมผัสได้ด้วยประสาททั้ง 5 คือ หู ตา คอ จมูก และการสัมผัส (อมรากุล อิน โอชานนท์, ประภาศรี ปัญญาวิชิตชัย และปองพล ชุษณะโชติ, 2557) ซึ่งสอดคล้องกับ Wolman (1973 อ้างถึงใน เจริญ แจกพิมาย และปนัดดา ศรีชนสาร, 2555) กล่าวว่า พฤติกรรม หมายถึง ผลรวมทั้งหมดของการกระทำโดยตรงที่เกี่ยวข้องของบุคคลทั้งที่เกิดขึ้นภายใน และที่แสดงออกต่อสิ่งแวดล้อมทางกาย และทางสังคม เป็นการกระทำ หรือการแสดงต่อกิจกรรมใดๆของมนุษย์ที่ตอบสนองต่อสิ่งเร้าต่าง ๆ ที่สามารถสังเกตเห็นได้จากพฤติกรรมภายนอก และพฤติกรรมที่ไม่สามารถสังเกตเห็นได้ ซึ่งเป็นพฤติกรรมจากภายใน

การป้องกันปัญหาเสพยาเสพติด

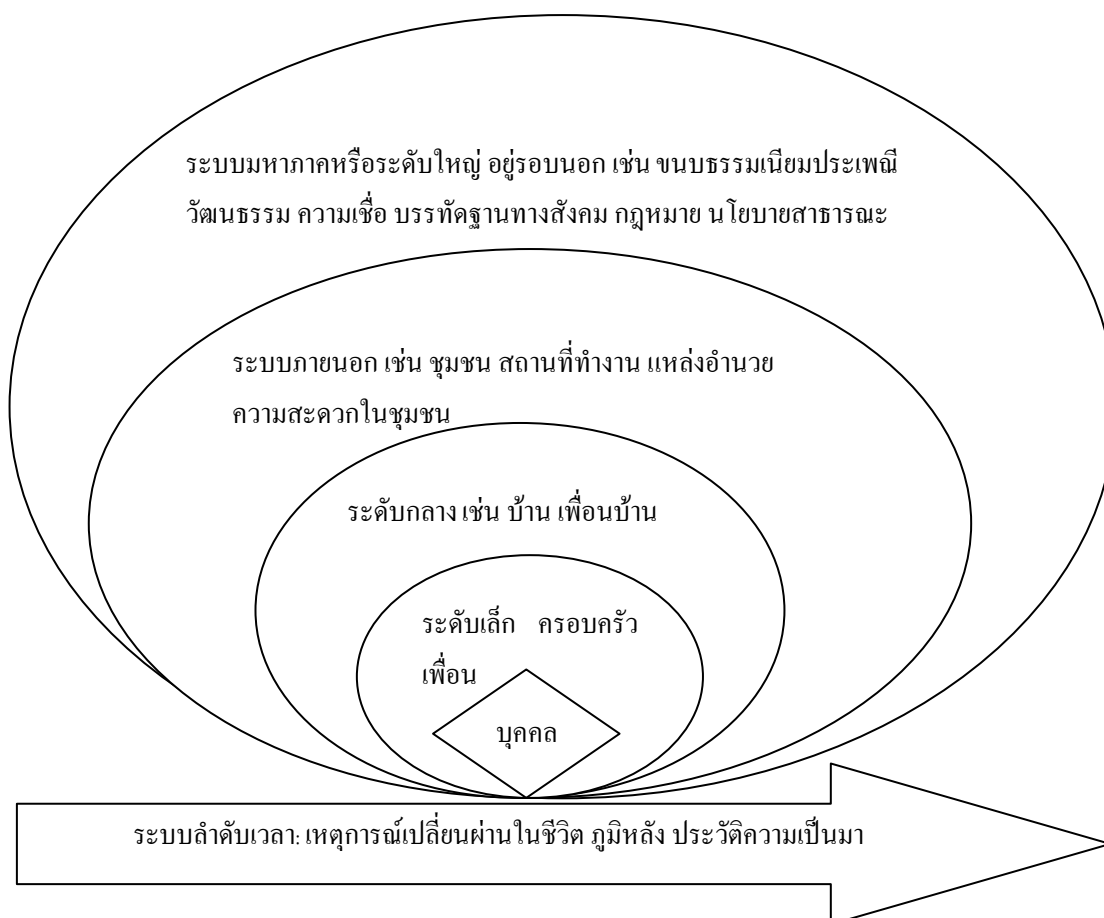
สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (2553) มีหลักการป้องกันปัญหาเสพยาเสพติด ซึ่งมี 4 ข้อ ดังนี้

1. การป้องกันตนเอง เริ่มจากตัวเองเป็นแบบอย่างที่ดีในเวลาว่างให้เกิดประโยชน์ มีระเบียบวินัยในตนเอง และขยันหมั่นเพียร มีการเลือกคบเพื่อนที่ดีไม่มั่วสุมในสิ่งเสพยาเสพติด อดบอยมูข และไม่ใช้ยาโดยมิได้รับคำแนะนำจากแพทย์ และไม่เสี่ยงทดลองเสพยาเสพติดทุกชนิดเป็นเด็ดขาด
2. การป้องกันในครอบครัว ต้องเริ่มจากการสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัวที่ดีต่อกัน ระหว่างสมาชิกด้วยกันในบ้าน มีการแบ่งเบาภาระหน้าที่แก่กันภายในบ้าน มีความรักใคร่กลมเกลียว มีความเข้าใจกัน สามารถที่จะช่วยเหลือซึ่งกันและกันช่วยสอดส่องดูแลสมาชิกในครอบครัว อย่าให้ช่องเกี่ยวกับยาเสพติด เมื่อเกิดปัญหา ครอบครัวสามารถที่จะคอยอบรมตักเตือนสมาชิกในครอบครัวให้รู้ถึงโทษและภัยของยาเสพติด หากมีสมาชิกที่เสพยาเสพติดในครอบครัวควรรีบให้รับการรักษาตัว อย่าปล่อยทิ้งไว้ เพื่อลดการเป็นแบบอย่างต่อสมาชิกในครอบครัว และรวมถึงประโยชน์ในการรักษา

ของ ศุภกร ชินเกตุ (2553) ศึกษา พบว่า นักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ จังหวัดราชบุรี มีพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดอยู่ในระดับมาก

ทฤษฎีระบบนิเวศวิทยาเชิงสังคม

ทฤษฎีระบบนิเวศวิทยาเชิงสังคมของ Bronfenbrenner and Morris (2006) เป็นทฤษฎีที่ประยุกต์มาจากทฤษฎีระบบนิเวศวิทยา (Bronfenbrenner's ecological framework) ปี ค.ศ. 1997 แนวคิดนี้ได้รับการพัฒนาโดย Urie Bronfenbrenner ซึ่งเชื่อว่าพัฒนาการของบุคคลนั้นได้รับผลกระทบจากทุกอย่างในสภาพแวดล้อมโดยรอบ ซึ่งเกิดจากปัจจัยภายในตัวบุคคลและปัจจัยภายนอกตัวบุคคลหรือปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งแต่ละปัจจัยจะมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน บุคคลจะอยู่ภายใต้สิ่งแวดล้อมที่ใกล้ตัวมากที่สุดก่อน และเริ่มที่จะขยายออกไปรอบๆตัว ซึ่งจะเริ่มจากบ้าน โรงเรียน ชุมชน และสังคมที่ใหญ่ขึ้น Bronfenbrenner and Morris (2006) ได้แบ่งสภาพแวดล้อมของบุคคลออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้ ดังแสดงแผนภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ทฤษฎีระบบนิเวศวิทยาเชิงสังคม (Bronfenbrenner & Morris, 2006)

1. Microsystem เป็นระบบความสัมพันธ์ ระดับจุลภาคหรือระดับเล็ก ที่เป็นระดับแรก ประกอบด้วยตัวของบุคคล ได้แก่ ปัจจัยทางด้านชีวภาพ การเรียนรู้ อารมณ์ ความเชื่อและทัศนคติ ของบุคคล บุคคลจะมีปฏิสัมพันธ์หรือมีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมใกล้ ๆ ตัว การมีปฏิสัมพันธ์กันต้องเป็นอิทธิพลแบบสองทิศทาง ซึ่งส่งผลกระทบต่อและมียุทธพลต่อโครงสร้างภายในระบบ อยู่ตลอดเวลา ระบบนี้ประกอบด้วย ครอบครัว โรงเรียน เพื่อน พฤติกรรม และความเชื่อของบิดามารดา มักจะส่งผลและมีอิทธิพลต่อทัศนคติและการแสดงออกต่อพฤติกรรมหนึ่ง ๆ ของเด็ก ความสัมพันธ์ในระดับนี้จะมีอิทธิพลมากที่สุดต่อพฤติกรรมของเด็ก

2. Mesosystem เป็นระบบความสัมพันธ์ระดับกลาง ที่อยู่ถัดออกมาจากตัวบุคคล ซึ่งก่อให้เกิดเป็นความสัมพันธ์ของหน่วยหรือ โครงสร้างของระดับจุลภาค (Microsystem) ตั้งแต่ 2 โครงสร้างขึ้นไป (Harkonen, 2007) โดยระดับเหล่านี้จะมีอิทธิพลและผลที่เกี่ยวข้องกัน และมีปฏิสัมพันธ์ต่อการเกิดพัฒนาการในตัวบุคคลจนส่งผลให้เกิดพฤติกรรมของเด็ก ยกตัวอย่างเช่น ความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับเพื่อนบ้าน บ้านกับ โรงเรียน

3. Exosystem เป็นระบบความสัมพันธ์ระดับภายนอก เป็นระดับของความสัมพันธ์ ที่อยู่ถัดออกมาอีกชั้นหนึ่งเป็นระบบของสังคมที่ใหญ่ขึ้นที่บุคคล ไม่ได้เข้าไปเกี่ยวข้องโดยตรง หรือสิ่งนั้นไม่ได้ส่งผลกระทบต่อบุคคล แต่ส่งผลกระทบต่อทางอ้อม เช่น ชุมชน สถานที่ทำงาน แหล่งอำนวยความสะดวกในชุมชน และมาส่งผลหรือมีอิทธิพลให้เกิดพฤติกรรมต่าง ๆ ขึ้นมา ตัวอย่างเช่น สถานที่ทำงานของมารดาที่เอื้อต่อการเลี้ยงดูบุตร เงินเดือน โบนัส สวัสดิการ ที่ได้รับของหน่วยงาน ที่มีผลสนับสนุนให้สามารถเลี้ยงดูบุตรอย่างใกล้ชิดและมีคุณภาพ ย่อมส่งผลทางอ้อมต่อพฤติกรรมของเด็ก (Bronfenbrenner & Morris, 2006; Harkonen, 2007)

4. Macrosystem เป็นระบบความสัมพันธ์ระดับมหภาคหรือระดับใหญ่ เป็นความสัมพันธ์ที่อยู่นอกสุดของระบบนิเวศวิทยา โดยอยู่ห่างไกลออกจากตัวบุคคลมากที่สุด ได้แก่ ขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรม ความเชื่อ บรรทัดฐานทางสังคม กฎหมาย นโยบายสาธารณะ เป็นต้น เป็นระบบที่อยู่ไกลจากตัวบุคคล (Berk, 2000; Harkonen, 2007) แต่มีอิทธิพล และส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมในแต่ละบุคคล เช่น การกำหนดแนวนโยบายเป็นมาตรการทางสังคม เพื่อให้คนในสังคมยอมรับ (สมพล วันตะเมธ, 2551) เนื่องด้วยในระบบนี้จะมีเชื่อมโยง และมีความสัมพันธ์กับทั้ง 3 ระบบข้างต้น บุคคลที่อาศัยอยู่ในสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน จึงมีการแสดงออกของพฤติกรรมหนึ่ง ๆ ที่แตกต่างกัน (Harkonen, 2007) แต่ยังคงอาศัยอยู่ในระดับมหภาคเดียวกัน

5. ระบบลำดับเวลา (Chrono-system) ประกอบด้วยอิทธิพลสภาพแวดล้อม และวิถีชีวิตที่ผ่านมา ซึ่งมีอิทธิพล และกระทบต่อพัฒนาการและพฤติกรรมของเด็ก การเปลี่ยนผ่านในช่วงชีวิตที่

ผ่านมา เด็กแต่ละคนจะมีความแตกต่างกันขึ้นกับภูมิหลัง ธรรมเนียม อารมณ์ความรู้สึก ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมของวัยรุ่น เช่น ความยากจน พ่อแม่หย่าร้าง ความทรงจำดี ๆ ในวัยเด็ก ซึ่งหล่อหลอมอยู่ตลอดช่วงชีวิตที่ผ่านมาของเด็ก เหตุการณ์หรือความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจะคงอยู่ไปตลอดช่วงชีวิตของเด็ก

การศึกษานี้ประยุกต์ใช้การศึกษาระบบนิเวศวิทยาเชิงสังคม เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการใช้ยาเสพติด โดยนำแนวคิด 2 ระบบ คือ 1) Microsystem ศึกษาถึง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกอบเป็นบุคคล บุคคลจะมีปฏิสัมพันธ์หรือมีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมใกล้ ๆ ตัว เช่น ครอบครัว โรงเรียน เพื่อน โดยปฏิสัมพันธ์กันเป็นแบบสองทิศทาง ในแต่ละระบบ จุดภาคนี พฤติกรรมของเด็กจะกระทบต่อคนอื่น ๆ และส่งผลกระทบต่อเด็กในรูปแบบใหม่ได้ สามารถมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันได้อย่างทั่วถึง และ 2) Exosystem คือ ระบบที่เป็นความสัมพันธ์ถัดมาอีกระดับ แต่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรม นั่นคือปัจจัยด้าน สื่อมีเดียต่าง ๆ การศึกษานี้จึง แบ่งปัจจัยที่ศึกษาออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ปัจจัยภายในบุคคล ได้แก่ ทักษะคิดต่อการใช้ยาเสพติด การมองโลกในแง่ดี และความแข็งแกร่งในชีวิต และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน ความผูกพันในครอบครัว และพฤติกรรมการเปิดรับสื่อด้วยปัญญา

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันการใช้ยาเสพติด

1. ทักษะคิดต่อการใช้ยาเสพติด กับพฤติกรรมการป้องกันการใช้ยาเสพติด

“ทักษะคิด” คือ ความรู้สึกรู้จักคิด และความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อยาเสพติดทั้งเชิงบวกและเชิงลบ มีผลต่อภูมิคุ้มกันต่อการป้องกันตนเองจากการใช้ยาเสพติด องค์ประกอบของทักษะคิดมี 3 ประการ คือ 1) การรู้ (Cognition) ประกอบด้วยความเชื่อของบุคคลที่มีต่อเป้าหมาย เช่น ทักษะคิดต่อลัทธิคอมมิวนิสต์ สิ่งสำคัญขององค์ประกอบนี้ก็คือ จะประกอบด้วยความเชื่อที่ได้ประเมินค่าแล้วว่าน่าเชื่อถือหรือไม่น่าเชื่อถือ ดีหรือไม่ดี และยังรวมไปถึง ความเชื่อในใจว่าควรจะมีปฏิกิริยาตอบโต้อย่างไรต่อเป้าหมายที่ตนคิดนั้นจึงจะเหมาะสมที่สุด ดังนั้น การรู้และแนวโน้มพฤติกรรมจึงมีความเกี่ยวข้องและสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด 2) ความรู้สึก (Feeling) หมายถึง อารมณ์ที่มีต่อเป้าหมาย ทักษะคิดต่อเป้าหมายจะถูกมองด้วยอารมณ์ชอบหรือไม่ชอบ ถูกใจหรือไม่ถูกใจ ส่วนประกอบด้านอารมณ์ ความรู้สึกนี้เองที่ทำให้บุคคลเกิดความตึงเครียด ซึ่งอาจกระตุ้นให้มีปฏิกิริยาตอบโต้ได้ หากมีสิ่งขัดกับความรู้สึกมากกระทบ 3) แนวโน้มพฤติกรรม (Action tendency) หมายถึง ความพร้อมที่จะมีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับทักษะคิด ถ้าบุคคลมีทักษะคิดที่ดีต่อเป้าหมาย เขาจะมีความพร้อมที่จะมีพฤติกรรมช่วยเหลือ หรือสนับสนุนเป้าหมายนั้น ถ้าบุคคลมีทักษะคิดในทางลบต่อเป้าหมาย เขาก็จะมีความพร้อมที่จะมีพฤติกรรมทำลาย หรือทำร้ายเป้าหมายนั้น

(พีชรา ทิพย์ทัศน์, 2554)

Gibson (2000 อ้างถึงใน แพรภัทร ยอดแก้ว, 2556) ให้ความหมาย ทักษะคิด คือ ตัวตัดสินพฤติกรรม เป็นความรู้สึกเชิงลบและเชิงบวก เป็นสภาวะทางจิตใจที่อาจส่งผลต่อการตอบสนองของบุคคลหนึ่งต่อบุคคลอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นวัตถุหรือสถานการณ์ ซึ่งทักษะคิดสามารถที่จะเรียนรู้และจัดการได้โดยใช้การใช้ประสบการณ์เข้าช่วย

ทักษะคิดการใช้ยาเสพติด คือ มุมมอง ความรู้สึกนึกคิด และความโน้มเอียงของบุคคลที่มีต่อยาเสพติด (รอชิตี ศรีรัตน์ และคณะ, 2554) นักเรียน และเยาวชนซึ่งเป็นกลุ่มที่เสี่ยงต่อปัญหาการใช้ยาเสพติด จำเป็นต้องได้รับการสร้างทัศนคติ และค่านิยมที่ถูกต้องเกี่ยวกับการใช้ยาเสพติด เพื่อเป็นการสร้างเป็นภูมิคุ้มกันเพื่อต่อต้านการใช้ยาเสพติด และมีแนวโน้มนิ่งที่จะหลีกเลี่ยงและป้องกันตนเองจากการเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการใช้ยาเสพติด (สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน, 2559) จากการศึกษา นนทรี สัจจาธรรม (2556) พบว่า ทักษะคิดและแรงจูงใจ สามารถอธิบายความแปรปรวนของความตั้งใจในการเลิกสูบบุหรี่ได้ และการศึกษาเรื่อง โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวสำหรับเยาวชน 10-14 ปี พบว่า ทักษะคิดเชิงลบมีผลต่อการลดใช้สารเสพติดในวัยรุ่นได้ (Sarlin, 2015) และสอดคล้องกับการศึกษาของ สุกร ชินเกตุ (2553) พบว่าการรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติดสามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการป้องกันการใช้ยาเสพติดได้ ร้อยละ 32.8 นอกจากนี้ การศึกษาของ พรภัค พานพิศ (2552) พบว่า เจตคติต่อการใช้ยาเสพติดมีความสัมพันธ์ทางบวกต่อพฤติกรรมป้องกันการใช้ยาเสพติด

2. การมองโลกในแง่ดีต่อพฤติกรรมป้องกันการใช้ยาเสพติด

การมองโลกในแง่ดี (Optimism) หมายถึง ความคิด ความเชื่อที่มีความมั่นใจว่าสิ่งที่ดี ๆ จะเกิดขึ้นกับตนในอนาคต เช่น การประสบความสำเร็จ หรือเหตุการณ์ที่ดีสำหรับตนรออยู่ในภายหน้า ผู้ที่มองโลกในแง่ดีจะมองเป้าหมายหรือสิ่งที่ตนต้องการเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ บุคคลจะเกิดความมั่นใจและเพิ่มความพยายามที่จะไปยังเป้าหมายนั้น หากต้องเผชิญอุปสรรคหรือความยากลำบาก จะมีความเชื่อมั่นว่าตนมีความสามารถ ที่จะถึงเป้าหมายนั้นได้ (Scheier & Carver, 1992)

การมองโลกในแง่ดีมีผลต่อพฤติกรรมป้องกันการใช้ยาเสพติด เพราะการมองโลกในแง่ดีเป็นความคิดหรือความเชื่อในทางบวกต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล โดยคนที่มองโลกในแง่ดี จะมีการอธิบายเหตุการณ์ต่าง ๆ เป็น 3 รูปแบบนี้ คือ 1) เหตุการณ์ทางบวก เป็นเหตุการณ์ที่คงทน สามารถเกิดขึ้นได้ประจำ เกิดกับเหตุการณ์อื่น ๆ ได้และตนเองสามารถทำให้เกิดสิ่งดี ๆ นั้นให้เกิดขึ้นได้ 2) ความครอบคลุมของเหตุการณ์ว่าเหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นเฉพาะบุคคลหรือเกิดกับคนทั่วไป และ 3) ความเป็นตนเอง ซึ่งเป็นรูปแบบการอธิบายตนเองที่บุคคลเชื่อว่าเหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นเพราะตนเองหรือจากบุคคลอื่น (Seligman, 1998) การมองโลกในแง่ดี จึงเป็นตัวแปรหนึ่งที่

น่าสนใจว่าเป็นปัจจัยหนึ่งที่เป็นเกราะป้องกันไม่ให้วัยรุ่นไปใช้ยาเสพติด เพราะการมองโลกในแง่ดี จะทำให้วัยรุ่น 1) มีความคาดหวังและความรู้สึกที่มองถึงชีวิตในอนาคต 2) มีทิศทางในอนาคต และมีเป้าหมาย 3) มีมุมมองที่คงไว้ซึ่งเชิงบวก 4) มีความสามารถที่จะแก้ปัญหา 5) มีความศรัทธา และ 6) มีความเข้มแข็งของการมองโลกในแง่ดี สามารถทำนายชีวิตของตนได้ (Benard, 1991)

จากการทบทวนวรรณกรรม พบความสัมพันธ์ระหว่างการมองโลกทางบวก สมรรถนะในคนที่สามารถหยุดการใช้สารเสพติด (Abstinence self-efficacy) และ การมุ่งมั่นเพื่อเอาชนะใจตนเอง (Self-mastery) โดยพบว่า ผู้ใช้สารเสพติดที่มีการมองโลกทางบวกสูง มีสมรรถนะในตนเอง เพื่อสามารถหยุดการใช้สารเสพติด และการมุ่งมั่นเพื่อเอาชนะใจตนเองสูงขึ้นด้วย ผู้วิจัยยังได้เสนอแนะว่า การเสริมสร้างกระบวนการทางความคิดในการมองโลกในแง่ดี จะเป็นการช่วยสนับสนุนให้เกิดการป้องกันการใช้ยาเสพติดในวัยรุ่นได้ (Majer et al., 2004) และการศึกษาข้างเคียงของ Rawana and Ames (2012) พบว่า การมองโลกในแง่ดีเป็นปัจจัยปกป้อง (Protective factors) ที่ทำให้บุคคลลดความถี่ของการใช้แอลกอฮอล์ และการดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนัก จากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การมองโลกในแง่ดีมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมป้องกันการใช้ยาเสพติด

3. ความแข็งแกร่งในชีวิตต่อพฤติกรรมป้องกันการใช้ยาเสพติด

แนวคิดเรื่องของความแข็งแกร่งในชีวิต เริ่มมีการศึกษากันมากขึ้นตั้งแต่ปี ค.ศ. 1950 เป็นต้นมา โดยเริ่มจากนักวิชาการที่ให้ความสนใจเกี่ยวกับแนวคิดเชิงบวกมากขึ้น ครั้งแรกเป็นการศึกษา เรื่องความแข็งแกร่งในชีวิตในเด็กวัยรุ่นที่มีชีวิตอยู่ภายใต้ภาวะการณ์เลวร้าย เช่น มี พ่อ แม่ เจ็บป่วยทางจิตเวช ฐานะยากจน การประสบภัยพิบัติ ต่อมาเริ่มมีความชัดเจน และมีการศึกษาอย่างแพร่หลายมากขึ้น (Fleming, 2008)

Grotberg (2005) ได้กล่าวไว้ว่า ความแข็งแกร่งในชีวิต หมายถึง ศักยภาพของบุคคลในการจัดการกับสถานการณ์ ความตึงเครียดในชีวิต โดยสามารถเรียนรู้จากสถานการณ์เมื่อผ่านเวลาเหล่านั้นมาได้ โครงสร้างของความแข็งแกร่งในชีวิต มี 3 องค์ประกอบหลัก คือ 1) I have (ฉันมี ...) เป็นแหล่งสนับสนุนภายนอก (External supports) ที่ส่งเสริมให้เกิดความแข็งแกร่งในชีวิต เช่น มีคนในครอบครัวและนอกครอบครัวที่สามารถไว้วางใจ มีต้นแบบที่ดี มีคนที่พร้อมจะให้กำลังใจ และสนับสนุนให้เป็นตัวของตัวเอง มีบุคคลหรือแหล่งที่ให้การดูแลในเรื่องของสุขภาพ และการศึกษา อยู่ในครอบครัวและชุมชน 2) I am (ฉันเป็นคนดี...) เป็นความเข้มแข็งภายใน (Inner strengths) ของแต่ละบุคคล เช่น เป็นบุคคลที่สามารถที่จะรักและเป็นที่รักของผู้อื่นได้ มีความภูมิใจในตนเอง เป็นคนอารมณ์ดี ยอมรับและยกย่องผู้อื่นพร้อมที่จะรับผิดชอบในสิ่งที่กระทำและยอมรับผลของการกระทำนั้น มีความสามารถวางแผนอนาคตได้ 3) I can (ฉันสามารถที่จะ...) หมายถึง

มีความสามารถด้านทักษะในการจัดการกับปัญหาและสัมพันธภาพระหว่างบุคคล (interpersonal and problem-solving skills) เช่น มีความมุ่งมั่นในงาน สามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ทั้งการเรียน การทำงาน รู้จักขอความช่วยเหลือจากผู้อื่นในเวลาที่เหมาะสม มีอารมณ์ขันเพื่อช่วยผ่อนคลาย ความตึงเครียดของตนเองจัดการกับปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม

กรมสุขภาพจิต (2552) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความแข็งแกร่งในชีวิต หมายถึง กระบวนการปรับตัว และฟื้นตัว เมื่อต้องพบเจอสถานการณ์ที่วิกฤตต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตได้สำเร็จ เป็นการแสดงถึงสุขภาพจิตที่ดี และเข้มแข็ง ความแข็งแกร่งในชีวิตมีผลต่อพฤติกรรมป้องกันการ ใช้ยาเสพติด เนื่องจากเป็นความสามารถของบุคคลในการยืนหยัดอยู่ได้ อย่างมีประสิทธิภาพ ท่ามกลางสภาวะการอันเลวร้ายในชีวิต (Adversity of life) หรือเหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดความเครียด ในชีวิต (Stressful life event) พร้อมทั้งสามารถที่จะฟื้นตัว และนำพาชีวิตของตนให้ผ่านพ้นจากการ ได้รับผลกระทบที่เกิดจากสถานการณ์นั้นได้ในเวลาอันรวดเร็ว อันจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ดี ขึ้น เติบโตขึ้น และเข้าใจชีวิตมากขึ้น จากผลการศึกษาเรื่องความแข็งแกร่งในชีวิตและพฤติกรรม เสี่ยงของวัยรุ่นไทย พบว่ามีอิทธิพลทางตรงในทางลบอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือ วัยรุ่นที่มีความ แข็งแกร่งในชีวิตสูงจะมีพฤติกรรมเสี่ยงต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับหลาย การศึกษาที่ผ่านมาที่พบว่า วัยรุ่นที่มีความแข็งแกร่งในชีวิตสูงมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมเสี่ยงต่ำ (Aronowitz & Morrison-Beedy, 2004; Grotberg, 1995, 2005; Kittivongvisut, 2001; Lhimsoonthon, 2000) นอกจากนี้มีการศึกษาพบว่า ความแข็งแกร่งในชีวิตเป็นปัจจัยปกป้อง (Protective factors) ที่มีผล ช่วยป้องกันการ ใช้ยาเสพติดในวัยรุ่น (Oetting et al., 1997) มีหลายการศึกษานับสนุนว่า การมีความแข็งแกร่งในชีวิตจะทำให้วัยรุ่นพยายามหลีกเลี่ยงต่อการเกิดพฤติกรรมเสี่ยงรวมถึง การป้องกันตนเองต่อการ ใช้ยาเสพติด และมีการประยุกต์ใช้แนวคิดความแข็งแกร่งในชีวิตในการ พัฒนาเป็นโปรแกรมการป้องกันการ ใช้ยาเสพติดในวัยรุ่น ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Meschke, & Patterson, 2003)

4. พฤติกรรมการเปิดรับสื่อด้วยปัญญา ต่อพฤติกรรมการป้องกันการ ใช้ยาเสพติด

ปัจจุบันวัยรุ่นทั่วโลกต่าง เกิด เติบโต และตกอยู่ท่ามกลางวัฒนธรรมสื่อที่ถือเป็น สิ่งแวดล้อมและเป็นปัจจัยส่งเสริมการเรียนรู้ของวัยรุ่น วัยรุ่นส่วนใหญ่จะใช้เวลากับการดูทีวี โดยเฉลี่ยประมาณ 3-5 ชั่วโมง/ วัน ไม่นับรวมสื่ออินเทอร์เน็ตและโทรศัพท์มือถือที่ปัจจุบัน มีแนวโน้มจะเข้ามาแทนที่สื่ออย่างอื่นเพิ่มมากขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปราม ยาเสพติด และสถาบันรามจิตติ, 2557) จากการสำรวจวัฒนธรรมการใช้ชีวิตของเด็กวัยรุ่น และเยาวชนเรื่อง “ชีวิตไซเบอร์” สำรวจกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 3,360 คน พบว่า วัยรุ่นใช้เวลาหนึ่งใน สามของชีวิตกับสื่อเทคโนโลยี เช่น คุยโทรศัพท์ ส่งเอสเอ็มเอส โหลดภาพเพลงริงโทน

เด็กวัยรุ่นในระดับอุดมศึกษาคุยโทรศัพท์ เซ็กซ์แชต อ่านข่าว ค้นข้อมูลในอินเทอร์เน็ต เด็กมัธยมศึกษาตอนปลายเข้าไปแชตสูงสุด ปัจจุบันเด็กวัยรุ่นไทยมีโอกาสเข้าถึงสื่อที่ด้อยคุณภาพ ได้มากขึ้น เช่น เฟส เซ็กซ์ผีดวัย และเด็กร้อยละ 30 ยังเสพสื่อลามก (การ์ตูนวีซีดี เว็บโป๊ ภาพโป๊ทางมือถือ) ส่วนเด็กอาชีวะเป็นกลุ่มที่เข้าไปดูเว็บโป๊เป็นอัตราส่วนมากที่สุด การเสพสื่อที่ไม่สร้างสรรค์ มีผลกระทบต่อสมองและการเรียนรู้ของเด็กและเยาวชน สื่ออินเทอร์เน็ตเป็นสื่อที่ส่งผ่านภาพรุนแรง ซึ่งสัมพันธ์กับสุขภาพในแง่ของการเหนื่อยล้า อ่อนเพลีย จากการใช้เวลากับสื่อนานเกินไป เสี่ยงต่อการเสพติด มีรายงานว่าสื่อต่าง ๆ เป็นช่องทางหนึ่งที่มีส่วนทำให้เด็ก กินเหล้า สูบบุหรี่ไปจนถึงการใช้สารเสพติด ดังผลกระทบที่ตามมาจึงไม่ใช่เฉพาะผลที่มีต่อตัวเด็ก แต่ยังรวมไปถึงผลกระทบต่อครอบครัวและสังคมไทย (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด และสถาบันรามจิตติ, 2557)

พฤติกรรมการบริโภคสื่อด้วยปัญญา หมายถึง การกระทำที่ผ่านการวิเคราะห์ และไตร่ตรองอย่างมีเหตุผลของนักเรียนที่อยู่ในช่วงวัยรุ่นที่จะเลือกบริโภคสื่อ ข้อมูล ข่าวสารด้วยความเข้าใจในประโยชน์และคุณค่าที่แท้จริงเพื่อการพัฒนาความคิด สติปัญญา พฤติกรรมสุขภาพ และชีวิตความเป็นอยู่โดยไม่ทำให้ตนเองหรือผู้อื่นต้องเดือดร้อน (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด และสถาบันรามจิตติ, 2557) สื่อต่าง ๆ ถึงแม้จะมีประโยชน์แต่หากการใช้สื่อ อินเทอร์เน็ตในทางที่ผิดอาจสร้างปัญหาให้กับสังคมได้อย่างมากมาย โดยเฉพาะในกลุ่มของวัยรุ่น แต่เมื่อใช้อินเทอร์เน็ตในปริมาณมากเกินไปจนทำให้เกิดความเสียหายกับชีวิต การเรียนหน้าที่การงานและครอบครัว จนไม่สามารถควบคุมได้เรียกพฤติกรรมการใช้ลักษณะนี้ว่าการเสพติดอินเทอร์เน็ต (Internet addiction) ซึ่งในปัจจุบันพบมากในวัยรุ่นและเยาวชน และหากเยาวชนใช้การสื่อสาร ผ่านสื่อ อินเทอร์เน็ตในเรื่องของยาเสพติด จะเป็นช่องทางที่ขยายวงกว้างอย่างรวดเร็ว

พฤติกรรมการบริโภคสื่อด้วยปัญญา จึงเป็นการกระทำที่ผ่านการวิเคราะห์และไตร่ตรองอย่างมีเหตุผลของวัยรุ่นที่จะเลือกบริโภคสื่อ ข้อมูล ข่าวสารด้วยความเข้าใจในประโยชน์และคุณค่าที่แท้จริง เพื่อการพัฒนาความคิด สติปัญญา พฤติกรรมสุขภาพ และชีวิตความเป็นอยู่โดยไม่ทำให้ตนเองเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการบริโภคสื่อที่ผิด และไม่เหมาะสมในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะการใช้ยาเสพติด จากการทบทวนวรรณกรรม การศึกษาของ จินตนา ดันสุวรรณนนท์ และคณะ (2553) พบว่า สาเหตุของพฤติกรรมการบริโภคสื่อที่ไม่เหมาะสมของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประกอบไปด้วย ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ การไม่รู้เท่าทันสื่อ การขาดความตระหนักถึงผลกระทบของสื่อ การขาดการเฝ้าระวัง การขาดความสามารถในการควบคุมตนเอง และปัจจัยทางสังคม ได้แก่ อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนในการชักจูงให้เปิดรับสื่อที่ไม่เหมาะสม การถ่ายทอดทาง

สังคมจากครอบครัวที่ไม่เหมาะสม สถาบันการศึกษาไม่ส่งเสริมการพัฒนาการรู้เท่าทันสื่อ และระบบการคิดของผู้เรียน การขาดจรรยาบรรณของสื่อ การขาดความรับผิดชอบต่อสังคมของผู้ประกอบการ ผลการวิจัยพบ 4 ตัวแปรที่สามารถทำนายพฤติกรรมการบริโภคสื่อด้วยปัญญา ได้แก่ การรู้เท่าทันสื่อ การควบคุมตน การใฝ่รู้ และอิทธิพลของกลุ่มเพื่อน การศึกษาของ Epstein and Botvin (2008) พบว่า วัยรุ่นที่ไม่เห็นด้วยกับสื่อโฆษณาในเรื่องแอลกอฮอล์ มีผลโดยตรงต่อการไม่ดื่มแอลกอฮอล์ในสองปีต่อมา โดยการมีทักษะการปฏิเสธเป็นตัวแปรกลางของความสัมพันธ์นี้ การศึกษาสะท้อนถึงการบริโภคสื่อด้วยการคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณมีผลต่อการแสดงพฤติกรรมที่จะไม่เสพสารเสพติด และ ศุภร ชินเกตุ (2553) ซึ่งได้ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมป้องกันยาเสพติดของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดราชบุรี พบว่า ปัจจัยด้านสังคม ได้แก่ การรับรู้ข่าวสารจากสื่อ ประชาสัมพันธ์ และจากโรงเรียน มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติด

5. ความผูกพันในครอบครัวต่อพฤติกรรมการป้องกันการใช้จ่ายยาเสพติด

จากการทบทวนวรรณกรรมความหมายของความผูกพันในครอบครัว พบว่ามีความหมายหลากหลาย พอสรุปได้ ดังนี้

Olson and Gorall (2003) กล่าวว่าไว้ว่า ความผูกพันในครอบครัว หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อบิดา มารดา หรือบุคคลในครอบครัว รวมถึงการรับรู้ มีความพอใจต่อการเอาใจใส่ซึ่งกันและกัน เกิดเป็นสัมพันธภาพในครอบครัว ก่อให้เกิดความรู้สึกเป็นที่รัก และเป็นที่ต้องการภายในครอบครัว

Halvorsen (2001) ความผูกพันในครอบครัว คือ อารมณ์ ความรู้สึก และสายสัมพันธ์ที่มีต่อกัน และมีความใกล้ชิดกันของสมาชิกในครอบครัว

Resnick and Burt (1996) กล่าวว่า ความผูกพันในครอบครัว เกิดจากความรู้สึกใกล้ชิดสนิทสนมต่อบิดามารดา การรับรู้ถึงความพอใจ การเอาใจใส่ มีสัมพันธภาพเกิดขึ้นภายในครอบครัว รู้สึกถึงการเป็นที่ต้องการ และการเป็นที่รักในครอบครัว ซึ่งจะเป็พื้นฐานที่ดีเพื่อช่วยในการกำหนดรูปแบบความเชื่อ ความคิด และทัศนคติของสมาชิกในครอบครัวเชิงบวก

Friedman (1992) กล่าวว่า ความผูกพันในครอบครัว หมายถึง การได้รับความรู้สึกถึงการยอมรับ ได้รับการเอาใจใส่ดูแล การสนับสนุนซึ่งกันและกันในครอบครัว นำไปสู่การแบ่งปันซึ่งกันและกันของคนในครอบครัว

สรุปได้ว่า ความผูกพันในครอบครัว คือ อารมณ์ ความรู้สึกนึกคิด สายสัมพันธ์ การสนิทสนมใกล้ชิดกันระหว่างบิดา มารดา และสมาชิกในครอบครัว ก่อให้เกิดเป็นการสนับสนุนดูแลการเป็นที่รัก

ความผูกพันในครอบครัว มีผลต่อการเกิดพฤติกรรมการป้องกันการใช้ยาเสพติดในนักเรียนที่อยู่ในช่วงวัยรุ่น เนื่องจากความผูกพันในครอบครัว สามารถที่จะเป็นตัวกำหนดให้สมาชิกในครอบครัวเป็นไปในทางที่ดีและไม่ดีได้ ถ้าวัยรุ่นมีสัมพันธภาพกับบิดามารดาดี นักเรียนจะได้รับการสนับสนุน ช่วยเหลือ ได้รับความรัก ความเอาใจใส่ และความอบอุ่น (Minuchin, 1998) วัยรุ่นก็จะมีความแข็งแกร่งต่อการที่จะกล้าเผชิญกับปัญหาที่เข้ามาจากภายนอกได้ดี เปรียบเสมือนกับมีเกราะป้องกันจากภายนอก ทำให้วัยรุ่นมีพัฒนาการทางด้านต่างๆ และการปรับตัวในช่วงวัยรุ่นได้ดี จึงเป็นปัจจัยหนึ่งส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมในการป้องกันการใช้ยาเสพติดในวัยรุ่นได้ เช่น การศึกษาปัจจัยป้องกันการใช้ยาเสพติดในวัยรุ่นของประเทศมาเลเซีย พบว่าครอบครัวเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้วัยรุ่นไม่ไปใช้ยาเสพติด (Muzafar, Razali, & Wendy, 2015) จากการศึกษาเรื่องโครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวสำหรับเยาวชน 10-14 ปี พบว่า ช่วยลดการใช้สารเสพติดในวัยรุ่น (Sarlin, 2015) จากการศึกษา เรื่องการสำรวจทัศนคติเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เชิงคุณภาพ พบว่าครอบครัวที่มีความเข้มงวดในการกำหนดกฎระเบียบช่วยลดการดื่มแอลกอฮอล์ (Velleman, Templeton, & Copello, 2005) จากผลการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพของ Dallas and Paupan (2011) ที่ศึกษา เพื่อทำความเข้าใจวัยรุ่นชายไทย ที่พยายามเลิกยาเสพติด พบว่าวัยรุ่นเกิดการเรียนรู้จากการมองกลับไปในอดีตและตระหนักถึง ความรักความผูกพันของครอบครัว จึงพยายามหาวิธีการ ไม่กลับไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด จากการศึกษา อมรรัตน์ พรสมบุญศิริ, ปราโมทย์ มลกล้า และรัชนี ครอบระวะ (2556) การควบคุมตนและการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองสามารถ ร่วมกันทำนายพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติด ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น (ขยายโอกาส) ในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ได้

6. อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนต่อพฤติกรรมการป้องกันการใช้ยาเสพติด

อิทธิพลของเพื่อน คือ คนกลุ่มหนึ่งที่เป็นกลุ่มเพื่อนที่มีอายุรุ่นเดียวกัน ซึ่งอาจมีความสำคัญถึงขั้นเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตวัยรุ่น (Monahan, Steinberg, & Cauffman, 2007) อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลอย่างมากต่อนักเรียนที่อยู่ในช่วงวัยรุ่น เพราะเป็นวัยต้องการการยอมรับจากเพื่อน และต้องการการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มเพื่อนจึงมีอิทธิพลทั้งด้านดีและด้านไม่ดี ในด้านดี คือ จะช่วยเหลือและเป็นที่ยึดกันได้ ทั้งด้านการเรียนและการปรับตัวในชีวิตประจำวัน เพื่อนที่ไม่ดี มักชวนกันกระทำผิด เช่น หนีเรียน ชักชวนให้ใช้ยาเสพติด (ชมรมจิตแพทย์เด็กและวัยรุ่นแห่งประเทศไทย, 2559) จากการศึกษาของ Donaldson, Thomas, Graham, Au, and Hansen (2000) พบว่า โปรแกรมเพื่อนที่ดีสามารถป้องกันการใช้ยาเสพติดได้ จากการศึกษาของ ศุภกร ชินเกตุ (2553) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมป้องกันยาเสพติดของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดราชบุรี ปัจจัยด้านสังคมได้แก่การคบเพื่อน มีผลต่อพฤติกรรม

การป้องกันยาเสพติด อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนจึงมีอิทธิพลอย่างมากกับพฤติกรรมการป้องกันการใช้ยาเสพติดของเด็กชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

บทสรุป

จากการทบทวนวรรณกรรม ทำให้พบปัจจัยหลายประการที่สามารถส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการใช้ยาเสพติดได้ ผู้วิจัยจึงใช้แนวคิดทฤษฎีระบบนิเวศวิทยาเชิงสังคม (Bronfenbrenner and Morris, 2006) ในการศึกษาถึงพฤติกรรมการป้องกันการใช้ยาเสพติด ในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งทฤษฎีนี้อธิบายว่า พฤติกรรมไม่สามารถอธิบายได้ด้วยปัจจัยเพียงปัจจัยเดียว ปัจจัยที่สามารถก่อให้เกิดพฤติกรรมนั้น เป็นปัจจัยที่เชิงซ้อน ระหว่างปัจจัยภายในตัวบุคคลซึ่งการศึกษานี้ได้จากปัจจัย ทศนคติต่อการใช้ยาเสพติด การมองโลกในแง่ดี ความแข็งแกร่งในชีวิต และพฤติกรรมการเปิดรับสื่อด้วยปัญญา ส่วนปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน และความผูกพันในครอบครัว

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันการใช้ยาเสพติดในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี โดยมีรายละเอียดในการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตพื้นที่อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี ปีการศึกษา 2560 ที่ศึกษาในโรงเรียนของรัฐบาล จำนวน 6 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนท่าใหม่พูลสวัสดิ์ราษฎร์นุกูล โรงเรียนมัธยมวัดเขาสุทิม โรงเรียนศรีรัตนราษฎร์เคราะห์ โรงเรียนสะพานเลื้อกวิทยาคม โรงเรียนขอแซฟวิทยาคม โรงเรียนมัธยมท่าแกลง รวมมีนักเรียนทั้งสิ้น 1,489 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12, 2560)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีที่ 4-6 ในปีการศึกษา 2560 ในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาลซึ่งสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี

ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง : กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ซึ่งผู้วิจัยได้จากการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากสูตรของ Tabachnick and Fidell (2007) ดังนี้

$$n \geq 50 + 8M$$

กำหนดให้ n คือ จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง

กำหนดให้ M คือ จำนวนตัวแปรต้น ซึ่งประกอบไปด้วย ทศนคติต่อการใช้สารเสพติด (M1) การมองโลกในแง่ดี (M2) ความแข็งแกร่งในชีวิต (M3) พฤติกรรมการเปิดรับสื่อด้วยปัญญา (M4) อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน (M5) ความผูกพันในครอบครัว (M6)

$$\text{แทนค่าในสูตร} \quad n \geq 50 + 8(6)$$

$$n \geq 50 + 48$$

$$n \geq 98$$

จากการคำนวณโดยแทนค่าในสูตร ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง 98 คน สำหรับการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เพิ่มขนาดของกลุ่มตัวอย่างอีกร้อยละ 10 เพื่อป้องกันความคลาดเคลื่อนของ

ข้อมูล จึงได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้นจำนวน 108 คน

การได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง

1. คู่่มโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 12 อำเภอท่าใหม่จังหวัดจันทบุรี ทั้งหมด 6 แห่ง โดยจับฉลากรายชื่อโรงเรียนมา 3 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนท่าใหม่พุทธสวัสดิ์ราษฎร์นุกูล โรงเรียนมัธยมวัดเขาสุทิม โรงเรียนศรีรัตนราษฎร์เคราะห์
2. กำหนดกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของจำนวนต่อประชากรของแต่ละชั้น กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาในแต่ละชั้นปี มีทั้งหมด ชั้นปีละ 5 ห้องเรียน เพื่อให้ได้การเก็บข้อมูลที่เป็นตัวแทนความแตกต่าง และกระจายในแต่ละชั้นปี จึงเลือกมา 3 ชั้น คือ ม.4, ม.5, ม.6 จากนั้นกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนเพื่อเป็นตัวแทนของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย
3. คู่่มตัวอย่างในแต่ละชั้น โดยการสุ่มแบบง่าย (Simple random sampling) คือ การจับฉลากแบบไม่คืนที่ตามเลขประจำตัวนักเรียน จากนักเรียนในแต่ละห้องทั้ง 4 โรงเรียนเพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างตามจำนวนที่ต้องการ คือ จำนวน 108 คน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามกลุ่มประชากร

โรงเรียน/ ระดับชั้น	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
โรงเรียนท่าใหม่พุทธสวัสดิ์ราษฎร์นุกูล		
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	344	25
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5	334	24
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6	300	19
โรงเรียนมัธยมวัดเขาสุทิม		
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	95	7
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5	72	6
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6	75	6
โรงเรียนศรีรัตนราษฎร์เคราะห์		
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	97	7
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5	80	7
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6	92	7
รวม	1,489	108

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็น 8 ส่วน ที่ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วย ข้อมูลเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับชั้นการศึกษา ผลการเรียน บุคคลที่พักอาศัยอยู่ด้วย รายได้ครอบครัวต่อเดือน จำนวนพี่น้องในครอบครัว

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามทัศนคติต่อการใช้ยาเสพติด เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับมุมมองความคิดเห็นของบุคคลและวัยรุ่นต่อการใช้ยาเสพติด ผู้วิจัยใช้แบบวัดที่สร้างขึ้น โดย รอชิตี ศรีรัตน์ และคณะ (2554) ที่ประกอบด้วยข้อคำถามเชิงลบจำนวน 17 เกี่ยวกับทัศนคติต่อการใช้ยาเสพติด โดยเครื่องมือนี้ได้นำไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .87 ลักษณะของแบบวัดเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ

วิธีการตอบและเกณฑ์การให้คะแนน

ทัศนคติที่ดี

เห็นด้วยมากที่สุด	5
เห็นด้วยมาก	4
เห็นด้วยปานกลาง	3
เห็นด้วยน้อย	2
ไม่เห็นด้วย	1

ส่วนข้อความทางลบจะให้คะแนนในลักษณะตรงข้ามกัน

ทุกข้อคำถามเป็นเชิงลบ รวม 17 ข้อ

การแปลผลคะแนน

5	หมายถึง	มีความคิดเห็นต่อการใช้ยาเสพติด อยู่ในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	มีความคิดเห็นต่อการใช้ยาเสพติด อยู่ในระดับมาก
3	หมายถึง	มีความคิดเห็นต่อการใช้ยาเสพติด อยู่ในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	มีความคิดเห็นต่อการใช้ยาเสพติด อยู่ในระดับน้อย
1	หมายถึง	มีความคิดเห็นต่อการใช้ยาเสพติด อยู่ในระดับน้อยที่สุด

การแปลผล โดยการรวมคะแนนทุกข้อถ้าค่าคะแนนมากแสดงว่ามีทัศนคติที่ดีต่อการใช้ยาเสพติดสูง และถ้าค่าคะแนนน้อยแสดงว่ามีทัศนคติที่ต่ำต่อการใช้ยาเสพติดต่ำ

ส่วนที่ 3 แบบวัดการมองโลกในแง่ดี ผู้วิจัยใช้แบบประเมินการมองโลกในแง่ดีของ
 สุมาลินี มธูรพจน์พงศ์ (2555) ซึ่งพัฒนาตามแนวคิดของ Scheier and Carver (1992) ซึ่งเน้นรูปแบบ
 การให้คุณค่า ความคาดหวัง (Expectancy-value model) ความเชื่อมั่นในสมรรถนะตน (Self-
 efficacy) และความหวัง (Hope) จำนวน 16 ข้อ ซึ่ง 8 ข้อคำถามจะเป็นข้อคำถามทางลบ และอีก
 8 ข้อคำถามจะเป็นข้อคำถามทางบวก ที่ผ่านการตรวจสอบความเหมาะสมด้านเนื้อหา และภาษาที่ใช้
 โดยผู้ทรงคุณวุฒิเรียบร้อยแล้ว และหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่น
 เท่ากับ .89

วิธีการตอบและเกณฑ์การให้คะแนน

	ข้อคำถามทางบวก (คะแนน)	ข้อคำถามทางลบ (คะแนน)
ตรง	5	1
ค่อนข้างตรง	4	2
ตรง ไม่ตรงพอๆกัน	3	3
ค่อนข้างไม่ตรง	2	4
ไม่ตรง	1	5

ส่วนข้อคำถามทางลบจะให้คะแนนในลักษณะตรงข้ามกัน

ทางบวก ข้อ 1, 3, 5, 6, 8, 9, 12, 13, 16

ทางลบ ข้อ 2, 4, 7, 10, 11, 15 รวม 16 ข้อ

ซึ่งมีการกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

คะแนน	ระดับความรู้สึก	คำอธิบาย
1	ไม่ตรง	ข้อความนั้นไม่ตรงกับความรู้สึกของวัยรุ่น
2	ค่อนข้างไม่ตรง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของวัยรุ่นเพียงเล็กน้อย
3	ตรงไม่ตรงพอ ๆ กัน	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของวัยรุ่นปานกลาง
4	ค่อนข้างตรง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของวัยรุ่น
5	ตรง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของวัยรุ่นมาก

การแปลผลคะแนน โดยการรวมคะแนนทุกข้อ ค่าคะแนนมาก แสดงว่ามีการมองโลก
 ในแง่ดีสูง และถ้าค่าคะแนนน้อย แสดงว่ามีการมองโลกในแง่ดีต่ำ

ส่วนที่ 4 แบบประเมินความแข็งแกร่งในชีวิต ผู้วิจัยใช้แบบประเมิน พัชรินทร์ นินทจันทร์ และคณะ (2555) ที่พัฒนาตามแนวคิดของ Grotberg (1995) แบบประเมินนี้มีจำนวน 28 ข้อ ได้จากการทบทวนองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องและพัฒนาแบบประเมินความแข็งแกร่งในชีวิต ที่มีองค์ประกอบคือ I have (ฉันมี...) หมายถึง การมีแหล่งสนับสนุนภายนอกที่ส่งเสริมให้เกิดความแข็งแกร่งในชีวิต เช่น มีแรงสนับสนุนจากครอบครัว จำนวน 9 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 1, 3, 5, 7, 11, 18, 23, 24 และ 28 เกี่ยวกับ I am (ฉันเป็นคน...) หมายถึง ความเข้มแข็งภายในของแต่ละบุคคล เช่น มีความภาคภูมิใจในตนเองรับผิดชอบในสิ่งที่ตนเองกระทำ มีพื้นอารมณ์ดีเป็นต้น จำนวน 10 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 2, 9, 12, 13, 16, 17, 19, 21, 25 และ 27 เกี่ยวกับ I can (ฉันสามารถที่จะ...) หมายถึง ปัจจัยด้านทักษะในการจัดการกับปัญหาและสัมพันธ์ระหว่างบุคคล จำนวน 9 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 4, 6, 8, 10, 14, 15, 20, 22 และ 26 โดยมีการทดสอบหาค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินในกลุ่มนักเรียน ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบราคเท่ากับ .97

วิธีการตอบและเกณฑ์การให้คะแนน

มีการกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

คำตอบเป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ ตั้งแต่ 1-5 คะแนน

1	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
2	หมายถึง	ไม่เห็นด้วย
3	หมายถึง	เฉย ๆ
4	หมายถึง	เห็นด้วย
5	หมายถึง	เห็นด้วยน้อยที่สุด

เกณฑ์ในการกำหนดค่าน้ำหนักของการประเมินเป็น 5 ระดับ

ระดับความแข็งแกร่ง	ค่าน้ำหนักคะแนนของตัวเลือกตอบ
ไม่มีความแข็งแกร่งในชีวิตเลย	ค่าคะแนนน้อยกว่า 28 คะแนน
มีความแข็งแกร่งในชีวิตเล็กน้อย	ค่าคะแนน 29-56 คะแนน
มีความแข็งแกร่งในชีวิตปานกลาง	ค่าคะแนน 57-84 คะแนน
มีความแข็งแกร่งในชีวิตค่อนข้างมาก	ค่าคะแนน 85-112 คะแนน
มีความแข็งแกร่งในชีวิตมาก	ค่าคะแนน 113-140 คะแนน

การแปลผลคะแนน โดยการรวมคะแนนทุกข้อ ค่าคะแนนมาก แสดงว่า มีความแข็งแกร่งในชีวิตสูง ค่าคะแนนน้อย แสดงว่า มีความแข็งแกร่งในชีวิตต่ำ

ส่วนที่ 5 แบบสอบถามพฤติกรรมกรเปิดรับสื่อด้วยปัญญา เป็นแบบสอบถามที่สร้างจากเอกสารแนวคิด ทฤษฎี และสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับนิยาม และคุณลักษณะของบุคคลที่มีพฤติกรรมกรบริโภคสื่อด้วยปัญญา ร่วมกับการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมตน และเขียนนิยามเชิงปฏิบัติการ สร้างแบบวัดตามนิยามปฏิบัติการของพฤติกรรมกรบริโภคสื่อด้วยปัญญา แบบวัดนี้สร้างขึ้นโดย จินตนา ต้นสุวรรณนนท์ และคณะ (2553) และให้ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่านตรวจสอบความเป็นปรนัย ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) และนำมาวิเคราะห์รายข้อเพื่อนำมาหาค่าอำนาจจำแนกโดยใช้การแบ่งเป็นกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ โดยใช้เทคนิค 25 เปอร์เซ็นต์ (ร้อยละ 25) ใช้สถิติ *t*-test แบบ Independent เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) โดยคัดเลือกเอาไว้เฉพาะข้อที่มีค่า *t* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และค่า Item-Total Correlation ($r \geq .20$) หาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .86 ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 26 ข้อ

วิธีการตอบและเกณฑ์การให้คะแนน

	ข้อความทางบวก (คะแนน)	ข้อความทางลบ (คะแนน)
ประจำ	5	1
บ่อยครั้ง	4	2
น้อยครั้ง	3	3
เกือบไม่เคย	2	4
ไม่เคยเลย	1	5

ส่วนข้อความทางลบจะให้คะแนนในลักษณะตรงข้ามกัน

ทางบวก ข้อ 1, 4, 9, 10, 12, 14, 18, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26

ทางลบ ข้อ 1, 3, 5, 6, 7, 8, 11, 13, 15, 16, 17, 19 รวม 26 ข้อ

คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.83 หมายถึง มีพฤติกรรมกรเปิดรับสื่อด้วยปัญญา ระดับต่ำที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 1.84-2.67 หมายถึง มีพฤติกรรมกรเปิดรับสื่อด้วยปัญญา ระดับต่ำ

คะแนนเฉลี่ย 2.68-3.51 หมายถึง มีพฤติกรรมกรเปิดรับสื่อด้วยปัญญา ระดับ
ค่อนข้างต่ำ

คะแนนเฉลี่ย 3.52-4.35 หมายถึง มีพฤติกรรมกรเปิดรับสื่อด้วยปัญญา ระดับ
ค่อนข้างสูง

คะแนนเฉลี่ย 4.36-5.19 หมายถึง มีพฤติกรรมกรเปิดรับสื่อด้วยปัญญา ระดับสูง

คะแนนเฉลี่ย 5.20-6.00 หมายถึง มีพฤติกรรมการเปิดรับสื่อด้วยปัญญา ระดับสูงที่สุด การแปลผลคะแนนโดยการรวมคะแนนทุกข้อ ค่าคะแนนมากแสดงว่ามีพฤติกรรมการเปิดรับสื่อด้วยปัญญา อยู่ในระดับสูง ค่าคะแนนน้อยแสดงว่ามีพฤติกรรมการเปิดรับสื่อด้วยปัญญา อยู่ในระดับต่ำ

ส่วนที่ 6 แบบวัดอิทธิพลของกลุ่มเพื่อน เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนในการกระทำพฤติกรรมต่าง ๆ เช่น กิจกรรมการใช้เวลาว่างที่ทำร่วมกัน การแนะนำและการชักจูงในการทำกิจกรรม การเป็นที่ปรึกษา และรวมถึงการชักชวนในเพื่อการหลีกเลี่ยงต่อการใช้ยาเสพติด ซึ่งผู้วิจัยนำมาจาก พรพรรณ มากบุญ และสมทรัพย์ สุขอนันต์ (2556) ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งหมด 19 ข้อ โดยตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา ลักษณะของแบบวัดเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .85 วิธีการตอบและเกณฑ์การให้คะแนน

พฤติกรรมเพื่อนในทางที่ดี พฤติกรรมเพื่อนในทางที่ไม่ดี

	(คะแนน)	(คะแนน)
มากที่สุด	5	1
มาก	4	2
ปานกลาง	3	3
น้อย	2	4
น้อยที่สุด	1	5

ส่วนข้อความทางลบจะให้คะแนนในลักษณะตรงข้ามกัน

ข้อคำถามเชิงบวก ได้แก่ ข้อ 1, 2, 4, 5, 6, 8, 10, 11, 15, 18

ข้อคำถามเชิงลบ ได้แก่ ข้อ 3, 7, 9, 12, 13, 14, 16, 17, 19 รวม 19 ข้อ

ซึ่งมีเกณฑ์การพิจารณา และการให้ค่าคะแนนและความหมายดังนี้

มากที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของผู้ตอบมากที่สุด

มาก หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของผู้ตอบมาก

ปานกลาง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของผู้ตอบปานกลาง

น้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของผู้ตอบน้อย

น้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของผู้ตอบน้อยที่สุด

การแปลผลคะแนนโดยการรวมคะแนนทุกข้อ ถ้าค่าคะแนนมากกว่าแสดงว่ามีอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนส่งผลในทางบวกสูง ค่าคะแนนน้อยกว่า แสดงว่ามีอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนส่งผลในทางบวกต่ำ

ส่วนที่ 7 แบบวัดความผูกพันในครอบครัว เป็นแบบสอบถามที่ประเมินการรับรู้ของวัยรุ่นที่มีความรักความผูกพันภายในครอบครัว โดยลักษณะของข้อคำถามประกอบไปด้วย ความใกล้ชิดในครอบครัว การเอาใจใส่ของครอบครัว ความพึงพอใจในสัมพันธภาพของครอบครัว และความรู้สึกถึงการต้องการและการเป็นที่รักของครอบครัว ผู้วิจัยนำมาจาก วัชรินทร์ กระแสศักดิ์ (2554) โดยดัดแปลงมาจาก พิสมัย นพรัตน์ (2544) ที่พัฒนามาจากแนวคิดของ Resnick and Burt (1996) จำนวน 12 ข้อ มีการนำแบบสอบถามไปใช้ในกลุ่มวัยรุ่นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดย อากรณ ศรีชัย (2559) มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .81

วิธีการตอบและเกณฑ์การให้คะแนน

	ข้อความทางบวก (คะแนน)	ข้อความทางลบ (คะแนน)
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5	1
เห็นด้วย	4	2
เฉย ๆ	3	3
ไม่เห็นด้วย	2	4
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	5

ส่วนข้อความทางลบจะให้คะแนนในลักษณะตรงข้ามกัน

ข้อคำถามเชิงบวก ได้แก่ ข้อ 1, 2, 4, 5, 6, 8, 11

ข้อคำถามเชิงลบ ได้แก่ ข้อ 3, 7, 9, 10, 12 รวม 12 ข้อ

คำตอบเป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ ตั้งแต่ 1-5 คะแนน

1	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
2	หมายถึง	ไม่เห็นด้วย
3	หมายถึง	เฉย ๆ
4	หมายถึง	เห็นด้วย
5	หมายถึง	เห็นด้วยอย่างยิ่ง

การแปลผลคะแนนโดยการรวมคะแนนทุกข้อ ค่าคะแนนมากแสดงว่ามีความผูกพันในครอบครัวสูง ค่าคะแนนน้อยแสดงว่าความผูกพันในครอบครัวต่ำ

ส่วนที่ 8 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมกำบังการใช้จ่ายเสพติด เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการกระทำ หรือการปฏิบัติของนักเรียนที่จะป้องกันตนเองไม่ให้ไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ผู้วิจัยใช้แบบวัดที่สร้างขึ้นโดย เจริญ แฉกพิมาย และปนัดดา ศรีธรรสาร (2555) ประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 30 ข้อ โดยเครื่องมือนี้ได้มีการนำไปหาค่าความเที่ยงของเครื่องมือ (Reliability)

ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .96 ลักษณะของแบบวัดเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ ตามวิธีของ (Likert scale) ได้ดังนี้ (ชานินทร์ ศิลป์จารุ, 2552)

ระดับพฤติกรรม	ค่าน้ำหนักคะแนนของตัวเลือกตอบ
ไม่มีพฤติกรรมในการป้องกันตนเองเลย	กำหนดใหม่ มีค่าเท่ากับ 1 คะแนน
มีพฤติกรรมในการป้องกันตนเองน้อย	กำหนดใหม่ มีค่าเท่ากับ 2 คะแนน
มีพฤติกรรมในการป้องกันตนเองน้อยเป็นครั้งคราว	กำหนดใหม่ มีค่าเท่ากับ 3 คะแนน
มีพฤติกรรมในการป้องกันตนเองมาก	กำหนดใหม่ มีค่าเท่ากับ 4 คะแนน
มีพฤติกรรมในการป้องกันตนเองมากที่สุด	กำหนดใหม่ มีค่าเท่ากับ 5 คะแนน

การแปรผลคะแนนความหมายคะแนนเพื่อจัดระดับคะแนนเฉลี่ยของระดับพฤติกรรม กำหนดเป็นช่วงคะแนน ดังต่อไปนี้

คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.49 แปลความว่า ไม่มีพฤติกรรมในการป้องกันตนเองเลย
 คะแนนเฉลี่ย 1.50-2.49 แปลความว่า มีพฤติกรรมในการป้องกันตนเองน้อย
 คะแนนเฉลี่ย 2.50-3.49 แปลความว่า มีพฤติกรรมในการป้องกันตนเองเป็นครั้งคราว
 คะแนนเฉลี่ย 3.50-4.49 แปลความว่า มีพฤติกรรมในการป้องกันตนเองมาก
 คะแนนเฉลี่ย 4.50-5.00 แปลความว่า มีพฤติกรรมในการป้องกันตนเองมากที่สุด
 การแปลผลคะแนน โดยการรวมคะแนนทุกข้อค่าคะแนนมาก แสดงว่า มีพฤติกรรม
 การป้องกันยาเสพติดสูง ค่าคะแนนน้อยกว่าแสดงว่า มีพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดต่ำ

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

การตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content validity)

แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบบสอบถามทัศนคติต่อการใช้ยาเสพติด แบบวัดอิทธิพลของกลุ่มเพื่อน แบบการวัดความผูกพันในครอบครัว แบบวัดพฤติกรรมการเปิดรับสื่อด้วยปัญญา แบบวัดการมองโลกในแง่ดี แบบประเมินความแข็งแกร่งในชีวิต และ แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมป้องกันการใช้ยาเสพติด ซึ่งแบบวัดเหล่านี้ได้เคยมีการนำไปใช้ศึกษาในกลุ่มวัยรุ่นไทยมาแล้ว ดังนั้นผู้วิจัยจึงไม่ดำเนินการตรวจสอบความตรงของเนื้อหา

การตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability)

แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบบสอบถามทัศนคติต่อการใช้ยาเสพติด แบบวัดอิทธิพลของกลุ่มเพื่อน แบบการวัดความผูกพันในครอบครัว แบบวัดพฤติกรรมการเปิดรับสื่อด้วยปัญญา แบบวัดการมองโลกในแง่ดี แบบประเมินความแข็งแกร่งในชีวิต และ แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมป้องกันการใช้ยาเสพติด ไปใช้ (Try out) กับนักเรียนที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับ

กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตอำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี จำนวน 30 คน เพื่อทดสอบความเข้าใจในภาษาที่ใช้ ความเข้าใจในการตอบคำถาม ตรวจสอบความชัดเจนของข้อคำถาม และความสะดวกในการนำเครื่องมือไปใช้โดยพิจารณาจากคำตอบของกลุ่มตัวอย่าง นำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น ดังนี้ .87, .85, .81, .86, .89, .97, และ .96 ตามลำดับ

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

1. ผู้วิจัยนำเค้าโครงวิทยานิพนธ์ และเครื่องมือการวิจัยเสนอคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา เมื่อผ่านการพิจารณาแล้ว ผู้วิจัยขออนุญาตผู้อำนวยการโรงเรียน ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในสถานศึกษา
2. เมื่อได้รับอนุญาตจากผู้อำนวยการแล้ว ผู้วิจัยทำการชี้แจงถึงเรื่องที่จะศึกษา ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรรมการป้องกันใช้ยาเสพติดในเด็กมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยคำนึงถึงจริยธรรมในการวิจัย
3. ผู้วิจัยทำหนังสือขอเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาในเขตอำเภอท่าใหม่
4. เมื่อได้รับอนุญาตผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยแนะนำตัวกับผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย และชี้แจงให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ในการทำวิจัย แจ้งสิทธิและความยินยอมในการเข้าร่วมการวิจัย
5. ผู้เข้าร่วมวิจัยยินดีตอบรับการเข้าร่วมโครงการวิจัยให้ลงลายมือชื่อยินยอมก่อนทำแบบสอบถามงานวิจัย ซึ่งผู้เข้าร่วมการวิจัยจะไม่มีความเสี่ยงที่เป็นอันตรายและไม่มีผลกระทบต่อการศึกษาในโรงเรียนผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลเป็นความลับ ซึ่งแบบสอบถามที่ใช้จะถูกทำลาย และเก็บข้อมูลเป็นตัวเลขทางสถิติ โดยนำเสนอผลงานวิจัยในภาพรวม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยนำหนังสือแนะนำตัว และหนังสือขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณบดีคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาพร้อมแบบสอบถาม และใบยินยอมเข้าร่วมการวิจัยเสนอต่อผู้อำนวยการโรงเรียนท่าใหม่พูลสวัสดิ์ราชานุกุล โรงเรียนมัธยมวัดเขาสุกิม และโรงเรียนศรีรัตนราชานุเคราะห์ เพื่อขออนุญาตขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และชี้แจงวัตถุประสงค์ของการทำวิจัย

2. เมื่อได้รับอนุมัติจากผู้อำนวยการโรงเรียนแล้ว ผู้วิจัยประสานงานกับครูประจำชั้น และเด็กนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 เพื่อร่วมกันกำหนดวัน เวลา สถานที่ เพื่อพบนักเรียน ตามห้องเรียนที่สุ่มได้ แนะนำตัวชี้แจงวัตถุประสงค์ รายละเอียดของการวิจัย การพิทักษ์สิทธิของผู้เข้าร่วมการวิจัย และเชิญเข้าร่วมการวิจัย

3. ผู้วิจัยเข้าพบนักเรียนเพื่อแจกซองเอกสารให้กับนักเรียน ตามข้อที่ 2 ภายในซองประกอบด้วยเอกสารชี้แจงเพื่ออธิบายวัตถุประสงค์ของการวิจัย พร้อมทั้งแบบฟอร์มยินยอมอนุญาตจากบิดา มารดา หรือผู้ปกครองของนักเรียน และให้นักเรียนนำกลับไปบ้านเพื่อให้บิดามารดา หรือผู้ปกครองรับทราบ ลงนามการเข้าร่วมการวิจัย แจ้งกำหนดวัน เวลา สถานที่ที่ชัดเจน เพื่อรับแบบฟอร์มที่ผู้ปกครองลงนามเรียบร้อยแล้ว

4. ผู้วิจัยพบนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการวิจัย ให้นักเรียนลงนามยินยอมเข้าร่วมการวิจัย และให้นักเรียนทำแบบสอบถามโดยจัดสถานที่ที่มีลักษณะเป็นสัดส่วนไม่ปะปนกับนักเรียนทั่วไป อธิบายวัตถุประสงค์ของการวิจัย ชี้แจงลักษณะของแบบสอบถาม ขอความร่วมมือนักเรียนในการตอบแบบสอบถาม โดยใช้เวลารวมทั้งสิ้นประมาณ 60 นาที

5. กลุ่มตัวอย่างทำแบบสอบถามด้วยตนเอง ในระหว่างที่ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยอยู่ในกลุ่มตัวอย่างตลอดเวลา เพื่อเปิดโอกาสให้ซักถามเมื่อมีข้อสงสัย

6. เมื่อกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามเสร็จ ก่อนนำแบบสอบถามส่งคืน ผู้วิจัยได้แจ้งให้กลุ่มตัวอย่างตรวจสอบความครบถ้วน ของข้อคำถาม แล้วจึงนำแบบสอบถามส่งคืนผู้วิจัย และเก็บรวบรวมแบบสอบถาม

7. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์ และความถูกต้องก่อนนำไปวิเคราะห์ตามวิธีทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลไปวิเคราะห์ทางสถิติโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ซึ่งมีขั้นตอนในการวิเคราะห์ มีดังนี้

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)
2. วิเคราะห์หาปัจจัยภายในที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติต่อการใช้จ่ายสุขภาพ อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน ความผูกพันในครอบครัว พฤติกรรมการเปิดรับสื่อด้วยปัญญา การมองโลกในแง่ดี และความแข็งแกร่งในชีวิต กับพฤติกรรมการป้องกันการใช้จ่ายสุขภาพในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ แบบเพียร์สัน (Pearson product-moment correlation coefficient)

3. การวิเคราะห์ การถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis) เพื่อหาปัจจัยทำนาย พฤติกรรมการป้องกันการใช้อาเสพติดในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบหาความสัมพันธ์เชิงทำนาย (Predictive correlational research) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันการใช้ยาเสพติด ในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งประกอบไปด้วย ทักษะคิดต่อการใช้ยาเสพติด อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน ความผูกพันในครอบครัว พฤติกรรมการเปิดรับสื่อด้วยปัญญา การมองโลกในแง่ดี และความแข็งแกร่งในชีวิต ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี จำนวน 108 คน ผลการวิจัยนำเสนอเป็นรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทักษะคิดต่อการใช้ยาเสพติด การมองโลกในแง่ดี ความแข็งแกร่งในชีวิต พฤติกรรมการเปิดรับสื่อด้วยปัญญา อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน ความผูกพันในครอบครัว และพฤติกรรมการป้องกันการใช้ยาเสพติด

ตอนที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่าง ตัวแปรที่ศึกษา กับพฤติกรรมการป้องกันการใช้ยาเสพติด ในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ตัวแปรในการทำนายพฤติกรรมการป้องกันการใช้ยาเสพติดในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 2 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลส่วนบุคคล ($N = 108$)

ลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	40	37.0
หญิง	68	63.0
อายุ (ปี)		
15	1	4.1
16	41	32.7
17	34	33.7

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
18	19	22.4
19	6	6.1
20	1	1
$\bar{X} = 16.81, SD = 1.04, \text{Min} = 15, \text{Max} = 20$		
ระดับการศึกษา		
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	43	39.8
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5	34	31.5
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6	31	28.7
เกรดเฉลี่ยที่ผ่านมา		
1.01-2.00	8	7.4
2.01-3.00	44	40.7
3.01-4.00	56	51.9
$\bar{X} = 3.00, SD = .59, \text{Min} = 1.11, \text{Max} = 4.00$		
บุคคลที่พักอาศัยอยู่ด้วย		
อยู่ร่วมกับบิดา มารดา	75	69.4
อยู่ร่วมกับบิดา	8	7.4
อยู่ร่วมกับมารดา	18	16.7
อยู่ร่วมกับญาติ	5	4.6
อื่น ๆ	2	1.9
รายได้ครอบครัว		
1,000-5,000	12	11.1
5,001-10,000	48	44.4
10,001-59,999	44	40.7
มากกว่า 60,000	4	3.7
$\bar{X} = 23,714.81, SD = 77,159.71, \text{Min} = 1,200, \text{Max} = 800,000$		

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
จำนวนสมาชิกในครอบครัว		
เป็นลูกคนเดียว	20	18.5
มีพี่น้องร่วมกัน 2 คน	63	58.3
มีพี่น้องร่วมกัน 3 คน	19	17.6
มีพี่น้องมากกว่า 3 คน ขึ้นไป	6	5.6

จากตารางที่ 2 พบว่า กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 108 คน เป็นชาย 40 คน เป็นหญิง 68 คน (ร้อยละ 37, 63 ตามลำดับ) ศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มากที่สุด (ร้อยละ 39.8) รองลงมาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 (ร้อยละ 31.5) เกรดเฉลี่ย อยู่ที่ มากกว่า 3.01-4.00 (ร้อยละ 51.9) ต่ำสุดอยู่ที่ ต่ำกว่า 1.01-2.00 (ร้อยละ 7.4) โดยมีเกรดเฉลี่ย 2.89 ($SD = .59$) นักเรียนอยู่ร่วมกับบิดา มารดา 75 คน (ร้อยละ 69.4) รองลงมาอยู่ร่วมกับมารดา 18 คน (ร้อยละ 16.7) รายได้ครอบครัวส่วนมากอยู่ที่ 5,000-10,000 (ร้อยละ 44.4) ต่ำสุดอยู่ที่ มากกว่า 60,000 (ร้อยละ 3.7) และส่วนมากมีพี่น้องร่วมกัน 2 คน (ร้อยละ 58.3) รองลงมา คือ เป็นลูกคนเดียว (ร้อยละ 18.5)

ตอนที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทักษะคิดต่อการใช้จ่ายเสพติด การมองโลกในแง่ดี ความแข็งแกร่งในชีวิต พฤติกรรมการเปิดรับสื่อด้วยปัญญา อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน ความผูกพันในครอบครัว และพฤติกรรมการป้องกันการใช้จ่ายเสพติด

ตารางที่ 3 คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของตัวแปรที่ศึกษา คะแนนรายด้าน ($N = 108$)

ตัวแปร	<i>M</i>	<i>SD</i>	Rang	
			Actual	Possible
พฤติกรรมการป้องกันการใช้จ่ายเสพติด	117.19	25.58	35-150	30-150
ทักษะคิดต่อการใช้จ่ายเสพติด	28.68	11.94	22-85	17-85
การมองโลกในแง่ดี	50.12	10.77	21-80	16-80
ความแข็งแกร่งในชีวิต	106.36	20.12	28-140	28-140
พฤติกรรมการเปิดรับสื่อด้วยปัญญา	98.01	21.27	69-156	26-156

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ตัวแปร	<i>M</i>	<i>SD</i>	Rang	
			Actual	Possible
อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน	67.79	9.85	20-195	19-195
ความผูกพันในครอบครัว	41.37	6.18	17-60	12-60

จากตารางที่ 3 พบว่า พฤติกรรมการป้องกันการใช้ยาเสพติดของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวม มีคะแนน $\bar{X} = 117.19$ ($SD = 25.58$) ทศนคติต่อการใช้ยาเสพติดของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวม มีคะแนน $\bar{X} = 28.68$ ($SD = 11.94$) การมองโลกในแง่ดีของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวม มีคะแนน $\bar{X} = 50.12$ ($SD = 10.77$) ความแข็งแกร่งในชีวิตของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวม มีคะแนน $\bar{X} = 106.36$ ($SD = 20.12$) การเปิดรับสื่อด้วยปัญญาของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวม มีคะแนน $\bar{X} = 98.01$ ($SD = 21.27$) อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวม มีคะแนน $\bar{X} = 67.79$ ($SD = 9.85$) ความผูกพันในครอบครัวของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวม มีคะแนน $\bar{X} = 41.37$ ($SD = 6.18$)

ตารางที่ 4 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของกลุ่มตัวอย่างพฤติกรรมป้องกันการใช้ยาเสพติด ในภาพรวม ($N = 108$)

พฤติกรรมรายชื่อ	<i>M</i>	<i>SD</i>	ระดับ
1. นักเรียนมีความระมัดระวังบุคคลแปลกหน้าที่ให้สิ่งของเพื่อจูงใจให้ใช้ยาเสพติด	4.07	1.10	มาก
2. นักเรียนมีการป้องกันตนเองด้วยการปฏิเสธการทดลองเสพยาเสพติดทุกชนิด	4.01	1.17	มาก
3. นักเรียนจะหลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการใช้ยาเสพติด เช่น เที่ยวกลางคืน หรือมั่วสุมในแหล่งขาดผู้ดูแล	4.03	1.08	มาก
4. นักเรียนต้องการมีวินัยในตนเองเป็นหลักในการใช้ชีวิตประจำวันเพื่อห่างไกลสิ่งเสพติด	3.92	1.16	มาก
5. นักเรียนรักษาสุขภาพด้วยการออกกำลังกาย รับประทานอาหารอย่างเพียงพอกับความต้องการของร่างกาย	3.86	1.10	มาก

ตารางที่ 4 (ต่อ)

พฤติกรรมรายชื่อ	<i>M</i>	<i>SD</i>	ระดับ
6. นักเรียนมีความเครียดที่เกิดจากการเรียน เพื่อน ความรัก หรือครอบครัวจะใช้วิธีการอื่น เพื่อผ่อนคลายโดยไม่อาศัย ยาเสพติด	4.10	1.15	มาก
7. นักเรียนจะหลีกเลี่ยงการดื่มสุราของมึนเมาเพราะเป็นช่องทางให้มีการเสพยาเสพติดได้ง่าย	3.73	1.17	มาก
8. หากนักเรียนมีเวลาว่างจากการเรียนชอบที่จะทำงานอดิเรก เช่น อ่านหนังสือ ชมภาพยนตร์ เล่นกีฬา ฯลฯ มากกว่าที่จะจับกลุ่มสังสรรค์	3.93	1.05	มาก
9. นักเรียนจะปฏิเสธทันที เมื่อเพื่อนนำยาเสพติดมาและชวนให้เสพยาเสพติด	3.75	1.31	มาก
10. นักเรียนเคยผิดหวังและเครียดที่เพื่อนไม่เข้าใจตนเอง แต่ก็ทำได้โดยไม่ใช้ยาเสพติด	3.68	1.32	มาก
11. นักเรียนจะหลีกเลี่ยงการคบเพื่อนที่เสพยาเสพติด หรือเกี่ยวข้องกับยาเสพติด	3.93	1.09	มาก
12. นักเรียนจะชักชวนเพื่อนสนิทที่ติดยาเสพติดให้เลิกเสพยา	3.74	1.24	มาก
13. นักเรียนให้กำลังใจเพื่อนในการต่อสู้เพื่อเลิกยาเสพติด	3.88	1.20	มาก
14. ประสบการณ์ของนักเรียน พบว่า เพื่อนที่ติดยาเสพติดแล้ว ส่วนมากจะหมดอนาคตทางการศึกษา	3.77	1.24	มาก
15. นักเรียนเป็นผู้มีจิตใจเข้มแข็งไม่เสพยาเสพติด แม้บางครั้งจะถูกเพื่อนอ้อนวอนหรือข่มขู่ก็ตาม	4.19	1.14	มาก
16. พ่อแม่ของนักเรียนได้ตักเตือนบ่อยครั้งเรื่องห้ามเข้าไปเกี่ยวข้องกับหรือเสพยาเสพติด	3.98	1.27	มาก
17. ครอบครัว ญาติ พี่น้องของนักเรียนจะเสียใจและรับไม่ได้หากพบว่านักเรียนเสพยาเสพติด	3.99	1.19	มาก
18. หากมีเวลาว่างนักเรียนจะช่วยเหลือการงานของครอบครัวมากกว่าการออกไปเที่ยวนอกบ้าน	3.50	1.34	มาก

ตารางที่ 4 (ต่อ)

พฤติกรรมรายข้อ	<i>M</i>	<i>SD</i>	ระดับ
19. นักเรียนเคยรู้สึกเครียด น้อยใจที่ครอบครัวไม่เข้าใจตนเองแต่ก็ยังไม่เคยใช้ยาเสพติด	3.31	1.48	ปานกลาง
20. นักเรียนไม่สามารถเสพยาเสพติดได้เนื่องจากขัดต่อคำสอนทางศาสนา ที่ตนนับถือ	3.37	1.52	ปานกลาง
21. นักเรียนมีความมุ่งมั่นที่ไม่เสพยาเสพติด เนื่องจากกลัวความเสียหาย ที่จะเกิดกับวงศ์ตระกูล	4.06	1.20	มาก
22. นักเรียนเชื่อฟังคำสอนของอาจารย์ ที่ไม่ให้เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด	4.06	1.20	มาก
23. นักเรียนไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดเพราะกลัวเสียชื่อเสียงของโรงเรียน	3.94	1.26	มาก
24. นักเรียนไม่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด เพราะโรงเรียนมีระเบียบลงโทษขั้นร้ายแรง	3.96	1.19	มาก
25. นักเรียนกลัวว่าหากเสพยาเสพติดและถูกเจ้าหน้าที่ตรวจจับได้จะทำให้เสียอนาคตทางการศึกษา	4.16	1.23	มาก
26. นักเรียนมีความรู้เรื่องพิษภัยของยาเสพติดเป็นอย่างดี จึงไม่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดทุกชนิด	4.05	1.17	มาก
27. นักเรียนเห็นว่าภายในโรงเรียนมีการจัดโครงการณรงค์เตือนภัยของยาเสพติดให้กับนักเรียน	4.11	1.16	มาก
28. นักเรียนได้รับทราบข่าวสารว่ามีปัญหาจากยาเสพติด จึงไม่ต้องการเป็นปัญหาต่อสังคมเพิ่มอีกด้วยการไม่เสพยาเสพติด	4.06	1.14	มาก
29. นักเรียนสามารถดำรงตนเอง ด้วยการไม่เสพยาเสพติด ถึงแม้สถานที่พักอาศัยจะมีการระบาดของยาเสพติดก็ตาม	4.08	1.18	มาก
30. นักเรียนรู้สึกดีเมื่อเห็นว่ามิหน่วยงานของรัฐเข้าไปรณรงค์ประชาสัมพันธ์หรือตรวจจับยาเสพติดในทุกพื้นที่	3.97	1.28	มาก
ภาพรวม	3.90	.85	มาก

จากตารางที่ 4 กลุ่มตัวอย่างที่มีพฤติกรรมในการป้องกันการใช้จ่ายเซฟติด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($M = 3.90, SD = .85$) และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่ได้คะแนนอันดับ 1 คือ ข้อ 15 นักเรียนเป็นผู้มีจิตใจเข้มแข็งไม่เสพยาเสพติดแม้บางครั้งจะถูกเพื่อนอ้อนวอนหรือข่มขู่ก็ตาม ($M = 4.19, SD = 1.14$) อันดับสอง คือ ข้อ 25) นักเรียนกลัวว่าหากเสพยาเสพติดและถูกเจ้าหน้าที่ตรวจจับได้จะทำให้เสียอนาคตทางการศึกษา ($M = 4.16, SD = 1.23$) พฤติกรรมในการป้องกันการใช้จ่ายเซฟติด อยู่ในระดับปานกลางมีสองข้อ ที่คะแนนน้อยกว่าข้ออื่น ๆ คือ ข้อ 19) นักเรียนเคยรู้สึกเครียด น้อยใจที่ครอบครัวไม่เข้าใจตนเอง ($M = 3.31, SD = 1.48$) และ ข้อ 20) นักเรียนไม่สามารถเสพยาเสพติดได้เนื่องจากขัดต่อคำสอนทางศาสนาที่ตนนับถือ ($M = 3.37, SD = 1.52$)

ตอนที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่าง ตัวแปรที่ศึกษา กับพฤติกรรมการป้องกันการใช้จ่ายเซฟติดในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

ตารางที่ 5 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการป้องกันการใช้จ่ายเซฟติดกับตัวแปรที่ศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง ($N = 108$)

ตัวแปร	1	2	3	4	5	6	7
ทัศนคติต่อการใช้จ่ายเซฟติด (1)	1.00						
อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน (2)	-.416**	1.00					
ความความผูกพันในครอบครัว (3)	-.116	.423**	1.00				
ความแข็งแกร่งในชีวิต (4)	-.141	.316**	.296**	1.00			
พฤติกรรมการเปิดรับสื่อฯ (5)	.134	.293**	.412**	.586**	1.00		
การมองโลกในแง่ดี (6)	-.126	.175**	-.101**	-.095**	.262*	1.00	
พฤติกรรมการป้องกันการใช้จ่ายเซฟติด (7)	-.249*	.369**	.350**	.759**	.563**	.126	1.00

* $p < .05$, ** $p < .001$

การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ศึกษา ได้แก่ ทัศนคติต่อการใช้จ่ายเซฟติด อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน ความความผูกพันในครอบครัว พฤติกรรมการเปิดรับสื่อด้วยปัญหาการมองโลกในแง่ดี และความแข็งแกร่งในชีวิต กับพฤติกรรมการป้องกันการใช้จ่ายเซฟติด โดยการทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นของการใช้สถิติหาความสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson correlation)

พบว่า ข้อมูลตัวแปรที่ศึกษาทุกตัว เป็นลักษณะของข้อมูลที่ต่อเนื่อง (Continuous data) และมีการกระจายแบบโค้งปกติ (Normality) ซึ่งเป็นไปตามข้อตกลง ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ความแข็งแกร่งในชีวิตมีความสัมพันธ์ทางบวกระดับสูงกับพฤติกรรมการป้องกันการใช้ยาเสพติด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .76, p < .001$) อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน ความความผูกพันในครอบครัว และพฤติกรรมการเปิดรับสื่อด้วยปัญญามีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับพฤติกรรม การป้องกันการใช้ยาเสพติด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .37, r = .35, r = .56, p < .001$ ตามลำดับ) ทักษะคิดต่อการใช้ยาเสพติดมีความสัมพันธ์ทางลบระดับต่ำ กับพฤติกรรมการป้องกันการใช้ยาเสพติด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -.25, p < .05$) และการมองโลกในแง่ดี ไม่มีความสัมพันธ์กับ พฤติกรรมการป้องกันการใช้ยาเสพติด ($r = .13$) ดังแสดงในตารางที่ 5

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ตัวแปรในการทำนายพฤติกรรมการป้องกันการใช้ยาเสพติดใน นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

ก่อนการวิเคราะห์สถิติถดถอยพหุคูณ ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบข้อมูลตามข้อตกลงเบื้องต้น (Assumption) ของสถิติถดถอยพหุคูณ ได้ผลดังนี้ ตัวแปรต้น และ ตัวแปรตามเป็นข้อมูลเชิงปริมาณ ที่มีการวัดระดับ Interval มีการกระจายแบบโค้งปกติ (Normality) เป็นอิสระต่อกัน และไม่เกิด Autocorrelation ทดสอบโดยใช้สถิติ Dubin-Watson ได้ค่า 1.60 ซึ่งค่าที่ได้อยู่ในช่วง 1.5-2.5 จึงไม่เกิด Outliers, Linear relationship และ ไม่มี Multicollinearity ระหว่างตัวแปรที่ทำนาย โดยตัวแปรทุกตัวมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation coefficient) ระหว่างกันไม่สูงกว่า .85 (Munro, 1997) และไม่สูงกว่า .75 (จุฬาลักษณ์ บารมี, 2551) จึงเป็นไปตามข้อตกลงของการใช้สถิติถดถอยพหุคูณ

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์หาค่าพยากรณ์ด้วยสถิติถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis) เพื่อหาปัจจัยทำนายที่ดีที่สุดของพฤติกรรมกำหนัดการใช้จ่ายยาเสพติดของกลุ่มตัวอย่าง ($N = 108$)

ตัวทำนาย	R^2	R^2	b	SE(b)	Beta	t	p
		Change					
1. ความแข็งแกร่งในชีวิต	.759	.576	.814	.096	.640	8.503	.000
2. พฤติกรรมกำหนัดการเปิดรับสื่อด้วยปัญญา	.773	.021	.233	.103	.170	2.257	.026
3. ทักษะการตัดสินใจ	.784	.018	-.290	.132	-.135	-2.200	.030
Constant (a)			15.985	10.731		1.490	.139

($R^2 = .615$, Adjust $R^2 = .604$, $F = 4.840$, $p < .001$)

จากตารางที่ 6 วิเคราะห์โดยใช้สถิติถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis) เพื่อหาปัจจัยทำนายที่ดีที่สุดของพฤติกรรมกำหนัดการใช้จ่ายยาเสพติดในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผลการวิเคราะห์หาปัจจัยทำนายที่ดีที่สุดด้วยสถิติถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis) พบว่ามีสามตัวแปรที่สามารถเข้าสมการสถิติถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ซึ่งเป็นตัวทำนายที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ความแข็งแกร่งในชีวิต ($B = .814$, $p > .001$) รองลงมา คือ พฤติกรรมกำหนัดการเปิดรับสื่อด้วยปัญญา ($B = .233$, $p > .05$) และทักษะการตัดสินใจ ($B = -.29$, $p > .05$) โดยสามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมกำหนัดการใช้จ่ายยาเสพติดได้ร้อยละ 61.5 ($R^2 = .615$, $F = 4.840$, $p < .001$)

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลข้างต้น สามารถสร้างสมการถดถอยเพื่อทำนายพฤติกรรมกำหนัดการใช้จ่ายยาเสพติดในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในรูปคะแนนดิบ ดังนี้

สมการคะแนนดิบ

$$\text{พฤติกรรมในการกำหนัดการใช้จ่ายยาเสพติด} = 15.985 + .640 (\text{ความแข็งแกร่งในชีวิต}) + .170 (\text{พฤติกรรมกำหนัดการเปิดรับสื่อด้วยปัญญา}) + -.135^{(x)} (\text{ทักษะการตัดสินใจ})$$

บทที่ 5

สรุปและอภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาหาความสัมพันธ์เชิงทำนาย (Predictive correlational research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันการใช้ยาเสพติด ในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดเขตการศึกษาอำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี จำนวน 108 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบไปด้วย 8 ชุด ได้แก่ แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ทศนคติต่อการใช้ยาเสพติด การมองโลกในแง่ดี ความแข็งแกร่งในชีวิต อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน ความผูกพันในครอบครัว และพฤติกรรมการเปิดรับสื่อด้วยปัญญา โดยเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือน พฤษภาคม ถึงกรกฎาคม พ.ศ. 2560 มีความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficients) เท่ากับ .87, .85, .81, .86, .89, .97 และ .96 ตามลำดับ นำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติแบบพรรณนา และ สถิติถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis) ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 108 คน เป็นชาย 40 คน เป็นหญิง 68 คน (ร้อยละ 37, 63 ตามลำดับ) มีอายุเฉลี่ย 16.81 ปี ($SD = 1.04$) ศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มากที่สุด (ร้อยละ 39.8) รองลงมาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 (ร้อยละ 31.5) เกรดเฉลี่ยอยู่ที่ มากกว่า 3.01-4.00 (ร้อยละ 51.9) ต่ำสุดอยู่ที่ 1.01-2.00 (ร้อยละ 7.4) โดยมีเกรดเฉลี่ยรวม 2.89 ($SD = .59$) นักเรียนอยู่ร่วมกับบิดา มารดา 75 คน (ร้อยละ 69.4) รองลงมาอยู่ร่วมกับมารดา 18 คน (ร้อยละ 16.7) รายได้ครอบครัวส่วนมากอยู่ที่ 5000-10,000 (ร้อยละ 44.4) ต่ำสุดอยู่ที่ ต่ำกว่า 50,000-800,000 (ร้อยละ 3.7) โดยมีรายได้เฉลี่ยอยู่ที่ 23,714.81 ($SD = 77,159$) และส่วนมากมีพี่น้องร่วมกัน 2 คน (ร้อยละ 58.3) รองลงมา คือ เป็นลูกคนเดียว 20 คน (ร้อยละ 18.5)
2. พฤติกรรมการป้องกันการใช้ยาเสพติดของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($M = 3.90, SD = .85$)
3. ปัจจัยที่สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการป้องกันการใช้ยาเสพติดของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาได้ คือ ความแข็งแกร่งในชีวิต ($\beta = .814$) พฤติกรรมการเปิดรับสื่อด้วยปัญญา ($\beta = .233$) และทัศนคติต่อการใช้ยาเสพติด ($\beta = -.290$) โดยสามารถที่จะร่วมกันทำนายพฤติกรรมการป้องกันการใช้ยาเสพติดในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายได้ร้อยละ 61.5 ($R^2 = .615, F = 4.840, p < .001$)

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยสามารถนำมาอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. พฤติกรรมการป้องกันการไข้ยาเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

ผลการศึกษาพฤติกรรมการป้องกันการไข้ยาเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่าภาพรวมพฤติกรรมในการป้องกันตนเองในระดับมาก ($M = 3.90, SD = .85$) อธิบายได้ว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีพฤติกรรมในการป้องกันตนเองจากการไข้ยาเสพติดที่ดี เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 3 อันดับแรก คือ ข้อ 15) นักเรียนเป็นผู้มีจิตใจเข้มแข็ง ไม่เสพยาเสพติด แม้บางครั้งจะถูกเพื่อนอ้อนวอนหรือข่มขู่ก็ตาม ($M = 4.19, SD = 1.14$) ข้อ 25) นักเรียนกลัวว่าหากเสพยาเสพติดและถูกเจ้าหน้าที่ตรวจจับได้จะทำให้เสียอนาคตทางการศึกษา ($M = 4.16, SD = 1.23$) และข้อ 27) นักเรียนเห็นว่าภายในโรงเรียนมีการจัดโครงการณรงค์เตือนภัยของยาเสพติดให้กับนักเรียน ($M = 4.11, SD = 1.16$) ซึ่งจากข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง จะเห็นได้ว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันการไข้ยาเสพติด มาจากพฤติกรรมที่อยู่ภายในตัวนักเรียน คือ นักเรียนพยายามควบคุมตนเองไม่ให้ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด และได้มาจากสิ่งแวดล้อมภายนอก เช่น โรงเรียน มีการจัดโครงการเตือนภัยด้านยาเสพติด จนมีผลให้คะแนนพฤติกรรมการป้องกันตนจากยาเสพติดอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษาของ นเรนทร์ ทุนทกิจ (2558) ที่พบว่า ความสำเร็จในการดำเนินงานป้องกันการไข้ยาเสพติด ส่วนหนึ่งมาจากการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่อต้านยาเสพติดของโรงเรียน และการส่งเสริมการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียน

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงและมีผลการเรียนดี จึงอาจส่งผลให้มีพฤติกรรมการป้องกันการไข้ยาเสพติดในระดับมาก ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิง (ร้อยละ 63) และส่วนใหญ่มีผลการเรียนที่ดี มากกว่า 3.01-4.00 (ร้อยละ 51.9) ซึ่งอาจส่งผลให้ค่าคะแนนรวมของพฤติกรรมการป้องกันการไข้ยาเสพติดอยู่ในระดับมาก อธิบายได้ว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นตัวชี้วัดถึง สติปัญญา ความรู้ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของบุคคลนั้น (อังคณา เพชรภาพ, 2551) ตลอดจนการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของบุคคล (Flay & Petraitis, 1994 อ้างถึงใน พรนภา หอมสินธุ์ และรุ่งรัตน์ ศรีสุริยเวสน์, 2552) สอดคล้องกับผลการศึกษาของ อมรรัตน์ พรสมบูรณ์ศิริ และคณะ (2556) ที่ทำการศึกษาในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น (ขยายโอกาส) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 1 พบว่า นักเรียนเพศหญิง มีพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติด สูงกว่าเพศชาย และ นักเรียนที่มีผลการเรียนดีมีพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดสูงกว่านักเรียนที่ผลการเรียนต่ำ และ การศึกษาข้างเคียงของ ญัฐจาพร พิชัยณรงค์, วิศิษฐ์ ฉวีพจน์กำจร และสุนันรัตน์ ยั่งยืน (2553)

พบว่านักศึกษาระดับอาชีวศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมีโอกาสเป็นผู้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ระดับสูงกว่านักศึกษาชายที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ถึง 2.22 เท่า

2. ปัจจัยที่สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการป้องกันการใช้ยาเสพติดในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

2.1 ความแข็งแกร่งในชีวิต เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลมากที่สุด ที่สามารถทำนายพฤติกรรมการป้องกันการใช้ยาเสพติดในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($B = .814, p < .001$) อธิบายได้ว่า ความแข็งแกร่งในชีวิตเป็นปัจจัยภายในตัวของนักเรียนที่เป็นความสามารถที่จะยืนหยัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อพบสภาวะการณ์ที่เป็นสถานการณ์อันเลวร้ายในชีวิต (Adversity of life) หรือเหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดความเครียดในชีวิต (Stressful life event) ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของ Bronfenbrenner and Morris (2006) ที่เชื่อว่า พฤติกรรมของวัยรุ่นนั้นเกิดขึ้นจากอิทธิพลภายในตัวของวัยรุ่นเอง และได้รับอิทธิพลมาจากสิ่งแวดล้อม สังคมที่วัยรุ่นใช้ชีวิตและความเป็นอยู่รอบ ๆ ตัววัยรุ่น ความแข็งแกร่งในชีวิต ก็เช่นกัน มาจากการประเมินหรือรับรู้ของนักเรียนว่าตนเองมีแหล่งสนับสนุนภายนอก มีต้นแบบที่ดีที่จะสนับสนุนให้เป็นตัวของตัวเอง รับรู้ว่าตนเองมีความเข้มแข็งจากภายใน เป็นบุคคลที่สามารถที่จะรักและเป็นที่รักของผู้อื่นได้ มีความภูมิใจในตนเอง ยอมรับและยกย่องผู้อื่นพร้อมที่จะรับผิดชอบในสิ่งที่ตนกระทำ และยอมรับผลของการกระทำ และสามารถวางแผนอนาคตได้ และเชื่อว่าตนเองมีทักษะสัมพันธภาพระหว่างบุคคล มีความมุ่งมั่นในงานและสามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ นักเรียนจะรู้จักขอความช่วยเหลือได้ในเวลาที่ต้องการและเหมาะสม เมื่อนักเรียนมีความแข็งแกร่งภายในตัวเอง จะสามารถฝ่าฟันปัญหาอุปสรรคได้ดีขึ้น ปรับตัวได้เหมาะสม ไม่หาทางออกของปัญหาด้วยการใช้สารเสพติด จะระมัดระวังตนเองและมีพฤติกรรมป้องกันตนเองไม่ให้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด สอดคล้องกับการศึกษาที่พบว่าวัยรุ่นที่มีความแข็งแกร่งในชีวิตสูงมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมเสี่ยงต่ำ (Aronowitz & Morrison-Beedy, 2004; Kittivongvisut, 2001; Lhimsoonthon, 2000; พัชรินทร์ นินทจันทร์ และคณะ, 2555) และการศึกษา ที่พบว่า ความแข็งแกร่งในชีวิตเป็นปัจจัยปกป้อง (Protective factors) ที่มีผลช่วยป้องกันการใช้สารเสพติดในวัยรุ่น (Oetting et al., 1997) ความแข็งแกร่งในชีวิตจะทำให้วัยรุ่นพยายามหลีกเลี่ยงต่อการเกิดพฤติกรรมเสี่ยงรวมถึงการป้องกันตนเองต่อการใช้ยาเสพติด และมีการประยุกต์ใช้แนวคิดความแข็งแกร่งในชีวิตในการพัฒนาเป็นโปรแกรมการป้องกันการใช้ยาเสพติดในวัยรุ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Meschke & Patterson, 2003)

2.2 พฤติกรรมการบริโภคสื่อด้วยปัญญา เป็นอีกหนึ่งตัวแปรที่สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการป้องกันการใช้ยาเสพติดในเด็กนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ($B = .233, p < .05$)

อธิบายได้ว่า จากการบริโภคสื่ออย่างไม่มีวิจารณญาณ หรือแม้แต่การคิดสื่อออนไลน์ รวมทั้งสื่อต่าง ๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ สิ่งเหล่านี้มีผลกระทบต่อวัยรุ่นได้ในหลายด้าน เช่น ด้านการศึกษา ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านจิตใจกับคนรอบข้าง ด้านการตัดสินใจ และด้านการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ จนส่งผลต่อการเรียน ทำให้เกิดมีพฤติกรรมในการแยกตัว เกิดปัญหาเรื่องของการเข้าสังคม (มูลนิธิอินเทอร์เน็ตร่วมพัฒนาไทย, 2554) ดังนั้น ถ้าวัยรุ่นมีพฤติกรรมบริโภคสื่อด้วยปัญญา ก็จะทำให้วัยรุ่นมีความคิดวิจารณ์ในการคิด วิเคราะห์ ถึงสิ่งที่สื่อนำเสนอ และสามารถที่จะแยกแยะกลั่นกรองถึงสิ่งที่ดีและไม่ดี ที่แฝงมากับสื่อได้อย่างมีเหตุผล (Center for Media Literacy, 2008) และสามารถนำสิ่งที่สื่อเสนอมาพิจารณา เพื่อให้รู้เท่าทันถึงโทษของยาเสพติด หาวิธีการดูแลตนเองและหลีกเลี่ยงสารเสพติด และสร้างพฤติกรรมที่ปกป้องตนเองไม่ให้เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดได้ สอดคล้องกับการศึกษาของ จรุง ศรีวิชัย และปริดา ธนสุกาญจน์ (2553) ที่พบว่า ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องของนักเรียนเกี่ยวกับยาเสพติดมาจากโทรทัศน์ การเผยแพร่ข่าวสารในห้องเรียน การจัดกิจกรรมโดยใช้สื่อต่างๆที่เกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งและส่งผลให้นักเรียนตระหนักถึงปัญหาของยาเสพติด และไม่อยากเข้าไปเกี่ยวข้อง และสอดคล้องกับการศึกษา ของ Epstein and Botvin (2008) พบว่า วัยรุ่นที่ไม่เห็นด้วยกับสื่อโฆษณาในเรื่องแอลกอฮอล์ มีผลโดยตรงต่อการไม่ดื่มแอลกอฮอล์ ในสองปีต่อมา โดยการมีทักษะการปฏิเสธเป็นตัวแปรกลางของความสัมพันธ์นี้ จากการศึกษาสะท้อนถึงการบริโภคสื่อด้วยการคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณว่ามีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันการใช้ยาเสพติด

2.3 ทักษะคิดต่อการใช้ยาเสพติด เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลเป็นลำดับที่สามที่สามารถทำนายพฤติกรรมป้องกันการใช้ยาเสพติด ($\beta = -.29, p > .05$) ทั้งนี้ อธิบายได้ว่า ทักษะคิดต่อการใช้ยาเสพติด เป็นปัจจัยในตัวบุคคลที่มีความสำคัญ และมีผลต่อการแสดงออกของพฤติกรรมบุคคล จากทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Theory of Planned Behavior [TPB]) อธิบายว่า การแสดงพฤติกรรมของมนุษย์จะเกิดจากการชี้แนะโดยความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรม (Behavioral beliefs) ซึ่งมีอิทธิพลต่อเจตคติและพฤติกรรมของบุคคล เช่น ถ้านักเรียนที่อยู่ในช่วงวัยรุ่นมีความเชื่อว่า การทำพฤติกรรมนั้นจะนำไปสู่ผลกรรมทางบวก เด็กก็จะมีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมและมีแนวโน้มที่จะกระทำพฤติกรรมนั้นด้วย ในทางตรงกันข้ามถ้าเด็กเชื่อว่าการทำพฤติกรรมนั้นจะนำไปสู่ผลกรรมทางลบ เด็กก็จะมีทัศนคติที่ไม่ดีและมีแนวโน้มที่จะไม่กระทำพฤติกรรมนั้น Ajzen and Fishbein (1975) ทัศนคติที่ไม่ดีต่อยาเสพติดอาจมาจากสิ่งแวดล้อมรอบตัวนักเรียน เช่น การได้รับความรู้เรื่องโทษและพิษภัยของยาเสพติด จากการจัดการเรียนการสอนที่เข้าถึงนักเรียน รวมถึงการเฝ้าระวังติดตามและการเอาใจใส่จากผู้ปกครอง ตลอดจนการให้คำปรึกษาในเรื่องของยาเสพติด อิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมเหล่านี้ สามารถส่งผลต่อความคิด ความเชื่อ ทัศนคติ และการแสดงออกถึงพฤติกรรม

(นวลศิริ เปาโรหิต, 2545) เมื่อนักเรียนมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อยาเสพติด จะคาดการณ์ถึงผลทางลบ และแสดงพฤติกรรมเพื่อป้องกันตนเองไม่ให้ไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด สอดคล้องกับผลการศึกษาศุภร ชินเกตุ (2553) พบว่า การรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติด สามารถทำนายพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดในเด็กนักเรียน และการศึกษาของ ศิริพร พรหมสุภา (2549) พบว่า ทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติด มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการป้องกันการติดยาเสพติด

3. ปัจจัยที่ไม่สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการป้องกันการใช้ยาเสพติดในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

3.1 การมองโลกในแง่ดี ไม่สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการป้องกันการใช้ยาเสพติดในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย จากการศึกษาครั้งนี้ พบว่าการมองโลกในแง่ดี อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 50.12, SD = 10.77$) ซึ่งแสดงว่า กลุ่มตัวอย่างยังมีพัฒนาการเรื่อง การมองโลกในแง่ดี ที่ประกอบด้วย ความคาดหวังอนาคตเชิงบวก ความหวัง และการเชื่อมั่นในสมรรถนะของตนในระดับปานกลาง แต่จากผลการศึกษาไม่สามารถทำนายความตั้งใจในพฤติกรรมการป้องกันการใช้ยาเสพติดในเด็กนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายได้ ซึ่งสามารถที่จะอธิบายได้ว่า การมองโลกในแง่ดี เป็นลักษณะในเรื่องของการพัฒนาที่เกิดขึ้นในช่วงวัยต้นของชีวิต จำเป็นที่ต้องอาศัยระยะเวลาและกระบวนการหล่อหลอม เรียนรู้ และกล่อมเกลา เพื่อให้เกิดการพัฒนาและปรับปรุงมุมมอง (Scheier & Carver, 1992) แต่เด็กช่วงวัยรุ่นยังเป็นวัยที่กำลังเจริญเติบโต มีพัฒนาการเปลี่ยนแปลงในหลาย ๆ ด้าน จึงพยายามใช้ชีวิตแบบลองผิด ลองถูก มีความล้มเหลวสงสัย และไวต่อการประเมินและรับสิ่งต่าง ๆ จากสิ่งแวดล้อม (Arnett, 2010) ดังนั้น กระบวนการสร้างการมองโลกในแง่ดีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จึงไม่เข้มแข็งพอที่สามารถจะทำนายพฤติกรรมในการป้องกันการใช้ยาเสพติดได้

3.2 อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนไม่สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการป้องกันการใช้ยาเสพติดในเด็กนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย แต่พบว่ามีความสัมพันธ์ในระดับปานกลางกับพฤติกรรมการป้องกันการใช้ยาเสพติด และพบคะแนนอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนค่อนข้างสูง ซึ่งจากผลการศึกษาายังแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของอิทธิพลของกลุ่มเพื่อน และจากข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีผลการเรียนที่ดี อยู่ในระดับ เกเรดเฉลี่ย มากกว่า 3.01-4.00 (ร้อยละ 51.9) และรองลงมาอยู่ที่ 2.01-3.00 (ร้อยละ 40.7) แสดงถึงการใส่ใจในการเรียน มีการใช้สติปัญญา ความรู้ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ต่าง ๆ ดังนั้น ก็จะชักชวนกันทำกิจกรรมที่สร้างสรรค์และเป็นประโยชน์ ดังนั้น อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนที่ดี ก็เป็นปัจจัยปกป้องหนึ่งเช่นกัน ที่มีผลต่อพฤติกรรมการไม่ยุ่งเกี่ยวกับสารเสพติด ดังเช่นการศึกษาของ พรพรรณ มากบุญ และสมทรัพย์ สุขอนันต์ (2556) ที่พบว่า อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนที่ดี จะเป็นตัวแบบพฤติกรรม

ด้านบวก ซึ่งมีอิทธิพลในการชักจูงให้เกิดพฤติกรรมที่เหมาะสม ซึ่งกลุ่มเพื่อนด้วยกันสามารถให้คำแนะนำ และสามารถชักชวนกันไปทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ และสร้างสรรค์ และการศึกษาของ สุกร ชินเกตุ (2553) ที่พบว่า การคบเพื่อนในวัยรุ่น มีผลต่อพฤติกรรมป้องกันการใช้ยาเสพติด

3.3 ความผูกพันในครอบครัว ไม่สามารถทำนายพฤติกรรมการป้องกันการใช้ยาเสพติด ในเด็กนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายได้ สามารถอธิบายได้ว่า กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยครั้งนี้อยู่ในช่วงวัยรุ่นตอนปลาย อายุ 16-19 ปี ที่มีพัฒนาการด้านทางสังคมมากขึ้น โดยเฉพาะความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน ดังนั้น นักเรียนจะให้ความสำคัญและต้องการเป็นที่ยอมรับในกลุ่มเพื่อน เมื่อมีปัญหาจะปรึกษาเพื่อนที่ใกล้ชิดมากกว่า พ่อ แม่ เพราะมีมุมมองในบริบทของปัญหาใกล้เคียงกัน วัยรุ่นตอนปลายจึงใช้เวลาเพื่อนมากขึ้นและเริ่มแยกออกห่างจากครอบครัว (สุริยเดว ทรีปาตี, 2552) ถึงอย่างไรก็ตาม ถึงแม้ความผูกพันในครอบครัวจะไม่เข้มแข็งเพียงพอ ที่จะทำนายพฤติกรรมป้องกันการใช้ยาเสพติด แต่จากผลการศึกษาครั้งนี้ พบความสัมพันธ์ของความผูกพันในครอบครัวกับพฤติกรรมป้องกันการใช้ยาเสพติด และงานวิจัยส่วนใหญ่ยังสนับสนุนว่าความผูกพันในครอบครัวมีผลต่อพฤติกรรมป้องกันการใช้ยาเสพติด เช่น การศึกษาของ พรภักดิ์ พานพิศ (2552) พบว่า ความสัมพันธ์ในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมป้องกันปัญหาเสพติดในนักศึกษาการศึกษานอกระบบของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ และการศึกษาข้างเคียง นอกจากนี้ยังพบการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพของ Dallas and Paupan (2011) พบว่า การตระหนักถึงความรักความผูกพันในครอบครัวของวัยรุ่นชายไทย ทำให้วัยรุ่นที่ใช้สารเสพติด พยายามหาวิธีการ ไม่กลับไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดอีก และการศึกษาของ Mohd and Kliever (2015) พบว่า สัมพันธภาพในครอบครัวเป็นปัจจัยปกป้อง ที่ทำให้วัยรุ่นในประเทศมาเลเซีย ไม่ไปยุ่งเกี่ยวกับสารเสพติด

จากผลการวิจัย แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของตัวแปร ความเข้มแข็งในชีวิต พฤติกรรมการเปิดรับสื่อด้วยปัญญา และทัศนคติต่อการใช้ยาเสพติด ว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญและมีผล พฤติกรรมป้องกันการใช้ยาเสพติดในวัยรุ่น ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า การดำเนินงานในเรื่องป้องกันยาเสพติดในวัยรุ่นควรเน้นทั้งการสร้างพฤติกรรมที่พึงประสงค์ โดยพัฒนาคุณลักษณะที่เป็นความเข้มแข็งภายในของบุคคล นั่นคือ ความเข้มแข็งในชีวิต และมีระบบการเฝ้าระวังทางสังคมที่ให้ความสำคัญในการฝึกให้เยาวชนมีทัศนคติ ความเชื่อ ความรู้สึก และความคิด ซึ่งเป็นสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสมในเรื่องของยาเสพติด รวมถึงการพัฒนาทักษะในการเปิดรับสื่ออย่างมีวิจารณญาณ ทั้งนี้ สถาบันทางสังคมที่สำคัญ เช่น โรงเรียน ครอบครัว ชุมชน ต้องมีส่วนร่วมอย่างจริงจังต่อการพัฒนาเด็กและวัยรุ่น ให้มีภูมิคุ้มกันที่แข็งแรงต่อยาเสพติด และสร้างความเข้มแข็งให้เกิดเป็นพฤติกรรมที่จะป้องกันตนเองจากยาเสพติดให้ได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. พยาบาล บุคลากรทางด้านสุขภาพ และผู้เกี่ยวข้อง เช่น ครู สถานศึกษา หน่วยงาน ทั้งภาครัฐและเอกชน ควรนำผลการวิจัยที่เป็นตัวแปรปัจจัยปกป้อง (Protective factor) ที่สามารถ ร่วมกันทำนายพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้แก่ ความแข็งแกร่งในชีวิต พฤติกรรมการเปิดรับสื่อด้วยปัญญา และทัศนคติต่อการใช้ยาเสพติด ไปเป็นแนวทางในการพัฒนา เช่น การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หรือการพัฒนาโปรแกรม เพื่อให้ นักเรียนมีภูมิคุ้มกันเพื่อป้องกันตนเองจากการใช้ยาเสพติด

2. ผู้บริหาร บุคลากรที่ทำงานเกี่ยวข้องกับวัยรุ่น และพยาบาลที่ปฏิบัติงานทางด้าน สุขภาพจิตและจิตเวช สามารถนำผลการวิจัยนี้ เสนอต่อหน่วยงานต่าง ๆ กำหนดเป็นนโยบาย ในการดูแลนักเรียนในพื้นที่ในการจัดกิจกรรมในเรื่อง ความแข็งแกร่งในชีวิต พฤติกรรมการเปิดรับ สื่อด้วยปัญญา และทัศนคติต่อการใช้ยาเสพติด เพื่อช่วยส่งเสริมสุขภาพจิตและมีพฤติกรรม การป้องกันตนเองไม่ให้เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยปกป้อง (Protective factor) อื่น ๆ ที่ส่งผลต่อ พฤติกรรมการป้องกันการ ใช้ยาเสพติด เพื่อให้ครอบคลุมปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการ ใช้ยาเสพติดในวัยรุ่น เช่น ความฉลาดทางสังคม (Social intelligence) และความสามารถในการ เผชิญปัญหาและฝ่าฟันอุปสรรค (Adversity intelligence) เป็นต้น รวมทั้งมีการศึกษาให้ครอบคลุม ในนักเรียนทุกกลุ่มอายุ ทุกพื้นที่ที่บริบทแตกต่างกัน เช่น โรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งอาจมีปัจจัยที่ แตกต่างจากการศึกษาคั้งนี้

2. ควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกถึงมุมมอง ความคิดเห็น ความเชื่อ และทัศนคติเกี่ยวกับพฤติกรรมการป้องกันการ ใช้ยาเสพติด เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก และได้ประเด็น ของปัญหาชัดเจนขึ้น เพื่อนำไปสร้างแนวทางการสร้าง โปรแกรมส่งเสริมพฤติกรรมการป้องกัน การใช้ยาเสพติดในวัยรุ่นต่อไป

บรรณานุกรม

- กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. (2559). *สถานการณ์ยาเสพติดกับเยาวชนในประเทศไทย*. เข้าถึงได้จาก <http://www.djop.go.th/home>
- กรมสุขภาพจิต. (2552). *แผนยุทธศาสตร์กรมสุขภาพจิตตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (2550-2554)*. กรุงเทพฯ: ละม่อม.
- กัลยาณี ปุณชันธุ์, วัลภา สบายยิ่ง และนิรนาท แสนสา. (2555). *ปัจจัยด้านเจตคติต่อยาเสพติด ความรู้ด้านยาเสพติด และสภาพแวดล้อมทางสังคมที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงด้านยาเสพติดของนักศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในจังหวัดหนองคาย*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย, สาขาวิชาการแนะแนว, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- จรรยา ศรีวิชัย และปริดา ธนสุกาญจน์. (2553). *การป้องกันและการแก้ไขปัญหาการติดยาเสพติดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร*. พิษณุโลก: คณะนโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- จินตนา ต้นสุวรรณนนท์, ปิ่นกนก วงศ์ปิ่นเพชร และชญญา ลีศัตร์พ่าย. (2553). *ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการบริโภคสื่อด้วยปัญญา ของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร*. *วารสารพฤติกรรมศาสตร์*, 16(1), 124-134.
- จุฬาลักษณ์ บารมี. (2551). *สถิติเพื่อการวิจัยทางสุขภาพ และการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม SPSS*. ชลบุรี: คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เจริญ แจกพิมาย และปนัดดา ศรีชนสาร. (2555). *พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ*. กรุงเทพฯ: คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- ชมรมจิตแพทย์เด็กและวัยรุ่นแห่งประเทศไทย. (2559). *วัยรุ่นกับปัญหาเสพติด*. เข้าถึงได้จาก <http://www.rcpsycht.org/cap/index.php>
- ณัฐจาพร พิชัยณรงค์, วิศิษฐ์ นวิพจน์กำจร และสุนิรัตน์ ชัยยืน. (2553). *ผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของกลุ่มแรงงาน ภาคอุตสาหกรรม จังหวัดนครราชสีมา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ.
- ชานินทร์ ศิลป์จารุ. (2552). *การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS (พิมพ์ครั้งที่ 10)*. กรุงเทพฯ: บิสซิเนสอาร์แอนด์ดี.
- นนทรี สัจจาธรรม. (2556). *ทัศนคติและความตั้งใจในการเลิกสูบบุหรี่ของนักศึกษาวิทยาลัยราชพฤกษ์*. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยราชพฤกษ์.

- นเรนทร์ ดุนทกิจ. (2558). *ศึกษาการป้องกันยาเสพติดในเยาวชนกลุ่มเสี่ยงนอกสถานศึกษา: กรณีศึกษาโครงการเยาวชนอาสาพลังแผ่นดินตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพัฒนามนุษย์และสังคม, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นวลศิริ เปาโรหิต. (2545). *จิตวิทยาสังคมเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: รุ่งศิลป์การพิมพ์.
- พนม เกตุมาน. (2555). *พัฒนาการวัยรุ่น*. เข้าถึงได้จาก <http://teenage1519.blogspot.com/>
- พรนภา หอมสินธุ์ และรุ่งรัตน์ ศรีสุริยเวศน์. (2552). *ความเชื่อ แบบแผนการดื่ม และปัจจัยทำนาย การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเยาวชนไทยในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- พรพรรณ มากบุญ และสมทรัพย์ สุขอนันต์. (2556). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทักษะทางสังคมของเด็ก และเยาวชนชายในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต 2 จังหวัดราชบุรี*. *วารสารวิทยบริการ*, 4(24), 114-126.
- พรภักดิ์ พานพิศ. (2552). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันปัญหาเสพติดของนักศึกษา การศึกษานอกระบบ ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- พัชรา ทิพย์ทัศน์. (2554). *ชุดบทเรียนเพื่อพัฒนาตนเอง: การพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง*. เข้าถึงได้จาก http://www.br.ac.th/E-learning/lesson5_2.html.
- พัชรินทร์ นินทจันทร์, ศรีสุภา วนาลีสิน, ลัดดา แสนสีหา, ขวัญพนมพร ธรรมไทย และพิศสมัย อรทัย. (2555). *ความแข็งแกร่งในชีวิตและพฤติกรรมเสี่ยงของวัยรุ่นไทย*. โครงการพัฒนาศักยภาพประชากรไทย. กรุงเทพฯ: คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล.
- พิศมัย นพรัตน์. (2544). *ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนมัธยมศึกษาและ อาชีวศึกษา*. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการพยาบาลอายุรศาสตร์ และศัลยศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- แพรวภัทร ยอดแก้ว. (2556). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ความรู้และทัศนคติต่อ ประชาคมอาเซียน ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม*. ใน *การประชุมวิชาการ ระดับชาติและนานาชาติ SMARTS ครั้งที่ 3 วันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2556 คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์* (หน้า 97-99). นครปฐม: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.

มูลนิธิอินเทอร์เน็ตร่วมพัฒนาไทย. (2554). อินเทอร์เน็ตปลอดภัย ร่วมใจพัฒนาสังคม. เข้าถึงได้จาก

<http://www.inetfoundation.or.th/news.php?p=21>

รอชิตี ศรีรัตน, อัญชลี เจงแต, ธัญญภรณ์ อุปม์รัตน์ และสุคาพันธ์ จุลเอียง. (2554). *ประสิทธิภาพการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดระบบสมัครใจ และระบบบังคับบำบัดรักษาในศูนย์บำบัดรักษายาเสพติดปัตตานี*. นนทบุรี: ศูนย์บำบัดรักษายาเสพติดปัตตานี กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: นานมีบุคส์.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ 5 ธันวาคม 2554*. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.

วัชรินทร์ กระแสศักดิ์. (2554). *ความสัมพันธ์ระหว่างประเพณีครอบครัว ความผูกพันในครอบครัว กับความเข้มแข็งทางใจของวัยรุ่น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา*. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติครอบครัว, คณะพยาบาลศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.

วิทยากร เชียงกุล. (2552). *จิตวิทยาวัยรุ่น: ก้าวข้ามปัญหาและพัฒนาศักยภาพด้านบวก*. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.

ศรีบงอร สุวรรณพานิช, ศิริ สุวรรณพานิช และสุนา เพชรเครือ. (2553). *พฤติกรรมสุขภาพในการป้องกันการใช้สารเสพติดของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตภาคใต้*. *วารสารวิชาการ สถาบันการพลศึกษา*, 2(2), 67-77.

ศิริพร พรหมสุภา. (2549). *ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมในการป้องกันการติดยาเสพติด ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

ศิวพร แพทย์จิม. (2556). *พฤติกรรมสุขภาพเกี่ยวกับการป้องกันการเสพยาเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสตรีวิทยา 2*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ศุภร ชินเกตุ. (2553). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดราชบุรี*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพัฒนาศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สถาบันบำบัดและรักษาฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดแห่งชาติบรมราชชนนี. (2559). *สถานการณ์ยาเสพติดกับเยาวชนในประเทศไทย*. เข้าถึงได้จาก <http://www.thanyarak.go.th>

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI). (2559). *วัยรุ่นกับยาเสพติด*. เข้าถึงได้จาก

<https://prachatai.com/category-tdri>

สมพล วันตะเมธ. (2551). *แนวทางการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางสุขภาพตามแนวศึกษานิเวศวิทยาเชิงสังคม*. คุษณินพนธ์ศิลปศาสตรคุษณินบัณฑิต, สาขาวิชาประชากรศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สาธนี เปรมปริดี. (2555). สถานการณ์ปัญหาเสพติดในกลุ่ม เด็กและเยาวชน: กรณีศึกษาที่อยู่ในความดูแลของสำนักงานคุมคามประพฤติจังหวัดชัยภูมิ ปี 2555. *วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี*, 13(1), 562-569.

สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน. (2559). เข้าถึงได้จาก <http://kanchanapisek.or.th/kp6/sub/book/book.php?book=9&chap=13&page=t9-13-infodetail02.html>

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. (2560). *การใช้สื่ออินเทอร์เน็ต*. เข้าถึงได้จาก <http://www.thaihealth.or.th>

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12. (2560). *ข้อมูลการศึกษา*. เข้าถึงได้จาก <http://www.sesa17.go.th>

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2552). *กรอบยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหายาเสพติด ปี 2552*, เข้าถึงได้จาก www.oncb.go.th

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2553). *ปัญหายาเสพติด*. เข้าถึงได้จาก www.oncb.go.th

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด และสถาบันรามจิตติ. (2557). *กระทรวงยุติธรรม*. กรุงเทพฯ: บางกอกบล็อก.

สุมาลินี มธุรพจน์พงศ์. (2555). *ความหวัง การมองโลกในแง่ดี และความสามารถในการฟื้นคืนได้: ตัวแปรทำนายผลงานความพึงพอใจในงาน ความสุขในการทำงาน และความผูกพันกับองค์กร*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาประยุกต์, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุริยเดว ทรีปาตี. (2552). *ต้นทุนชีวิตเด็กและเยาวชนไทย (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. นนทบุรี: โครงการก้าวอย่างอย่างเข้าใจภายใต้การสนับสนุนของกองทุน โลก กระทรวงสาธารณสุข องค์กรแพทย์ (PATH).

- อมรรัตน์ พรสมบุญศิริ, ปราโมทย์ มลกล้า และรัชณี ครอบระวะ. (2556). การอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง และจิตลักษณะที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น (ขยายโอกาส) ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1. *วารสารวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี*, 29(2), 1-9.
- อมรากุล อินโอชานนท์, ประภาศรี ปัญญาวิรัชชัย และปองพล ชุมนะโชติ. (2557). การศึกษาการปรับความคิดและพฤติกรรมกับผู้ประสบอุทกภัยในศูนย์พักพิง. *วารสารสวนปรุง*, 30(1), 1-11.
- อรุณี โสถถิวนิชย์วงศ์. (2551). *เจตคติต่อปัญหาสุขภาพจิตวัยรุ่นและการปรับตัวของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายกระทรวงศึกษาธิการ*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อังคณา เพชรภาพ. (2551). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนวัยรุ่นภาคใต้ตอนบน*. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสุขภาพศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- อาภรณ์ ศรีชัย. (2559). *ความสัมพันธ์ระหว่างความผูกพันในครอบครัว เหตุการณ์ในชีวิตเชิงลบ ความฉลาดทางอารมณ์ กับภาวะสุขภาพจิตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย*. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช, คณะพยาบาลศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Ajzen, I., & Fishbein, M. (1975). *Theory of planned behavior: TPB*. Retrieved from <https://www.gotoknow.org>
- Arnett, J. J. (2010). *Adolescence and emerging adulthood: A culture approach* (4th ed.). Boston: Prentice-Hall.
- Aronowitz, T., & Morrison-Beedy, D. (2004). Resilience to risk-taking behaviors in impoverished African American girls: The role of mother-daughter connectedness. *NCBI Res Nurse Health*, 27(1), 29-39.
- Benard, B. (1991). *Fostering resiliency in kids: Protective factors in the family, school, and community*. Portland, OR: Western Center for Drug-Free Schools and Communities.
- Berk, L. E. (2000). *Child development*. New York: Allyn & Bacon.
- Berns, N. (2007). When you're involved, it's just different" making sense of domestic violence. *NCBI Advanced Journal*, 13(3), 240-261.

- Bronfenbrenner, U., & Morris, P. A. (2006). The bioecological model of human development. In W. Damon, & R. M. Lerner (Eds.), *Handbook of child psychology, vol. 1: The theoretical models of human development* (6th ed.; pp. 793-828). New York: John Wiley.
- Center for Media Literacy. (2008). *Media literacy education*. Retrieved from <http://medialit.org>
- Dallas, J. C., & Paupan, S. (2011). Male Thai adolescents' transition from drug dependence to being drug free. *Pacific Rim International Journal of Nursing*, 15(4), 334-345.
- Donaldson, S. I., Thomas, C. W., Graham, J. W., Au, J. G., & Hansen, W. B. (2000). Verifying drug abuse prevention program effects using reciprocal best friend reports. *Journal of Behavioral Medicine*, 23(6), 585-601.
- Epstein, J. A., & Botvin, G. J. (2008). Media resistance skills and drug skill refusal techniques: What is their relationship with alcohol use among inner-city adolescents. *Journal Addictive Behaviors*, 33, 528-537.
- Fleming L. (2008). Resilience and indigenous spirituality: A literature review. *NCBI Advanced Journal*, 6(2), 47-64.
- Friedman, M. M. (1992). *Family nursing theory and practice* (3rd ed.). New Jersey: Appleton & Lange.
- Grotberg, E. H. (1995). *A guide to promoting resilience in children: Strengthening the human spirit*. The Hague: The Bernard van Leer Foundation.
- Grotberg, E. H. (2005). *Resilience for tomorrow*. Retrieved from http://resilnet.uiuc.edu/library/grotberg_2005_resilience-for-tomorrow-brazil
- Halvorsen, J. G. (2001). Self-report family assessment instruments: An evaluative review. *Family Practice Research Journal*, 11, 21-55.
- Harkonen, U. (2007). The Bronfenbrenner ecological systems theory of human development. In *Scientific articles of V international conference: Person color nature music* (pp. 1-19). Latvia, Poland: Daugavpils University, Saule.
- King, K. M., Meehan, B. T., Trim, R. S., & Chassin, L. (2007). The relation between adolescent substance use and young adult internalizing symptoms: findings from a high-risk longitudinal sample. *NCBI Advanced Journal*, 21(1), 97-107.

- Kittivongvisut, A. (2001). *Relationships between resilience factors, perception of adversities and risk behaviors in vocational students*. Master's thesis, Faculty of Graduate Studies, Mahidol University, Thailand.
- Kuhn, C. (2015). Emergence of sex differences in the development of substance use and abuse during adolescence. *Pharmacology & Therapeutics*, *153*, 55-78.
- Lhimsoonthon, B. (2000). *The relationships between resilience factors, perceived life adversities, personal characteristics, and substance use behavior of slum adolescents lingering in a public playground*. Master's thesis, Faculty of Graduate Studies, Mahidol University, Thailand.
- Majer, J. M., Jason, L. A., & Olson, B. D. (2004). Optimism, abstinence self-efficacy, and self-mastery: A comparative analysis of cognitive resources. *NCBI Advanced Journal*, *11*(1), 57-63.
- Meschke, L. L., & Patterson, J. M. (2003). Resilience as a theoretical basis for substance abuse prevention. *Journal of Primary Prevention*, *23*(4), 483-514.
- Minuchin, S. (1998). Where is the family in narrative family therapy? *Journal of Marital and Family Therapy*, *24*, 397-403.
- Mohd, M. R., & Kliewer, W. (2015). Risk and protective factors for recreational and hard drug use among Malaysian adolescents and young adults. *Addictive Behaviors*, *50*, 149-156.
- Monahan, K., Steinberg, L., & Cauffman, E. (2007). *Peer groups and deviant behavior: The role of friendship quality and paper presented at biennial meeting of the society for research in child development*. Boston, MA: March.
- Munro, H. (1997). Network relationships and the internationalization process of small software firms. *International Business Review*, *6*(4), 361-386.
- Muzafar, M., Razali, A., & Wendy, K. (2015). Risk and protective factors for recreational and hard drug use among Malaysian adolescents and young adults. *NCBI Advanced Journal*, *50*, 149-56.
- Oetting, E., Edwards, R., Kelly, K., & Beauvais, F. (1997). Risk and protective factors for drug use among rural American youth. *NCBI Res Nurse Health*, *168*, 90-130.

- Olson, D. H., & Gorall, D. M. (2003). Circumplex model of marital and family systems. In F. Walsh (Ed.), *Normal family processes: Growing diversity and complexity* (pp. 514- 548). New York: The Guilford Press.
- Rawana, J. S., & Ames, M. (2012). Protective predictors of alcohol use trajectories among Canadian aboriginal youth. *Journal of Youth and Adolescence*, *41*, 229-243.
- Resnick, G., & Burt, M. R. (1996). Youth at risk: Definitions and implications for service delivery. *American Journal of Orthopsychiatry*, *66*(2), 172-88.
- Robbins, T. W., Ersche, K. D., & Everitt, B. J. (2008). Drug addiction and the memory systems of the brain. *Annals of the New York Academy of Sciences*, *1141*, 1-21.
- Sarlin, E. (2015). *Prevention program reduces substance use by participants' friends*. Retrieved from <https://rightpathaddictioncenters.com/va-and-nc-news/prevention-program-reduces-substance-use-participants-friends/>
- Scheier, M. F., & Carver, C. S. (1992). Effects of optimism on psychological and physical well-being: Theoretical overview and empirical update. *Cognitive Therapy and Research*, *16*(2), 201-228.
- Seligman, M. E. P. (1998). Building human strength: Psychology's forgotten mission. *APA Monitor*, *29*(1), 3-9.
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2007). *Using multivariate statistics* (5th ed). Massachusetts: Pearson Education Limited.
- UN Office on Drugs and Crime. (2016). *World drug report 2011*. Retrieved from <http://www.unodc.org/documents/data-and-analysis/WDR2011-ExSum.pdf>
- Velleman, R. D. B., Templeton, L. J., & Copello, A. G. (2005). The role of the family in preventing and intervening with substance use and misuse: A comprehensive review of family interventions, with a focus on young people. *Drug and Alcohol Review*, *24*, 93-109.
- Wolman, B. B. (1973). *Concerning psychology and the philosophy of science*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- World Health Organization [WHO]. (2011). *Teen development*. Retrieved from <http://www.who.int/en/>

World Health Organization [WHO]. (2015). *Definnition of substance abuse*. Retrived from <http://www.who.int.substance-abuse/page/about.html>

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถามที่.....วันที่.....

แบบสอบถาม

เรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันการใช้ยาเสพติด ในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

FACTORS INFLUENCING DRUG PREVENTIVE BEHAVIORS IN HIGH SCHOOL STUDENTS

คำอธิบายการตอบแบบสอบถาม

1. ผู้ตอบแบบสอบถามไม่ต้องเขียน ชื่อ นามสกุลลงในแบบสอบถาม ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามนี้ผู้วิจัยจะเก็บเป็นความลับและไม่มีผลเสียหายใดๆ ต่อผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น ดังนั้นขอให้ผู้ตอบแบบสอบถาม ตอบคำถามตามความเป็นจริง และตอบให้ครบทุกข้อ

2. คำตอบที่ได้ไม่มีผลต่อการเรียนในชั้นเรียนแต่อย่างไร แต่จะเป็นประโยชน์และมีค่ายิ่ง หากตอบคำถามทุกข้อ ในการปรับปรุง และใช้เป็นแนวทางในด้านการปฏิบัติการพยาบาล บุคลากรทางการพยาบาลที่ทำงานเกี่ยวข้องกับยาเสพติดในวัยรุ่น สามารถที่จะนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐาน ในการสร้างแนวทางป้องกันปัญหา ยาเสพติดในวัยรุ่น ในการส่งเสริมพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติด ของเด็กและเยาวชน ตลอดจนสามารถนำไปปรับใช้กับการดำเนินชีวิตประจำวันต่อไป

3. แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 8 ส่วน ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคล 8 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามทัศนคติต่อการใช้ยาเสพติด 10 ข้อ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามอิทธิพลของกลุ่มเพื่อน 19 ข้อ

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามความผูกพันในครอบครัว 12 ข้อ

ส่วนที่ 5 แบบสอบถามพฤติกรรมการเปิดรับสื่อด้วยปัญญา 26 ข้อ

ส่วนที่ 6 แบบสอบถามการมองโลกในแง่ดี 16 ข้อ

ส่วนที่ 7 แบบสอบถามความแข็งแกร่งในชีวิต 28 ข้อ

ส่วนที่ 8 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการป้องกันการใช้ยาเสพติด 30 ข้อ

ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการทำวิจัยในครั้งนี้
อย่างดียิ่ง

พุทธิพร นาโนบุญ

นักศึกษาระดับปริญญาโทมหาบัณฑิตสาขาวิชา

พยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช มหาวิทยาลัย ม.บูรพา

แบบสอบถาม

เรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันการใช้ยาเสพติด
 ในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

FACTORS INFLUENCING DRUG PREVENTIVE BEHAVIORS
 IN HIGH SCHOOL STUDENTS

ส่วนที่ 1 แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคล

คำชี้แจง: โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () ตามความเป็นจริง

1. เพศ () ชาย () หญิง
2. อายุ.....ปี
3. กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่.....
4. เกรดเฉลี่ยในภาคเรียนที่ผ่านมา.....
5. บุคคลที่พักอาศัยอยู่ด้วย

() อยู่ร่วมกับบิดามารดา	() อยู่ร่วมกับบิดา
() อยู่ร่วมกับมารดา	() อยู่ร่วมกับญาติ
() อื่น ๆ ระบุ.....	
6. รายได้ครอบครัว..... ต่อเดือน
7. จำนวนสมาชิกในครอบครัว

() เป็นลูกคนเดียว	() มีพี่น้องร่วมกัน 2 คน
() มีพี่น้องร่วมกัน 3 คน	() มีพี่น้องมากกว่า 3 คนขึ้นไป

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามทัศนคติต่อการใช้ยาเสพติด

คำชี้แจง: ข้อความต่อไปนี้เป็น การสอบถามทัศนคติต่อการใช้ยาเสพติด

ขอให้นักเรียนพิจารณาแต่ละข้อความ และทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความรู้สึกที่แท้จริง หรือการกระทำของนักเรียนมากที่สุดเพียงคำตอบเดียว

เห็นด้วยมากที่สุด	5	คะแนน
เห็นด้วยมาก	4	คะแนน
เห็นด้วยปานกลาง	3	คะแนน
เห็นด้วยน้อย	2	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	1	คะแนน

ทัศนคติต่อการใช้ยาเสพติด	นักเรียนมีความคิดเห็นตรงกับข้อใด				
	เห็น ด้วย มาก ที่สุด (5)	เห็น ด้วย มาก (4)	เห็น ด้วย ปาน กลาง (3)	เห็น ด้วย น้อย (2)	ไม่ เห็น ด้วย (1)
1. การเสพยาเสพติด ทำให้นักเรียนอ่อนคลาย หายใจ หายกลุ่มใจ					
2. การเสพยาเสพติด ทำให้นักเรียนมีความมั่นใจ มากขึ้น					
3. การเสพยาเสพติด ทำให้นักเรียนรู้สึกเคลิบเคลิ้ม มีความสุขสนุกสนาน					
.....					
.....					
.....					
.....					
.....					
.....					
.....					
17. นักเรียนต้องการที่จะเสพยาเสพติดตลอดเวลา					

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามอิทธิพลของกลุ่มเพื่อน

คำชี้แจง: ข้อความต่อไปนี้เป็น การสอบถามอิทธิพลของกลุ่มเพื่อน

ขอให้นักเรียนพิจารณาแต่ละข้อความ และทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความรู้สึกที่แท้จริง หรือการกระทำของนักเรียนมากที่สุดเพียงคำตอบเดียว

มากที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของผู้ตอบมากที่สุด
มาก	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของผู้ตอบมาก
ปานกลาง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของผู้ตอบปานกลาง
น้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของผู้ตอบน้อย
น้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของผู้ตอบน้อยที่สุด

อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน	นักเรียนมีความคิดเห็นตรงกับข้อใด				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1. เพื่อน ๆ มักชวนนักเรียนทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ต่าง ๆ					
2. นักเรียนไม่พูดจาหยาบคายตามอย่างเพื่อน ๆ					
3. เมื่อเพื่อนมีเรื่องทะเลาะวิวาท และชักชวนนักเรียนให้ร่วมทำด้วย นักเรียนก็ไม่ปฏิเสธการชวนนั้น					
.....					
.....					
.....					
.....					
.....					
.....					
.....					
.....					
19. นักเรียนพกพาอาวุธไปตามที่ต่าง ๆ เหมือนกับเพื่อน ๆ ในกลุ่มของนักเรียน					

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามความผูกพันในครอบครัว

คำชี้แจง: ข้อความต่อไปนี้เป็น การสอบถามความผูกพันในครอบครัว

ขอให้นักเรียนพิจารณาแต่ละข้อความ และทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความรู้สึกที่แท้จริง หรือการกระทำของนักเรียนมากที่สุดเพียงคำตอบเดียว

เห็นด้วยอย่างยิ่ง (5 คะแนน)	หมายถึง	ท่านมีความคิดเห็นหรือความรู้สึก ที่ตรงกับข้อความนั้นมากที่สุด
เห็นด้วยค่อนข้างมาก (4 คะแนน)	หมายถึง	ท่านมีความคิดเห็นหรือความรู้สึก ที่ตรงกับข้อความนั้นค่อนข้างมาก
เห็นด้วยปานกลาง (3 คะแนน)	หมายถึง	ท่านมีความคิดเห็นหรือความรู้สึก ที่ตรงกับข้อความนั้นปานกลาง
เห็นด้วยเล็กน้อย (2 คะแนน)	หมายถึง	ท่านมีความคิดเห็นหรือความรู้สึก ที่ตรงกับข้อความนั้นเล็กน้อย
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (1 คะแนน)	หมายถึง	ท่านมีความคิดเห็นหรือความรู้สึก ที่ไม่ตรงกับข้อความนั้นเลย

ความผูกพันในครอบครัว	นักเรียนมีความคิดเห็นตรงกับข้อใด				
	เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง (5)	เห็น ด้วย ค่อนข้าง มาก (4)	เห็น ด้วย ปาน กลาง (3)	เห็น ด้วย เล็ก น้อย (2)	ไม่เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง (1)
1. เมื่อมีปัญหา นักเรียนมักปรึกษากับสมาชิก ในครอบครัว					
2. เมื่อใดก็ตามที่นักเรียนกับสมาชิกใน ครอบครัวมีความคิดเห็นไม่ตรงกัน สมาชิก ในครอบครัวจะเป็นฝ่ายถูกเสมอ					
.....					
.....					
12. นักเรียนรู้สึกน้อยใจต่อคำพูด ท่าทางที่ สมาชิกในครอบครัวปฏิบัติต่อนักเรียน					

ส่วนที่ 5 แบบสอบถามพฤติกรรมการเปิดรับสื่อด้วยปัญญา

คำชี้แจง: ข้อความต่อไปนี้เป็นการสอบถามการเปิดรับสื่อด้วยปัญญา

ขอให้นักเรียนพิจารณาแต่ละข้อความ และทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความรู้สึกที่แท้จริงหรือการกระทำของนักเรียนมากที่สุดเพียงคำตอบเดียว

ถ้าตอบ ประจำ	6	คะแนน
บ่อยครั้ง	5	คะแนน
บางครั้ง	4	คะแนน
น้อยครั้ง	3	คะแนน
เกือบไม่เคย	2	คะแนน
ไม่เคยเลย	1	คะแนน

การเปิดรับสื่อด้วยปัญญา	นักเรียนมีความคิดเห็นตรงกับข้อใด					
	ประจำ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	น้อยครั้ง	เกือบไม่เคย	ไม่เคยเลย
	(6)	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
1. นักเรียนเลือกชมสื่อที่เห็นว่าให้ประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต						
2. เวลาเปิดรับสื่อ นักเรียนไม่ชอบคิดตามให้มากนัก						
3. นักเรียนเลือกแต่งกายตามแฟชั่นที่กำลังได้รับความนิยมตามแบบอย่าง que เห็นจากสื่อเพื่อให้ได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน						
.....						
.....						
.....						
.....						
.....						
26. นักเรียนเลือกชมสื่อที่ให้สาระความรู้เพื่อพัฒนาความคิด						

ส่วนที่ 7 แบบสอบถามความแข็งแกร่งในชีวิต

คำชี้แจง: ข้อความต่อไปนี้เป็นารสอบถามความแข็งแกร่งในชีวิต

ขอให้นักเรียนพิจารณาแต่ละข้อความ และทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความรู้สึกที่แท้จริงหรือการกระทำของนักเรียนมากที่สุดเพียงคำตอบเดียว

1	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
2	หมายถึง	เห็นด้วยเล็กน้อย
3	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
4	หมายถึง	เห็นด้วยค่อนข้างมาก
5	หมายถึง	เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ความแข็งแกร่งในชีวิต	นักเรียนมีความคิดเห็นตรงกับข้อใด				
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง (5)	เห็นด้วยค่อนข้างมาก (4)	เห็นด้วยปานกลาง (3)	เห็นด้วยเล็กน้อย (2)	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (1)
1. นักเรียนมีคนที่คอยช่วยเหลืออย่างน้อย 1 คน ที่นักเรียนสามารถไว้วางใจเชื่อใจได้ และพร้อมที่จะให้ความรักแก่นักเรียนเสมอ ไม่ว่าจะเกิดอะไรขึ้น					
2. นักเรียนเป็นคนที่รู้จักเห็นอกเห็นใจและสามารถแสดงออกซึ่งความห่วงใยใส่ใจต่อคนรอบข้าง					
.....					
.....					
.....					
.....					
28. นักเรียนมีชีวิตอยู่ในชุมชนที่ดูแลนักเรียนและให้ความช่วยเหลือกันได้เมื่อนั้นต้องการ (เช่น โรงเรียน มหาวิทยาลัย ชุมชนที่พักอาศัย)					

ส่วนที่ 8 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมกำบังการใช้ยาเสพติด

คำชี้แจง: ข้อความต่อไปนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมกำบังการใช้ยาเสพติด

ขอให้นักเรียนพิจารณาแต่ละข้อความ และทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความรู้สึกที่แท้จริง หรือการกระทำของนักเรียนมากที่สุดเพียงคำตอบเดียว

- 5 หมายถึง นักศึกษามีพฤติกรรม หรือมีการปฏิบัติตัวในการป้องกันตนเองต่อ ยาเสพติด อยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง นักศึกษามีพฤติกรรม หรือมีการปฏิบัติตัวในการป้องกันตนเองต่อ ยาเสพติด อยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง นักศึกษามีพฤติกรรม หรือมีการปฏิบัติตัวในการป้องกันตนเองต่อ ยาเสพติด อยู่ในระดับเป็นครั้งคราว
- 2 หมายถึง นักศึกษามีพฤติกรรม หรือมีการปฏิบัติตัวในการป้องกันตนเองต่อ ยาเสพติด อยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง นักศึกษาไม่มีพฤติกรรม หรือไม่มีการปฏิบัติตัวในการป้องกัน ตนเองต่อยาเสพติดเลย

พฤติกรรมกำบังตนเอง จากการใช้ยาเสพติด	นักเรียนมีความคิดเห็นตรงกับข้อใด				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	เป็น ครั้ง คราว (3)	น้อย (2)	ไม่มี พฤติกรรม (1)
1. นักเรียนมีความระมัดระวังบุคคลแปลกหน้าที่ให้ สิ่งของเพื่อจูงใจให้ใช้ยาเสพติด					
2. นักเรียนมีการป้องกันตนเองด้วยการปฏิเสธการ ทดลองเสพยาเสพติดทุกชนิด					
.....					
.....					
.....					
30. นักเรียนรู้สึกดีเมื่อเห็นว่า มีหน่วยงานของรัฐเข้า ไปรณรงค์ประชาสัมพันธ์หรือตรวจจับยาเสพติดใน ทุกพื้นที่					

ภาคผนวก ข

หนังสือรับรองการพิจารณาจริยธรรมการวิจัย

แบบรายงานผลการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ชื่อหัวข้อวิทยานิพนธ์

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันการ ใช้ยาเสพติด ในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย
Factors Influencing Drug Preventive Behaviors in High School Students

ชื่อนิสิต นางพุทธิพร นานินบุญ

รหัสประจำตัวนิสิต 57920204

หลักสูตร พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชา การพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา (ภาคพิเศษ)

ผลการพิจารณาของคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยฯ

คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยฯ มีมติเห็นชอบ รับรองจริยธรรมการวิจัย รหัส 03 - 01 - 2560

โดยได้พิจารณารายละเอียดการวิจัยเรื่องดังกล่าวข้างต้นแล้ว ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับ

1) การเคารพในศักดิ์ศรี และสิทธิของมนุษย์ที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 4-6 จำนวนทั้งหมด ไม่เกิน 108 ราย สถานที่เก็บรวบรวมข้อมูลคือ โรงเรียนท่าใหม่พุลสวัสดิ์ราชอนุถูล โรงเรียนมัธยมวัดเขาสุกิม และโรงเรียนศรีรัตนราชานุเคราะห์

2) วิธีการที่เหมาะสมในการได้รับความยินยอมจากกลุ่มตัวอย่างก่อนเข้าร่วมโครงการวิจัย (Informed consent) รวมทั้งการปกป้องสิทธิประโยชน์และรักษาความลับของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

3) การดำเนินการวิจัยอย่างเหมาะสม เพื่อไม่ก่อความเสียหายหรืออันตรายต่อกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา

การรับรองจริยธรรมการวิจัยนี้มีกำหนดระยะเวลาหนึ่งปี นับจากวันที่ออกหนังสือฉบับนี้ ถึงวันที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2561

อนึ่ง กรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มเติม ใดๆ ของการวิจัยนี้ ขณะอยู่ในช่วงระยะเวลาให้การรับรองจริยธรรมการวิจัย ขอให้ผู้วิจัยส่งรายงานการเปลี่ยนแปลงต่อคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยเพื่อขอรับรอง (เพิ่มเติม) ก่อนดำเนินการวิจัยด้วย

วันที่ให้การรับรอง 17 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2560

ลงนาม.....

(รองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา วัชรสินธุ์)

ประธานคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ภาคผนวก ค

หนังสือขออนุญาตใช้เครื่องมือในการศึกษา

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน มหาวิทยาลัยบูรพา คณะพยาบาลศาสตร์ งานบริการการศึกษาและวิเทศสัมพันธ์ (บัณฑิตศึกษา) โทร. ๒๘๓๖
ที่ ศธ ๖๒๐๖/ ๑๔๓๓๓ วันที่ ๒๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๐

เรื่อง อนุญาตให้ใช้เครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรียน รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ตามหนังสือที่ ศธ ๖๒๐๗.๐๑/๐๐๓ ลงวันที่ ๑๙ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๐ ท่านได้ขออนุญาตให้ นางพุทธิพร นาบุญ
นิสิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ใช้เครื่องมือเพื่อการวิจัย คือ แบบสอบถามความผูกพันในครอบครัว ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ความสัมพันธ์
ระหว่างประเพณีครอบครัว ความผูกพันในครอบครัว กับความเข้มแข็งทางใจของวัยรุ่น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา”
ของ นางสาววัชรินทร์ กระแสสัย หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติครอบครัว
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา พ.ศ. ๒๕๕๔ โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณิ เตียวอัครเศ เป็นอาจารย์
ที่ปรึกษาหลักวิทยานิพนธ์ เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ ตามความทราบแล้วนั้น

คณะฯ พิจารณาแล้ว อนุญาตให้ใช้เครื่องมือวิจัยดังกล่าวได้ โดยขอให้อ้างอิงผู้จัดทำเครื่องมือตามกฎหมาย
ลิขสิทธิ์ด้วย ทั้งนี้ขอให้ผู้ใช้เครื่องมือวิจัย รายงานผลการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ ตามแบบฟอร์มหนังสือรับรอง
การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ แล้วส่งกลับมายังงานบริการการศึกษาและวิเทศสัมพันธ์ (ฝ่ายบัณฑิตศึกษา)
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา รายละเอียดดั่งเอกสารแนบ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นุจรี ไชยมงคล)
คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์

เรียน รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

คณะพยาบาลศาสตร์ มีหนังสือตอบอนุญาตให้ นางพุทธิพร นาบุญ
นิสิตหลักสูตร พย.ม. สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช ใช้สิทธิ์
ในเครื่องมือวิจัยของ นางสาววัชรินทร์ กระแสสัย หลักสูตร พย.ม. สาขาวิชา
การพยาบาลเวชปฏิบัติครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๔ (ดังรายละเอียด)

จึงเรียนมาเพื่อ

๑. โปรดทราบและพิจารณา
๒. เห็นควรสำเนาแจ้ง ประธานหลักสูตรฯ สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช
สาขาการพยาบาลเวชปฏิบัติครอบครัว อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และนิสิต ทราบเพื่อดำเนินการ
ตามระเบียบต่อไป

นางนุจรี ไชยมงคล

บันทึกข้อความ

คณะพยาบาลศาสตร์	- TOP Meeting
มหาวิทยาลัยบูรพา	(บันทึก)
0159	19 ม.ค. 60
11.19.60	11.19.60

ที่ 11.19.60

ส่วนงาน มหาวิทยาลัยบูรพา คณะพยาบาลศาสตร์ งานบริการการศึกษา (บัณฑิตศึกษา) โทร. ๒๕๓๖
ที่ ศธ ๖๖๐๗.๐๑/๑๐๘๗ วันที่ ๑๙ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตใช้เครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรียน คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์

ด้วย นางพุทธิพร นาโนบุญ รหัสประจำตัว ๕๗๙๒๐๒๐๔ นิสิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้รับอนุมัติเค้าโครงวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดในเด็กมัธยมศึกษาตอนปลาย” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จินห์จุฑา ชัยเสนา ดาลาส เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ มีความประสงค์ ขออนุญาตใช้เครื่องมือการวิจัย คือ แบบสอบถามความผูกพันในครอบครัว ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างประเพณีครอบครัว ความผูกพันในครอบครัว กับความเข้มแข็งทางในของวัยรุ่นน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ของ นางสาววชิรินทร์ กระแสสัตย์ หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติครอบครัว คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา พ.ศ. ๒๕๕๔ โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณิ เตียววิศเรศ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลักวิทยานิพนธ์ เพื่อนำมาใช้ในการเก็บข้อมูลการทำวิทยานิพนธ์ ในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตด้วย จะเป็นพระคุณยิ่ง

(รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณิ เตียววิศเรศ)
รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

เรียน คณบดี

ด้วย นางพุทธิพร นาโนบุญ นิสิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิต มีความประสงค์ขออนุญาตใช้ เครื่องมือการวิจัย คือแบบสอบถามความผูกพันในครอบครัว เพื่อนำมาใช้ ในการเก็บข้อมูลการทำวิทยานิพนธ์ดังกล่าว จึงเรียนมาเพื่อ

๑. เพื่อโปรดทราบและพิจารณาอนุญาต
 ๒. เห็นควรสำเนาแจ้งรองคณบดีฝ่ายบัณฑิต งาน
- ฝ่ายบัณฑิตทราบเพื่อดำเนินการส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป
๓. สำเนาแจ้งประธานหลักสูตร ฯ สาขาเวชปฏิบัติครอบครัว (รศ.ดร.วรรณิ) ทราบต่อไป

อำไพ ๑๙ ม.ค. ๖๐

รพ/คพท
๑๙ ม.ค. ๖๐

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

๒๕/๒๕ ถ.พุทธมณฑลสาย ๔ ศาลายา นครปฐม ๗๓๑๗๐

โทร. ๐-๒๕๔๑-๔๑๒๕ ต่อ ๑๐๙-๑๑๑ โทรสาร ๐-๒๕๔๑-๙๙๓๔

ที่ ศธ ๐๕๑๗.๐๒/๐๙๗๕๘๘

วันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตใช้เครื่องมือวิจัย

เรียน คณบดี คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี

ด้วย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล ได้รับแจ้งการขอใช้เครื่องมือวิจัย ดังนี้

ผู้ขอใช้เครื่องมือวิจัย: นางพุทธิพร นาโนบุญ นักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

งานวิจัยของผู้ขอใช้เครื่องมือ: "ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดในเด็กมัธยมศึกษาตอนปลาย" โดยมี ผศ.ดร.จิณห์จุฑา ชัยเสนา ตาลลลส เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

เครื่องมือวิจัยที่ขอใช้: แบบสอบถามความแข็งแรงในชีวิต

เครื่องมือวิจัยนี้พัฒนาโดย : นางสาวเขมณัฐ ศรีพรหมภัทร์ (พ.ศ.๒๕๕๗) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ เรื่อง "ความสัมพันธ์ระหว่าง ความแข็งแรงในชีวิต ตราบาป ความรู้ แรงสนับสนุนทางสังคม และ ปัจจัยส่วนบุคคลกับความรู้สึกเป็นภาระของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภท" หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลจิตเวชและสุขภาพจิต คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล โดยมี ผศ.ดร.พัชรินทร์ นินทจันทร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาการขออนุญาตใช้เครื่องมือวิจัยดังกล่าว และแจ้งผลการพิจารณาต่อบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อจะได้แจ้งให้ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ทราบต่อไป จักขอบพระคุณยิ่ง

(ศาสตราจารย์ ดร.พญ.พัชรีย์ เลิศฤทธิ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ผู้ประสานงาน: นางพุทธิพร นาโนบุญ

โทรศัพท์ ๐๙-๑๗๑๕-๕๙๕๗

ที่ ศธ ๖๒๐๖/ ๐๕๗๗

มหาวิทยาลัยบูรพา คณะพยาบาลศาสตร์
๑๖๙ ถนนลงหาดบางแสน ตำบลแสนสุข
อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ๒๐๑๓๑

๒๗ มีนาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ และเพื่อดำเนินการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๑๗

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. ผลการพิจารณาจริยธรรมการวิจัย
๒. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางพุทธิพร นาในบุญ รหัสประจำตัว ๕๗๙๒๐๒๐๔ นิสิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้รับอนุมัติเค้าโครงวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดในเด็กมัธยมศึกษาตอนปลาย” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิณห์จุกา ชัยเสนา ดาลลาส เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ในกรณีนี้ คณะฯ จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านอำนวยความสะดวกให้นิสิตเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ ๔ - ๖ ณ โรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๑๗ โดยแบ่งดังนี้

๑. เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ จำนวน ๓๐ ราย ระหว่างวันที่ ๑ - ๓๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ ณ โรงเรียนท่าใหม่ “พูลสวัสดิ์ราษฎร์นุกูล”
๒. เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อดำเนินการวิจัย จำนวน ๑๐๘ ราย ระหว่างวันที่ ๑ - ๓๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยแบ่งเป็น ๕ โรงเรียน ดังนี้

๒.๑ โรงเรียนท่าใหม่ “พูลสวัสดิ์ราษฎร์นุกูล”	จำนวน ๕๖ ราย
๒.๒ โรงเรียนศรีรัตนราษฎร์นุกูล	จำนวน ๒๖ ราย
๒.๓ โรงเรียนมัธยมวัดเขาสุกิม	จำนวน ๒๖ ราย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นุจรี ไชยมงคล)
คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์ ปฏิบัติการแทน
ผู้ปฏิบัติหน้าที่อธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา

งานบริการการศึกษา (บัณฑิตศึกษา)

โทรศัพท์ ๐ ๓๘๑๐ ๒๘๔๕, ๐ ๓๘๑๐ ๒๘๓๖

โทรสาร ๐ ๓๘๓๙ ๓๔๗๖

ผู้วิจัย ๐ ๘๑ ๗๑๕ ๕๙๕๗

สำเนาเรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนทั้ง ๓ แห่ง